

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของเมืองพัทธยา

ประวัติความเป็นมาของเมืองพัทธยา

คำว่า "พัทธยา" นั้นมีประวัติเล่ากันมาว่าเมื่อ พ.ศ. 2310 ก่อนที่จะเสียกรุงแก่พม่า 3 เดือน พระยาตาก (สิน) ซึ่งขณะนั้นเป็นพระยาตากำแพงเพชร เห็นว่าถ้าในกรุงต่อสู้อกับพม่าอย่างที่เขินอยู่เขินนี้ก็จะต้องเสียกรุงเป็นมั่นคง จึงคิดหนีไปตั้งตัวใหม่ท่ามกลางนครพวกได้ประมาณ 500 คนยกออกจากค่ายวัดพิชัยมุ่งออกไปทางตะวันออกเฉียงใต้ และได้รับกับพม่าที่ยกติดตามไปถึง 4 ครั้ง จนกระทั่งได้เดินทัพล่องเข้าแขวงเมืองชลบุรี พระยาตากได้พักทัพที่บริเวณหน้าวัดใหม่อินทาราม (บัจจุบัน) และส่งเคลื่อนทัพมุ่งไปยังเมืองสนมบุรี ระหว่างทางได้พักทัพที่บ้านหนองไผ่ (ซึ่งอยู่ด้านหลังสถานีตำรวจภูธรพัทธยา ริมถนนสุขุมวิทบัจจุบัน) ตำบลนาเกลือ แขวงเมืองบางละมุง

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาเล่ม 2 กล่าวไว้ว่า "ขณะนี้นายกลมเป็นนายขุ่มขุ่ม คุมไพร่พลอยู่ที่นั่นคอยสกัดจะต่อรอง และพระยาตากำแพงเพชรขึ้นขี่ช้างพลายถือปืนกลสังหารแดงพร้อมด้วยพลทหารแห้วดล้อมหน้าหลังตรงเข้าไปในระหว่างพวกพลนายกลมซึ่งมาสกัดอยู่ที่นั่น ด้วยเดชพระบารมีบันดาลให้นายกลมเกรงกลัวเตชะนุภาพวางอาวุธเสียสิ้น พวกพลทัพเข้าอ่อนน้อมยอมเป็นข้า แล้วนำทัพไปหยุดประทับ ณ ที่มีหนองน้ำ... ครั้นรุ่งขึ้นวันอังคาร แรม 6 ค่ำ เดือนยี่ นายกลมจึงนำไพร่พลหนึ่งพันห้าไปตั้งตำบลแห่งหนึ่ง หยุดพักแรมเสียคืนหนึ่ง รุ่งขึ้นจึงเดินทัพมาถึงนาจอมเทียนและทุ่งไก่อเตี้ย สัตหีบ หยุดพักแรมแห่งละคืน ต่อมาตำบลแห่งนี้ชาวบ้านเรียกว่า "ทัพพระยา" และต่อมาเรียกใหม่เป็น "พัทธยา" มีทั้งตัวทหาร และตัว ธ. ธง เนื่องจากเห็นว่าตรงบริเวณพระยาตากมาตั้งทัพนั้นท่าเลดี มีลมทะเลชื่อลมพัทธยา คือลมที่พัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือในต้นฤดูฝน จึงเรียกสถานที่แห่งนี้ว่า "หมู่บ้านพัทธยา" ต่อมาในบัจจุบันได้เขียนใหม่เป็น "พัทธยา" "

เหตุการณ์สำคัญของเมืองพัทธยาได้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2502 เมื่อมีรถบรรทุกขนาดใหญ่ของทหารอเมริกันประมาณ 4-5 คัน ได้บรรทุกทหารเต็มคันรถประมาณคันละ 100 คน จากนครราชสีมา ซึ่งมีฐานทัพของทหารอเมริกันอยู่ที่นั่นมาที่หาดพัทธยา และเข้าบ้านตากอากาศของพระยาคลันทรโพธิ์อยู่เป็นประจำ บ้านพักดังกล่าวอยู่ทางตอนใต้ของหาดพัทธยา โดย

ผลัดกันมาพักผ่อนเป็นงวด ๆ ละ 1 สัปดาห์ และพักอยู่ที่บ้านพักดังกล่าว ด้วยพฤติการณ์เช่นนี้ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการมาท่องเที่ยวพุกยา และต่อมาพุกยาก็ได้เปลี่ยนจากหมู่บ้านชายทะเลที่สงบมาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศที่ทันสมัยดังที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบัน

ก่อนเดือนพฤศจิกายน 2521 พุกยามีฐานะเป็นสุขาภิบาลนาเกลือ ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2499 มีพื้นที่เฉพาะตำบลนาเกลือ ต่อมาได้ขยายเขตไปจนถึงพุกยาได้ เมื่อ พ.ศ. 2507 มีพื้นที่ในการปกครองดูแลประมาณ 22.2 ตารางกิโลเมตร แต่เนื่องจากพุกยาได้เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ หน่วยงานปกครองที่เป็นสุขาภิบาลอยู่เดิมไม่อาจจะบริหารงานและให้บริการได้ทันกับความเจริญรวดเร็วดังกล่าวได้ รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพุกยา พ.ศ. 2521 ขึ้น ด้วยเหตุผลแห่งพระราชบัญญัตินี้จึงให้ยุบสุขาภิบาลนาเกลือ และให้จัดตั้งเป็นเมืองพุกยาเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2521 เป็นรูปการปกครองท้องถิ่นรูปที่ 5 ของไทยและให้เมืองพุกยามีฐานะเทียบเท่าเทศบาลนคร

สภาพภูมิศาสตร์

ก. ที่ตั้ง

เมืองพุกยาดังอยู่ที่เส้นละติจูดที่ 13 องศาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 101 องศาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 150 กิโลเมตร อยู่ในท้องที่อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยมีพื้นที่กลุ่ม 4 ตำบลคือ ตำบลนาเกลือ ตำบลหนองปรือ บางส่วนของตำบลห้วยใหญ่และบางส่วนของตำบลหนองปลาไหล ทั้งนี้ยังคงถึงเกาะล้าน เกาะครก และเกาะล่อก์อีกด้วย

ข. อาณาเขต

ทิศเหนือเริ่มจากแนวคลองกระดังงา ทิศตะวันออกขนานกับถนนสุขุมวิท (ห่างจากถนนสุขุมวิทไปทางตะวันออก 900 เมตร) ทิศใต้จดเขตพื้นที่ตำบลห้วยใหญ่ ทิศตะวันตกขนานกับแนวฝั่งทะเล ซึ่งห่างออกไปประมาณ 12 กิโลเมตร

ค. พื้นที่

เมืองพุกยามีพื้นที่ทั้งหมด 208.1 ตารางกิโลเมตร เฉพาะพื้นที่บนฝั่ง 53.44 ตารางกิโลเมตร พื้นที่น้ำ 154.66 ตารางกิโลเมตร พื้นที่เกาะล้าน 4.07 ตารางกิโลเมตร และมีชายหาดยาวประมาณ 15 กิโลเมตร

ง. ภูมิประเทศ

เนื่องจากเมืองพญาเป็นเมืองที่มีอาณาบริเวณติดชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย เป็นอ่าวเล็ก ๆ ที่มีคลื่นลมสงบ ที่สำคัญได้แก่ อ่าวตาตุ้ม และอ่าววงพระจันทร์ อยู่ตอนเหนือและมีหาดที่สำคัญ 2 บริเวณ ได้แก่ หาดนาเกลือยาวประมาณ 6.4 กิโลเมตร และหาด ค.น.อ. ยาวประมาณ 1.2 กิโลเมตร ถัดลงมาตอนกลางเป็นอ่าวพญา และตอนใต้คืออ่าวแหลมไม้ลวก ชายหาดโค้งตามลักษณะของอ่าว ได้แก่ หาดพญายาวประมาณ 2.8 กิโลเมตร และหาดนาจอมเทียนยาวประมาณ 6.8 กิโลเมตร ทางนอกฝั่งพญามีเกาะที่สำคัญหลายเกาะ เช่น เกาะล้าน และเกาะไผ่ (รายละเอียดของเมืองพญาดังแสดงในแผนที่ 3.1)

ภายในแผ่นดินพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ มีความสูงไม่เกิน 100 เมตร จากระดับน้ำทะเล นับตั้งแต่ทิศเหนือลงมาเป็นเนินเขาเตี้ย สูงเพียง 35 เมตรจากระดับน้ำทะเล มีพื้นที่ประมาณ 9.9 ตารางกิโลเมตร ถัดลงมาเป็นเขาน้อย เขาตาโล และเขาเล่าธง สูงประมาณ 65 เมตร แนวเขานี้แยกตัวออกไปต่อเนื่องกับเขาพญา ทางทิศตะวันตกติดชายฝั่งทะเล สูงประมาณ 98 เมตร ความลาดชันของพื้นที่ประมาณ 1 : 20 ที่บริเวณไหล่เขา และประมาณ 1 : 300 บริเวณที่ราบชายทะเล โดยด้านทิศตะวันออกจะเอียงลาดผ่านแนวถนนลูกรังลงสู่ที่ราบลุ่ม บริเวณที่ราบชายทะเลมีเนินทรายเตี้ย ๆ (Sand Duan) ขวางกัน

ด้วยเหตุนี้จึงเกิดที่ราบระหว่างเชิงเขากับชายฝั่งทะเลดังกล่าว ได้แก่ ที่ราบตอนบน ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 1.4 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ตั้งของศูนย์กลางชุมชนบริเวณนี้คือ ชุมชนนาเกลือ เป็นที่ราบต่อเนื่องกับที่ราบ "นาเกลือ-บางละมุง" ซึ่งเป็นที่ราบขนาดใหญ่กว่า ส่วนที่ราบตอนล่างนั้นมีลักษณะแคบยาวขนานไปกับชายฝั่งทะเลแต่อยู่ห่างจากฝั่งประมาณ 1 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนนี้ต่อเนื่องกับที่ราบ "บ้านอ่าว-นาจอมเทียน" ทางทิศใต้อันได้แก่บริเวณที่เป็นพญาไต้นั้นเอง

จากลักษณะของเนินเขาและที่ราบดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิดทางน้ำตามธรรมชาติ ซึ่งโดยทั่วไปสภาพร่องน้ำมีขนาดเล็กและมักจะตื้นเขินในหน้าแล้ง ที่สำคัญได้แก่ ห้วยเสือแก้ว และคลองนาเกลือไหลจากด้านตะวันออกไปลงในอ่าวตาตุ้ม ส่วนเส้นทางน้ำที่เหลือลงอ่าวพญานั้นได้แก่ มาบโตนเจีย และคลองพญาไหลมาบรรจบกันลงสู่ทะเลใกล้แหลมพญา

แผนที่ 3.1 แสดงรายละเอียดเมืองพัยยา

ซึ่งอยู่ตอนใต้สุดของหาดพิทยา (ดูแผนที่ 3.2 และ 3.3)

จ. ลักษณะดิน

ลักษณะดินโดยทั่วไปในเขตเมืองพิทยา เกิดจากดินตะกอนลุ่มน้ำปนดินละเหยียด จากหินชุดโคราชตอนล่าง สามารถเก็บกักน้ำได้ดีพอใช้ จึงมีปริมาณน้ำในดินอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง สำหรับศักยภาพของที่ดินเพื่อการเกษตรของเมืองพิทยา ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชเนื่องจากเป็นดินลึกมีการระบายน้ำดีเกินไป เนื้อดินเป็นทรายจัดโดยเฉพาะบริเวณใกล้ชายทะเล และที่ดอนมีการปลูกมะพร้าวและทำไร่มันสำปะหลัง

ลักษณะดินบริเวณเกาะต่าง ๆ มักเป็นดินชั้นถึงลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีเกินไป การใช้ประโยชน์ที่ดินสิ่งน้ำจะเป็นเขตลุ่มวนป่าไม้ให้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

ฉ. สภาพลมฟ้าอากาศและลักษณะฝน

ลมฟ้าอากาศของเมืองพิทยา มีลักษณะ เช่นเดียวกับบริเวณฝั่งทะเลทางทิศตะวันออกของอ่าวไทยทั่วไป กล่าวคือ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุม แต่ก็ยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของแนวปะทะแห่งโซนร้อนและพายุหมุนอยู่บ้าง สภาพอากาศมีลักษณะร้อนชื้น ลมบกลมทะเลพัดเข้าพัดออก อากาศโดยทั่วไปจึงเย็นสบาย ในฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด อุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ระดับ 24 องศาเซลเซียส ในฤดูร้อนอุณหภูมิสูงที่สุดวัดได้ 29 องศาเซลเซียส เฉลี่ยตลอดปี 27 องศาเซลเซียส จำนวนฝนตกเฉลี่ยประมาณ 1,500 มิลลิเมตรต่อปี ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย ฝนตกมากที่สุดในเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายน

ช. ทรัพยากรธรรมชาติ

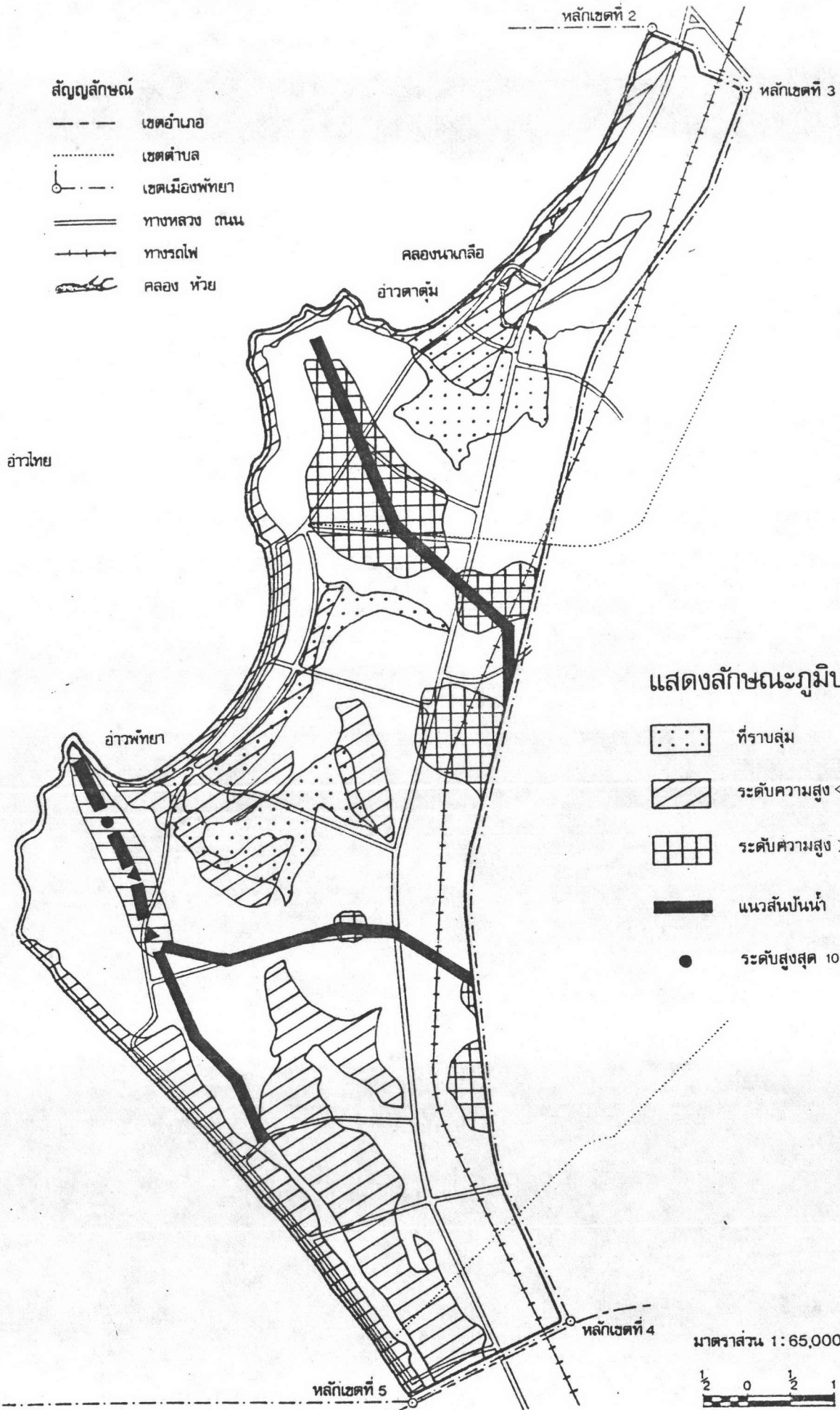
จากการที่เมืองพิทยา มีลักษณะเป็นอ่าวติดชายฝั่งทะเล บริเวณนอกชายฝั่งจึงเต็มไปด้วยทรัพยากรทางทะเล อันได้แก่ สัตว์น้ำประเภทกุ้ง หอย ปู ปลา ในปริมาณที่ชาวประมงสามารถยังชีพอยู่ได้ ทั้งยังประกอบด้วยเกาะแก่ง โขดหินและปะการัง ประกอบกับทะเลที่สงบ หาดทรายที่ขาวสะอาดและแสงแดดอันอบอุ่น อันเป็นปัจจัยส่งเสริมและผลักดันให้เมืองพิทยา กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลที่มีชื่อเสียง สำหรับป่าไม้มีอยู่บ้าง บริเวณเขาพระตำหนักและเขาพิทยา

ข. ลักษณะการใช้ที่ดินทั่วไป

การใช้ที่ดินของเมืองพิทยา ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเลมีลักษณะสักรุ่นหนา

สัญลักษณ์

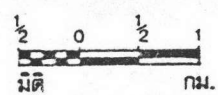
- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- เขตเมืองพัทยา
- === ทางหลวง ถนน
- +--- ทางรถไฟ
- ~ คลอง ห้วย

แสดงลักษณะภูมิประเทศ

- ▤ ที่ราบลุ่ม
- ▨ ระดับความสูง < 5 ม.
- ▩ ระดับความสูง > 25 ม.
- ▬ แนวสันปันน้ำ
- ระดับสูงสุด 100.5 ม.

มาตราส่วน 1:65,000

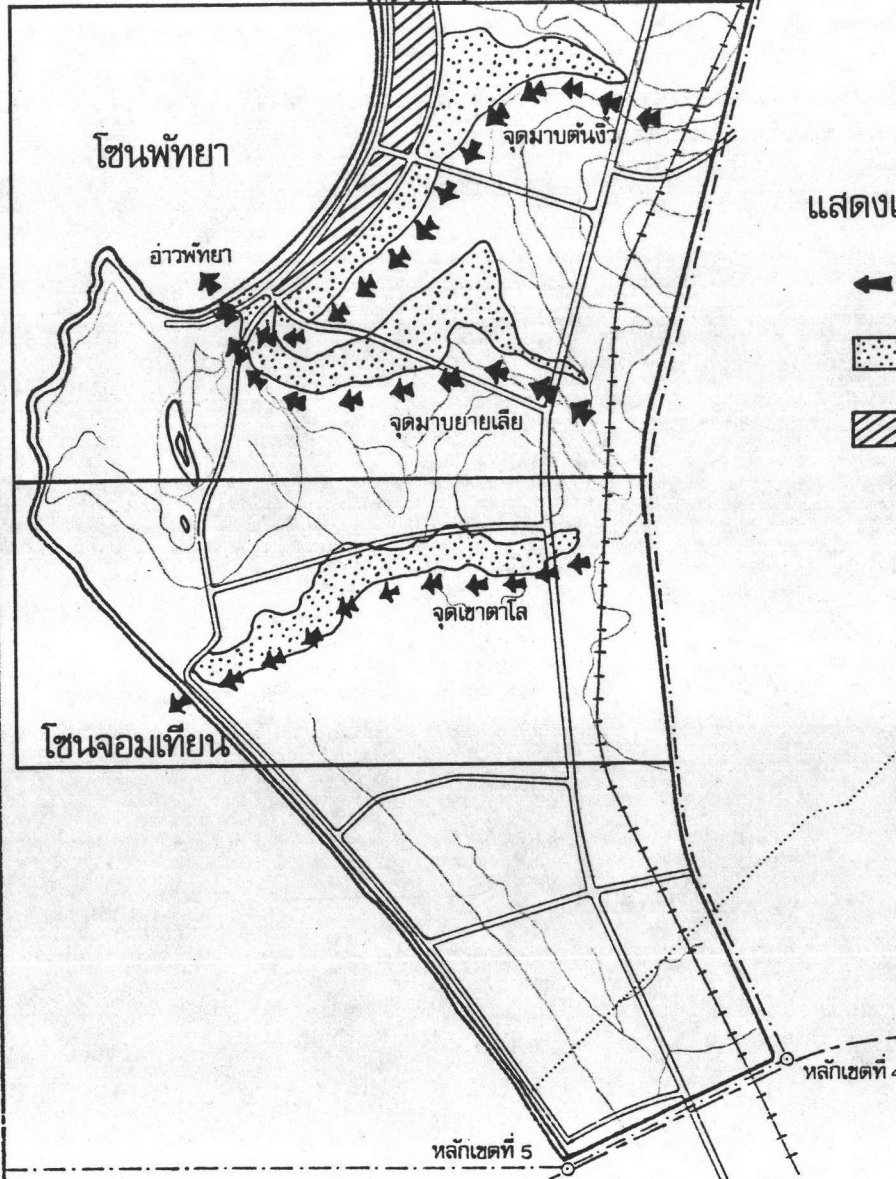

แผนที่ 3.2

สัญลักษณ์

- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- เขตเมืองพญา
- ==== ทางหลวง ถนน
- ++++ ทางรถไฟ
- ~~~~~ คลอง ห้วย

อำเภอไทย

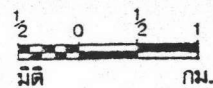
แสดงแนวทางไหลของน้ำ - พื้นที่รับน้ำ

- ← แนวทางไหลผ่านของน้ำ
- ▨ พื้นที่รับน้ำ
- ▨ แนวเนินทราย

การศึกษารูปแบบการใช้ที่ดินของเมืองพญา

นางสาวกอบแก้ว พลเจริญ
 ภาควิชาผังเมือง
 สาขาวิชาการวางผังเมือง
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 พ.ศ. 2527

มาตราส่วน 1:65,000

แผนที่ 3.3

แน้มบริเวณอ่าวพุกา ส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจโรงแรม การบริการและการค้า ซึ่งเกี่ยวข้อง และตอบสนองกิจการท่องเที่ยว โดยมีย่านพักอาศัยอยู่บริเวณหลังแนวกิจกรรมดังกล่าว บริเวณ ที่เป็นชุมชนท้องถิ่นจะรวมตัวอยู่หนาแน่น ซึ่งประกอบด้วยตลาดธุรกิจการค้าและย่านพักอาศัย จากบริเวณหนาแน่นถึงหาดพุกาถูกเชื่อมต่อกันด้วยบังกาลี บ้านพักตากอากาศชายทะเลและย่าน พักอาศัยหนาแน่นต่ำ ส่วนด้านนอกของตัวเมือง ฮันไต้แก๊ บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ลู่มวิท) การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ยังคงเป็นการเกษตรและกสิกรรม ซึ่งเปรียบเสมือนเป็น แนวกรอบกันหยุดยั้งความเติบโตของเมืองมิให้กระจายไปรบกวนถนนลู่มวิทได้ อีกบริเวณหนึ่ง ใต้แก๊ หาดนาจอมเทียน การใช้ที่ดินเริ่มเปลี่ยนรูปจากที่ว่างเปล่าเป็นที่พักอาศัย บังกาลี และอาคารชุด

ลักษณะการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้น มีการเปลี่ยนแปลงมาจากชุมชนเดิม ซึ่ง เป็นหมู่บ้านประมง โดยมีการจับกลุ่มเป็น 2 บริเวณ คือบริเวณพุกาใต้และนาเกลือ ชุมชน ประมงบริเวณพุกาใต้เดิมถูกเปลี่ยนรูปโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้เกิดจากความต้องการและการตอบ สันองต่อการท่องเที่ยว ซึ่งได้รับความนิยมมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนบริเวณนาเกลือยังคงรักษา สภาพบางส่วนไว้เป็นชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะหาดทรายไม่อำนวยต่อกิจการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของเมืองพุกาเป็นไปอย่างรวดเร็ว และเป็นภาระของ ภาคเอกชนทั้งหมด ปัญหาทางการผังเมืองและสิ่งแวดล้อม จึงนับเป็นปัญหาหลักที่สำคัญและเร่ง ตัวนที่เมืองพุกากำลังเผชิญอยู่ และนับวันแต่จะก่อให้เกิดการสูญเสียความเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่เคยประทับใจชาวต่างประเทศมากขึ้นทุกขณะ

ฉ. การคมนาคมขนส่ง

1. ระบบถนนและสภาพการจราจร (ดูแผนที่ 3.4 และ 3.5)

ระบบถนนของเมืองพุกา อาจจัดลำดับได้ดังนี้ คือ

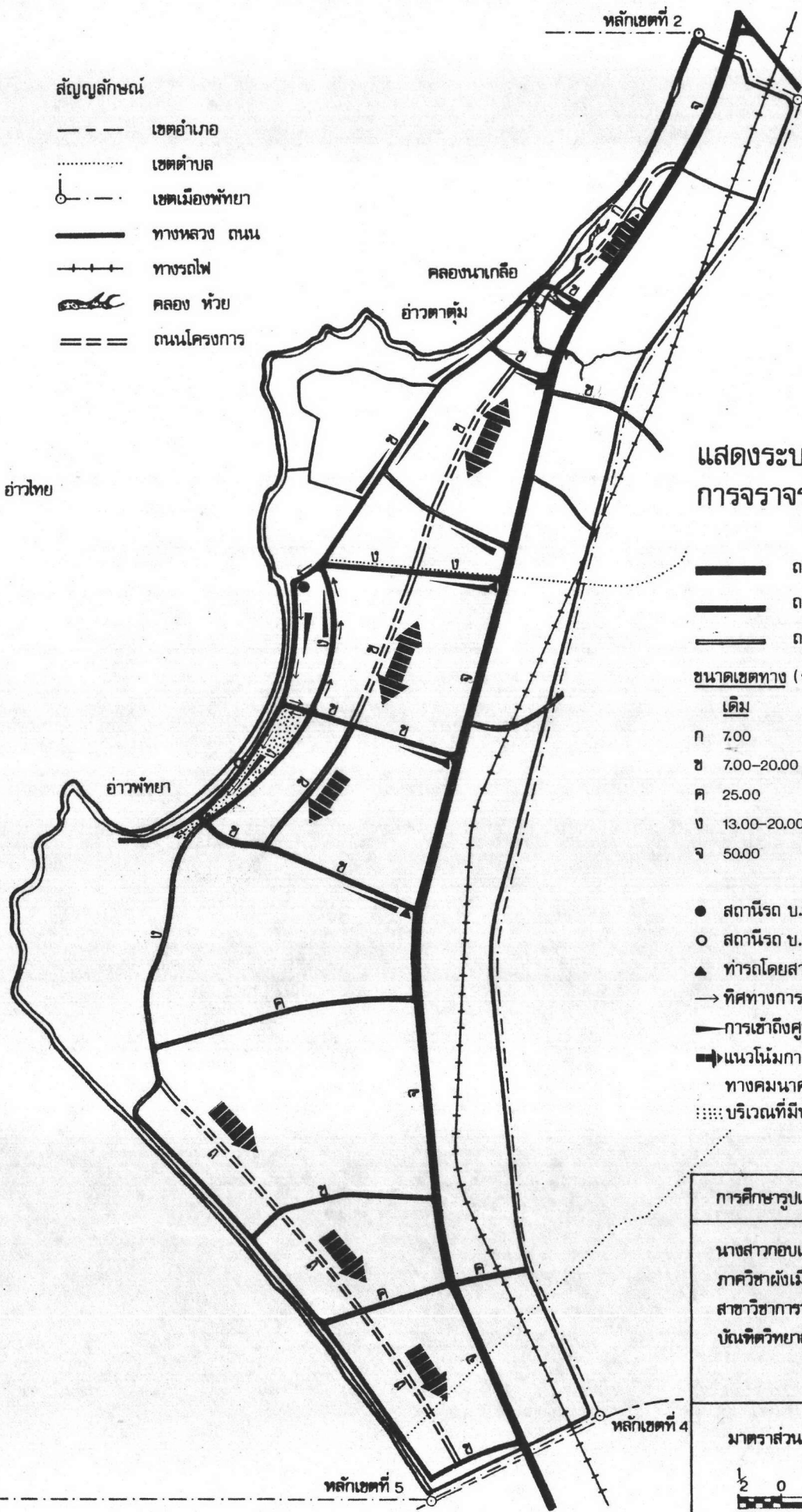
ก) ถนนสายประธาน

การคมนาคมทางรถยนต์ของเมืองพุกาสามารถติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ โดยอาศัยถนนลู่มวิท (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3) ซึ่งเป็นถนนสายประธาน กระแสการ จราจรที่เข้าและออกจากเมืองจะใช้การจราจรบนถนนลู่มวิท และระยะทางที่ติดต่อกับชุมชน อื่น ใต้แก๊ พุกา-ศรีราชา 35 กิโลเมตร, พุกา-ชลบุรี 54 กิโลเมตร, พุกา-สมุทรปรา- การ 121 กิโลเมตร, พุกา-กรุงเทพฯ 147 กิโลเมตร

สัญลักษณ์

- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- เขตเมืองพญา
- ทางหลวง ถนน
- +— ทางรถไฟ
- ~ คลอง ห้วย
- === ถนนโครงการ

อำเภอไทย

แสดงระบบถนนและสภาพการจราจรในปัจจุบัน

- ถนนสายประธาน
- ถนนสายหลัก
- ถนนสายรอง

ขนาดเขตทาง (รวมทางเท้า) / เมตร

	เดิม	ขยายเพิ่ม	รวม
ก	7.00	9.00	16.00
ข	7.00-20.00	0-13.00	20.00
ค	25.00	—	25.00
ง	13.00-20.00	10.00-17.00	30.00
จ	50.00	—	50.00

- สถานีรถ ข.ส. (ปรับอากาศ)
- สถานีรถ ข.ส. (ชั่วคราว)
- ▲ ทำรถโดยสารสองแถวเล็กประจำทาง
- ทิศทางการเดินรถทางเดียว
- การเข้าถึงศูนย์กลางชุมชน
- ➔ แนวโน้มการขยายตัวของชุมชนจากเส้นทางคมนาคมและการเข้าถึง
- บริเวณที่มีปัญหาจราจร

การศึกษารูปแบบการใช้ที่ดินของเมืองพญา

นางสาวกอบแก้ว พลเจริญ
 ภาควิชาผังเมือง
 สาขาวิชาการวางผังเมือง
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 พ.ศ. 2527

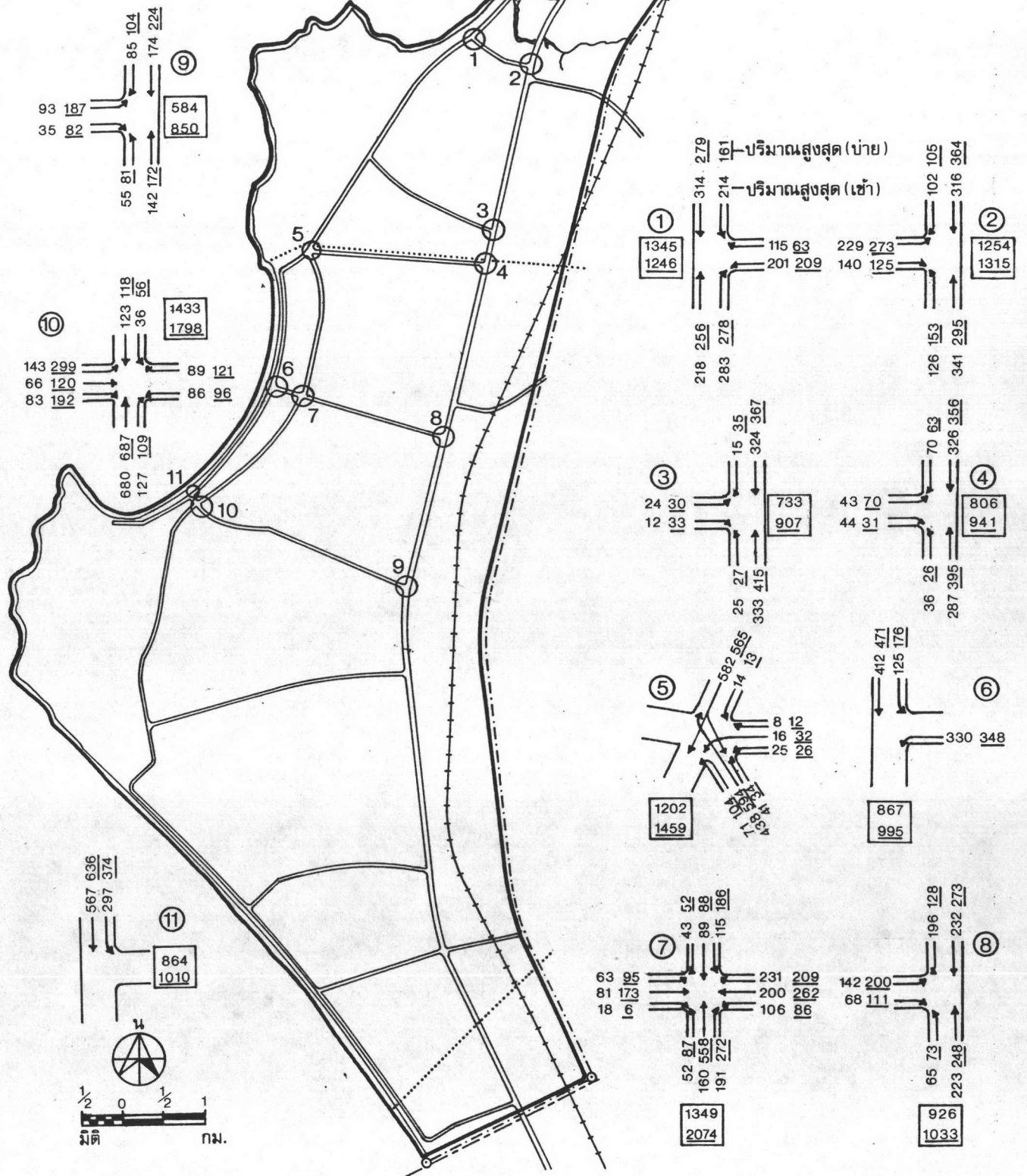
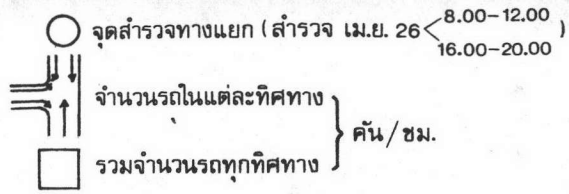
มาตราส่วน 1 : 65,000

๑/๒ 0 ๑/๒ 1
 เมตร กม.

น
 แผนที่ 3.4

แผนที่ 3.5

แสดงปริมาณรถบริเวณทางแยกที่สำคัญในปัจจุบัน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก สำนักงานนโยบายและแผน กระทรวงมหาดไทย

ข) ถนนสายหลัก (Access Road)

เป็นถนนที่ทำหน้าที่กระจายการจราจรจากถนนลูขุมวิทเข้าไปในตัวเมือง ผ่านย่านพาณิชย์ยกรรม และกระจายการจราจรในเขตที่อยู่อาศัยสู่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวได้แก่

ถนนพญาเหนือ ถนนพญากลาง และถนนพญาใต้ เป็นถนนเชื่อมต่อจากถนนลูขุมวิทมุ่งสู่ชายหาด มีขนาดของเขตทางกว้างตั้งแต่ 20 เมตรขึ้นไป ยาวประมาณ 2,000 เมตร ถนนพญาเหนือและถนนพญาใต้มีปริมาณการจราจรสูง ทั้งรถนำเที่ยว รถทัวร์ นักท่องเที่ยว รถยนต์ส่วนตัว และการสัญจรของประชาชนท้องถิ่น

ถนนพญา-นาเกลือ, ถนนพญาลาย 2 (The Back Road)

เป็นถนนสายหลักของเมืองพญาเช่นกัน โดยเฉพาะถนนพญา-นาเกลือ การจราจรคับคั่ง เป็นไปในลักษณะตอบสนองการอยู่อาศัยของคนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปมาระหว่างนาเกลือกับบริเวณพญา ถนนพญาลาย 2 ทำหน้าที่เป็นถนนวงรอบที่สำคัญ มีขนาดของเขตทางกว้าง 8-12 เมตร ยาวประมาณ 1,675 เมตร ถนนพญาลาย 2 นี้ช่วยให้การจราจรภายในเมืองคล่องตัวยิ่งขึ้น เนื่องจากมีถนนข้อยเชื่อมระหว่างถนนสายนี้กับถนนเลียบชายหาด

ถนนพญาลาย 1 (ถนนเลียบชายหาดด้านอ่าวพญา) เป็นเส้นทางสำคัญสำหรับย่านการท่องเที่ยวและแหล่งพักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญที่สุดของเมืองพญา กล่าวคือเป็น Main Tourist's Route โดยแยกมาจากถนนโพธิ์สารเลียบหาดด้านเหนืออ่าวพญาลดถนนพญาใต้ ผิวจราจรปัจจุบันขยายจาก 9-12 เมตร มาเป็น 30 เมตร ซึ่งรวมทางเดินเท้าของฝากถนนด้วย เส้นทางเดินรถเลียบชายหาดเป็นการเดินรถทางเดียว (One Way) ปริมาณการจราจรของถนนเลียบชายหาด ถนนพญาลาย 2 รวมถนนข้อยสูงมาก มีการสัญจรของรถสองแถวเล็กเพื่อรับส่งนักท่องเที่ยว และรถนำเที่ยวเป็นจำนวนมาก

ถนนเลียบหาดนาจอมเทียน ปัจจุบันกำลังดำเนินการก่อสร้างเชื่อมระหว่างหาดพญากับหาดนาจอมเทียน เพื่อรองรับความเจริญของเมืองที่จะขยายตัวโดยเริ่มมีการลงทุนของภาคเอกชนมายังบริเวณนี้มากขึ้น การปรับปรุงขยายผิวจราจรเริ่มจากช่วงข้อยชัยพฤกษ์ถึงถนนหนองสันตวา มีความยาวประมาณ 2,100 เมตร ถนนสายนี้หากก่อสร้างเสร็จเรียบร้อย จะเป็นที่คาดว่า ในอนาคตน่าจะเป็นเส้นทางนักท่องเที่ยวที่สำคัญอีกสายหนึ่งรองจากถนนเลียบหาดพญา

ค) ถนนสายรอง

เป็นถนนที่ทำหน้าที่กระจายการจราจรในเขตเมือง ที่สำคัญได้แก่ ถนนเทพประสิทธิ์ และถนนพิทยาลาย 3 ซึ่งเป็นถนนเชื่อมช่วงกลางระหว่างถนนพิทยากลางกับ ถนนพิทยาใต้ ทำให้ช่วยลดปริมาณการจราจรจากถนนพิทยาลาย 2 มีความกว้างของเขตทาง 7 เมตร ความยาวประมาณ 1,500 เมตร

ง) ถนนสายย่อยและถนนซอย

เป็นถนนที่ทำหน้าที่รับการจราจรในแหล่งที่อยู่อาศัยโดยตรง และ แหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ถนนในชุมชนท้องถิ่นนาเกลือ ถนนเชื่อมถนนทรัพย์สันกับชายหาดนาจอม- เทียน สำหรับถนนซอยที่เชื่อมถนนเสียบชายหาดพิทยากับถนนพิทยาลาย 2 เป็นถนนลาดยาง รวม 13 สาย กว้าง 4-6 เมตร ความยาว 200-400 เมตร รวมพื้นที่ 19,500 ตารางเมตร นอกจากนี้ยังมีถนนซอยเกษมสุวรรณ (เป็นซอยแยกจากถนนพิทยาเหนือเข้าสู่ที่ดินสาธารณะของ เมืองพิทยาจำนวน 25 ไร่) ผิวจราจรขยายจากเดิมเป็น 6 เมตร ความยาวประมาณ 1,100 เมตร

การคมนาคมภายในเมืองพิทยาที่สำคัญและมีบทบาทต่อการสัญจร คือ รถสองแถวเล็ก ดำเนินการโดยสหกรณ์เดินรถพิทยา วิ่งรับผู้โดยสารจากบริเวณนาเกลือไป ยังพิทยา มีทั้งหมดประมาณ 680 คัน อัตราค่าโดยสาร 2-5 บาท (คิดตามระยะทาง) นอก นั้นเป็นรถสองแถวเล็กที่วิ่งจากนาเกลือถึงศรีราชา และสายนาเกลือถึงหนองปรืออีกประมาณ 100 คัน อัตราค่าโดยสารตามระยะทาง 2-7 บาท สำหรับเส้นทางด้านหาดนาจอมเทียน และขึ้นเขา (เขาพิทยาและเขาพระตำหนัก) ยังไม่มีรถบริการประจำ นอกจากจะว่าจ้าง เหมมาไปโดยที่อัตราค่าโดยสารไม่ต่ำกว่า 20 บาท

ถนนส่วนใหญ่ในเมืองพิทยาโดยเฉพาะถนนสายหลักหลายสายเป็น ของกรมทางหลวง*

สำหรับปัญหาในเรื่องการคมนาคมของเมืองพิทยานั้น ถนนภายใน บริเวณเมืองพิทยามีบางสายที่ชำรุดทั้งผิวจราจรและไหล่ถนน รวมทั้งการจราจรยังขาดระบบ

* เมืองพิทยาไม่สามารรถจะรับโอนมาเป็นของเมืองพิทยา เนื่องจากมีปัญหาทางด้าน งบประมาณเพื่อการบำรุงรักษา ซึ่งเกินกำลังของรายได้ท้องถิ่น

หมุนเวียนที่ดีในบางบริเวณ การใช้รถและยวดยานพาหนะโดยเฉพาะรถสองแถว เสี่ยงขาดระเบียบรวมทั้งขาดที่จอดรถและขาดสถานีขนส่ง ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาทางด้านการบริการความสะอาดกลบคายแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจของเมืองเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ปัญหาในเมืองพัทยาเองแล้ว ถนนลูขุมวิทช่วงบางนา-ตราด อยู่ในระหว่างการซ่อมแซมทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางมาพัทยาของนักท่องเที่ยว (ปัจจุบันซ่อมแซมเสร็จเรียบร้อยแล้ว) ในอนาคตมีโครงการทางด่วนพิเศษกรุงเทพฯ-พัทยา ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก สำหรับปัญหาเรื่องระบบถนนและการจราจรในเมืองพัทยานั้น ปัจจุบันเมืองพัทยา มีโครงการแก้ไข ได้แก่ การปรับปรุงระบบถนนภายในเขตชุมชนเพื่อก่อให้เกิดระบบที่ดี มีการปรับปรุงถนนสายหลักที่จะเข้าสู่ตัวเมือง จัดการปรับปรุงบริการขนส่งมวลชนอันได้แก่ รถเมล์ และการขนส่งมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ จำกัดชนิดรถบางประเภทในการใช้ถนนบริเวณเมือง จำกัดความเร็วยานพาหนะในถนนบางสาย และสร้างให้มีที่จอดรถและสถานีขนส่ง แนวทางแก้ไขดังกล่าวได้ดำเนินการแล้วในบางโครงการ

ปัญหานี้เป็นปัญหาที่เมืองพัทยาต้องเร่งแก้ไข เนื่องจากเส้นทางสัญจรเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ของเมือง ซึ่งต้องสัมพันธ์กับระบบเส้นเลือดฝอยอันหมายถึงทั้งระบบต้องสัมพันธ์กันอย่างดี เพื่อให้วงจรชีวิตของเมืองดำเนินไปได้อย่างสงบสุข และเอื้ออำนวยต่อกิจการท่องเที่ยวของเมือง ซึ่งในการวางแผนแก้ปัญหาระบบถนนและการจราจรนี้ ต้องพิจารณาทั้งในด้านความเพียงพอที่จะรับปริมาณการจราจรที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต (ดูปริมาณการจราจรในอนาคตของถนนสายต่าง ๆ (ดูแผนที่ 3.6 ประกอบ) และในด้านความสวยงามและภูมิทัศน์

2. ระบบการขนส่ง

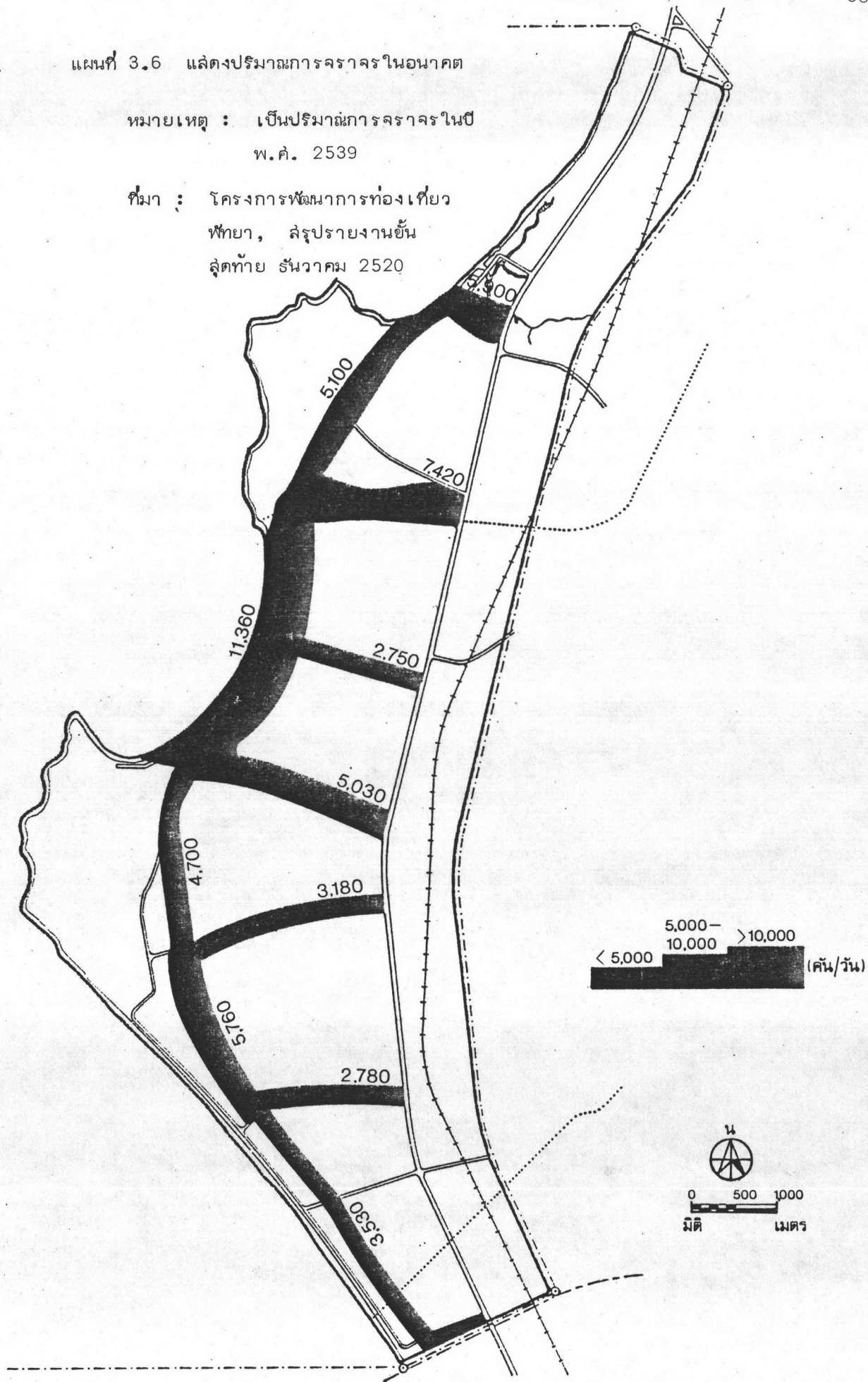
ก) ทางรถไฟ

การก่อสร้างทางรถไฟสายฉะเชิงเทรา-สัตหีบ ปัจจุบันใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าจากภาคตะวันออกสู่กรุงเทพฯ ทางรถไฟสายนี้เป็นการเพิ่มการคมนาคมขนส่งจากบริเวณต่าง ๆ มายังพัทยา เนื่องจากมีสถานีที่พัทยาโดยห่างจากถนนลูขุมวิท 500 เมตร ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2527 เริ่มมีการสัญจรรถไฟขบวนพิเศษ เป็นหัวรถมายังพัทยาทำให้ประชาชนสนใจมาเที่ยวที่พัทยามากขึ้น (ปัจจุบันปิดกิจการเนื่องจากยังไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว)

แผนที่ 3.6 แสดงปริมาณการจราจรในอนาคต

หมายเหตุ : เป็นปริมาณการจราจรในปี
พ.ศ. 2539

ที่มา : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยว
พายา, สรุปรายงานขึ้น
สุดท้าย ธันวาคม 2520

ข) ทางน้ำ

แม้ว่าการเดินทางโดยทางเรือที่แล่นระหว่างเกาะต่าง ๆ กับ เมืองพัทยา และแล่นไปยังจังหวัดใกล้เคียงได้สะดวก แต่ก็ยังไม่มีท่าเทียบเรือท่าฉัตรชัยเป็น สัดส่วนเพื่ออำนวยความสะดวกอย่างแท้จริง (มีแต่ท่าเทียบเรือประมงซึ่งตั้งอยู่บริเวณท่าเรือ) และการเดินทางไปยังเกาะล้านยังไม่ได้ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งในแง่ตัวเรือ ยานพาหนะ เพราะตัวเรือถูกตัดแปลงจากเรือประมงเป็นเรือท่าเทียบ ขาดอุปกรณ์ป้องกัน ชีวิตและการสื่อสาร ทั้งการคมนาคมทางน้ำติดต่อกับกรุงเทพฯ ยังไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ ควร ปัญหาเหล่านี้เมืองพัทยามีแนวทางแก้ไข แต่ก็เป็นการยากที่จะควบคุมให้เจ้าของเรือ ท่าเทียบ ซึ่งบางรายเป็นประชากรท้องถิ่นปฏิบัติตาม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน แก้ไขปัญหาเพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่เมืองพัทยา

ค) ทางอากาศ

การเดินทางติดต่อระหว่างกรุงเทพฯ-พัทยายังไม่ได้รับการสนับสนุน ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวก และประหยัดเวลาในการเดินทางให้แก่นักท่องเที่ยว แม้บริษัท เดินอากาศไทยได้เปิดสายการบินเชื่อมกรุงเทพฯ-สัตหีบ แต่นักท่องเที่ยวยังไม่นิยมใช้บริการ เนื่องจากต้องเดินทางต่อจากสัตหีบมายังพัทยาก็ จะนั้นแนวทางแก้ไขในอนาคตนั้นน่าจะมีการ สนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนสร้างสนามบินขนาดเล็ก หรือสนามบินเฮลิคอปเตอร์ แม้จะเป็น การลงทุนที่สูง หากผลที่ได้รับจะคุ้มค่าซึ่งส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวแล้ว ควรได้รับความ ร่วมมือทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน

ลักษณะประชากร

ก. โครงสร้างประชากร

จำนวนประชากรของเมืองพัทยา เมื่อเดือนตุลาคม 2526 มีจำนวนทั้งสิ้น 40,181 คน เป็นชาย 20,311 คน หญิง 19,870 คน

โครงสร้างอายุของประชากรเมืองพัทยา จากสำมะโนประชากรและเคหะปี 2523 พบว่า กลุ่มอายุ "15-29" ปี มีอัตราการร้อยละ 37.2 ของประชากรเมืองพัทยา กล่าว คือ หากแยกหมวดอายุช่วง 5 ปี กลุ่มอายุ "20-24" ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ 4,832 คน เป็นชาย 2,272 คน หญิง 2,560 คน หรือร้อยละ 13.2, 12.5 และ 14.0 ตามลำดับ กลุ่มอายุ "15-19" ปี มีจำนวนรองลงมาคือ 4,482 คน เป็นชาย 2,079 คน เป็นหญิง

2,403 คน หรือร้อยละ 12.3, 11.4 และ 13.1 ตามลำดับ กลุ่มอายุมีจำนวนรองจาก "15-19" คือ 4,261 คน ชาย 2,064 คน หญิง 2,192 คน หรือร้อยละ 11.7, 11.4 และ 12.0 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่า กลุ่มอายุช่วง "15-29" ปี เป็นวัยหนุ่มสาว และมักเป็นหญิงมากกว่าชายทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจากประชากรเหล่านี้มักเป็นประชากรโยกย้ายเข้ามาสู่พินังกาย เพื่อมาประกอบอาชีพการค้า การบริการเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมักมาทำงานเป็นหญิงบริการ พนักงานเสิร์ฟตามภัตตาคาร ไนต์คลับ และบาร์เปียร์ หรือมีอาชีพเกี่ยวข้องกับ การบริการนักท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น เป็นช่างทำผม เป็นต้น ส่วนกลุ่มอายุที่มีจำนวนรองลงมาคือ ช่วง "25-29" ปี ซึ่งมักเป็นชายมากกว่าหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องจากชายวัยแรงงานเหล่านี้ น่าจะรวมถึงคนท้องถิ่นพินังกายเองรวมกับพวกที่อพยพเข้ามา ซึ่งมีอาชีพด้านให้บริการการท่องเที่ยว เป็นต้นว่า เป็นมัคคุเทศน์ หรือเป็นคนขับรถสองแถวเล็ก เป็นต้น สำหรับวัย "0-14" ปี มีอัตราส่วนร้อยละในระดัปลานกลาง คือประมาณร้อยละ 32.4 ช่วงอายุ "30-64" ปี มีอัตราส่วนร้อยละค่อนข้างน้อย คือร้อยละ 28 และช่วงอายุยิ่งมาก อัตราส่วนร้อยละยิ่งน้อยลง กล่าวคือ กลุ่มอายุ "65-75" ปีขึ้นไป มีอัตราส่วนร้อยละรวมกันเท่ากับ 2.4 (ดูตาราง 3.1 และแผนภูมิ 3.1)

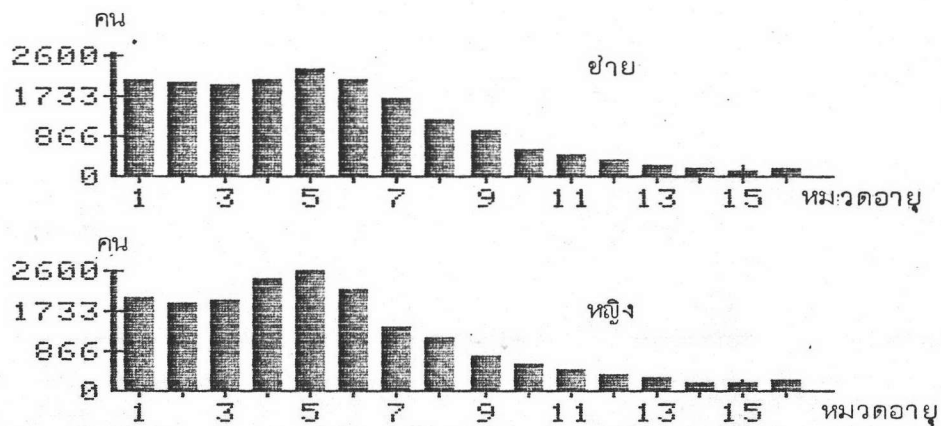
หากพิจารณาถึงประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15-59 ปี จัดเป็นประชากรวัยทำงาน ส่วนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 0-14 ปี และอายุมากกว่า 60 ปี จัดเป็นประชากรวัยนอกรการทำงาน เมื่อนำมาคิดหาอัตราส่วนภาระพึ่งพิง ซึ่งหมายถึงอัตราส่วนระหว่างประชากรนอกรการทำงาน (ต่ำกว่าแรงงานและเกินวัยแรงงาน) ต่อจำนวนประชากรวันทำงานทั้งหมด 100 คน ปรากฏว่าเมืองพินังกายมีอัตราส่วนภาระพึ่งพิงเท่ากับ 100 คนต่อ 56.5 คน กล่าวคือ ผู้ที่อยู่ในวันทำงาน 100 คน นอกจากจะต้องรับภาระในการครองชีพของตนเองแล้ว ยังมีภาระต้องเลี้ยงดูผู้อยู่นอกรวัยทำงานอีก 56.5 คน

ตาราง 3.1 แสดงโครงสร้างอายุของประชากรเมืองพัทยา พ.ศ. 2523

หมวดอายุ Age Group	จำนวน Number			ส่วนร้อย Percent		
	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female
เมืองพัทยา City of Pattaya	36,471	18,175	18,296	100.0	100.0	100.0
1 0-4	4,052	2,069	1,983	11.1	11.4	10.8
2 5-9	3,904	1,999	1,905	10.7	11.0	10.4
3 10-14	3,881	1,945	1,936	10.6	10.7	10.6
4 15-19	4,482	2,079	2,403	12.3	11.4	13.1
5 20-24	4,832	2,272	2,560	13.2	12.5	14.0
6 25-29	4,261	2,069	2,192	11.7	11.4	12.0
7 30-34	3,034	1,649	1,385	8.3	9.1	7.6
8 35-39	2,327	1,194	1,133	6.4	6.6	6.2
9 40-44	1,676	932	744	4.6	5.1	4.1
10 45-49	1,129	566	563	3.1	3.1	3.1
11 50-54	910	448	462	2.5	2.5	2.5
12 55-59	653	341	312	1.8	1.9	1.7
13 60-64	470	230	240	1.3	1.3	1.3
14 65-69	304	150	154	0.8	0.8	0.8
15 70-74	241	101	140	0.7	0.6	0.8
16 75 ขึ้นไป & OVER	315	131	184	0.9	0.7	1.0

ที่มา : สำนักทะเบียนประชากรและเคหะจังหวัดชลบุรี 2523.

แผนภูมิ 3.1 แสดงโครงสร้างอายุของประชากรเมืองพัทธยา จำแนกเพศ พ.ศ. 2523

ที่มา : ตาราง 3.1

ข. การกระจายตัวประชากร

จากสถิติจำนวนบ้านในปี 2526 สามารถหาอัตราส่วนจำนวนบ้านตำบลนาเกลือ : หนองปรือ : หนองปลาไหล : ห้วยใหญ่ เท่ากับ 247.3 : 272.3 : 5.9 : 1 จะเห็นว่าจำนวนบ้านหนองปรือมีมากที่สุด รองลงมากระจายอยู่ในตำบลนาเกลือ หนองปลาไหล และ ห้วยใหญ่ ตามลำดับ ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับขนาดพื้นที่ด้วย เนื่องจากหนองปรือมีพื้นที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งเมืองพัทธยาครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้าน หมู่ที่ 5, 6, 11 และ 13 และครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมู่บ้านของหมู่บ้านของหมู่ 9, 10 และ 12 ตำบลนาเกลือ เมืองพัทธยาครอบคลุมทั้งหมู่บ้านของ หมู่ 2, 3, 4, 5, 7, 11, 12 และ 13 ในขณะที่ตำบลหนองปลาไหล ครอบคลุมบางส่วนของหมู่ที่ 6, 7, 8 และ 12 และสำหรับตำบลห้วยใหญ่คลุมเพียงบางส่วนของหมู่ 4 เท่านั้น

จำนวนครอบครัวมีอัตราส่วนในตำบลนาเกลือ : หนองปรือ : หนองปลาไหล : ห้วยใหญ่ เท่ากับ 124.4 : 92.8 : 1.8 : 1 จะเห็นว่าจำนวนครอบครัวในตำบลนาเกลือมีมากกว่าจำนวนครอบครัวในตำบลหนองปรือ ประมาณ 1.3 เท่า ซึ่งมิได้ผันแปรตามขนาดพื้นที่ และจำนวนบ้าน เนื่องจากตำบลนาเกลือมีชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมอาศัยอยู่มาก ยังคงเป็นชุมชนประมง มีแหล่งที่เป็นชุมชนแออัดหลายบริเวณ มีการปลูกสร้างบ้านเรือนรุกล้ำที่สาธารณะโดยเฉพาะบริเวณคลองนาเกลือ

สำหรับชุมชนบริเวณเกาะล้าน หากคิดความหนาแน่น และการกระจายจำนวน บ้าน และจำนวนครอบครัวต่อพื้นที่เกาะซึ่งเท่ากับ 4.07 ตารางกิโลเมตร จะได้ความหนาแน่นเป็น 69.5 บ้าน/ตารางกิโลเมตร และ 63.9 ครอบครัว/ตารางกิโลเมตร (ดูตาราง 3.2 และแผนภูมิ 3.2)

ตาราง 3.2 แสดงการกระจายตัว จำนวนบ้าน จำนวนครอบครัว รายตำบลของเมืองพัทยา พ.ศ. 2526

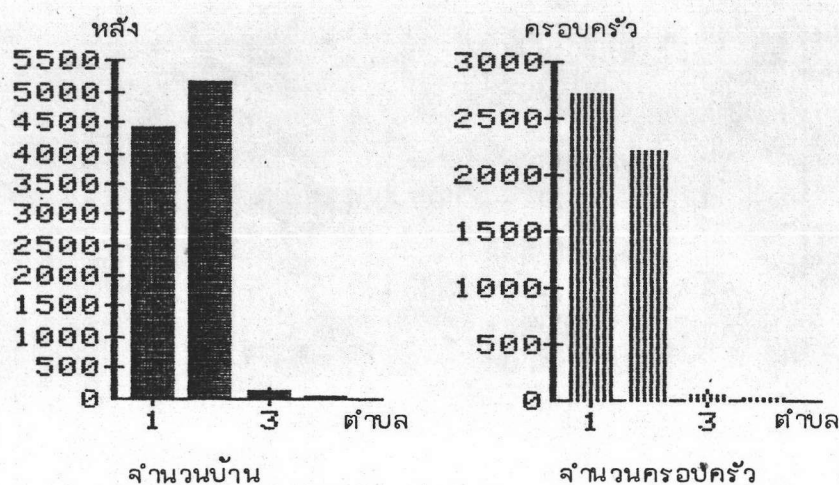
ตำบล	จำนวนบ้าน		จำนวนครอบครัว		จำนวนประชากร
	หลัง	อัตราส่วน	ครอบครัว	อัตราส่วน	
1. นาเกลือ	4,416	232.4	2,725	113.5	ไม่มีข้อมูลรายตำบล
	283*	247.3**	260*	124.4**	
2. หนองปรือ	5,183	272.8	2,227	92.8	
3. หนองปลาไหล	113	5.9	43	1.8	
4. ห้วยใหญ่	19	1	24	1	

ที่มา : แผนกการทะเบียน สำนักปลัดเมืองพัทยา เมืองพัทยา

หมายเหตุ : * หมายถึง จำนวนบ้านและจำนวนครอบครัวของเกาะล้าน

** หมายถึง อัตราส่วนจำนวนบ้านและจำนวนครอบครัวที่รวมถึงเกาะล้าน

แผนภูมิ 3.2 แสดงการกระจายตัว จำนวนบ้าน จำนวนครอบครัว รายตำบลของเมืองพัทยา พ.ศ. 2526

ที่มา : ตาราง 3.2

ค. ความหนาแน่นประชากร

ความหนาแน่นประชากรโดยคิดเทียบจากพื้นที่ทั้งหมดของเมืองพัทธยา คิดเฉพาะพื้นที่ 53.44 ตารางกิโลเมตร ปรากฏว่าตั้งแต่ปี 2522-2526 ความหนาแน่นเพิ่มขึ้นสูง ในขณะที่ปี 2523-2525 มีความหนาแน่นเพิ่มขึ้นไม่สูงนัก (ดูตาราง 3.4)

ในปี 2524 ความหนาแน่นประชากรเมืองพัทธยาเป็น 683.1 คน/ตารางกิโลเมตร ซึ่งเมื่อเทียบกับความหนาแน่นของประชากรอำเภอบางละมุงเท่ากับ 91.43 คน/ตารางกิโลเมตร จังหวัดชลบุรี 196 คน/ตารางกิโลเมตร และภาคตะวันออก 93 คน/ตารางกิโลเมตร นับว่าเมืองพัทธยามีความหนาแน่นประชากรสูงมาก

ง. ลักษณะครัวเรือน

จากตาราง 3.3 จะเห็นว่าปี 2523 ประชากรจังหวัดชลบุรีมีจำนวน 19 เท่า และอำเภอบางละมุง 1.2 เท่าของประชากรเมืองพัทธยา ประชากรเมืองพัทธยา มีหญิงมากกว่าชาย ประชากรในครัวเรือนส่วนบุคคลในระหว่างสามพื้นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับจำนวนประชากรรวม ซึ่งมักเป็นหญิงมากกว่าชาย ประชากรในครัวเรือนส่วนบุคคลของเมืองพัทธยา มีสัดส่วนมากกว่าอำเภอบางละมุงถึง 2.5 เท่า แต่น้อยกว่าจังหวัดชลบุรี 11.3 เท่า ทั้งสามพื้นที่มีจำนวนผู้ขายมากกว่าผู้หญิง สำหรับจำนวนครัวเรือนรวม จังหวัดชลบุรีมีมากกว่าพัทธยา 16.6 เท่า ในขณะที่อำเภอบางละมุงกับเมืองพัทธยา มีสัดส่วนใกล้เคียงกันมาก โดยที่จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลมีมากกว่ากลุ่มบุคคล ครัวเรือนเกษตรจังหวัดชลบุรี : อำเภอบางละมุง : เมืองพัทธยา เท่ากับ 95.6 : 9.6 : 1 คิดเป็นประชากรส่วนร้อยเท่ากับ 32.4 : 52.5 : 5.6

จากตาราง 3.4 จำนวนครัวเรือนของพัทธยา มีลักษณะเพิ่มขึ้นทุกปี โดยจะเห็นว่าในช่วงปี 2521-2522 มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 12 คือเพิ่มขึ้นจากเดิมจำนวน 454 ครัวเรือน ที่เป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุจากการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาประกอบอาชีพด้านการบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจการการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นระยะเวลาที่พัทธยา มีอัตราการขยายตัวทางด้านประชากรสูง เนื่องจากในช่วงนี้เองที่พัทธยาถูกยกฐานะจากสุขาภิบาลนาเกลือเป็นเมืองพัทธยา

ในช่วงปี 2523-2526 อัตราการเพิ่มครัวเรือนเริ่มลดลง โดยเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี

ตาราง 3.3 แสดงประชากร จำแนกตามเพศ คร่าว เรือน จำแนกตามประเภทจำนวนคร่าว เรือนเกษตร และเขตที่อยู่อาศัย จังหวัดชลบุรี อำเภอบางละมุง และเมืองพัทยา พ.ศ. 2523

เขต	ประชากร			ประชากรในครัวเรือนส่วนบุคคล			ประชากรในครัวเรือนกลุ่มบุคคล			จำนวนครัวเรือน			ครัวเรือนเกษตร		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ส่วนบุคคล	กลุ่มบุคคล	ครัวเรือน	ประชากร	ส่วนร้อย
จังหวัดชลบุรี	693,510 (19.0)	350,059	343,451	668,491 (19.5)	328,525	339,966	25,019 (11.3)	21,534	3,485	131,997 (16.6)	131,258	739	42,746 (95.8)	244,934	32.4
อำเภอ บางละมุง	43,542 (1.2)	21,878	21,664	42,669 (1.2)	21,233	21,436	873 (0.4)	645	228	8,121 (1.0)	8,083	38	4,267 (9.6)	23,639	52.5
เมืองพัทยา	36,471 (1)	18,175	18,296	34,265 (1)	16,681	17,584	2,206 (1)	1,494	712	7,941 (1)	7,871	70	446 (1)	2,329	5.6

ที่มา : สัมมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2523 จังหวัดชลบุรี สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตร

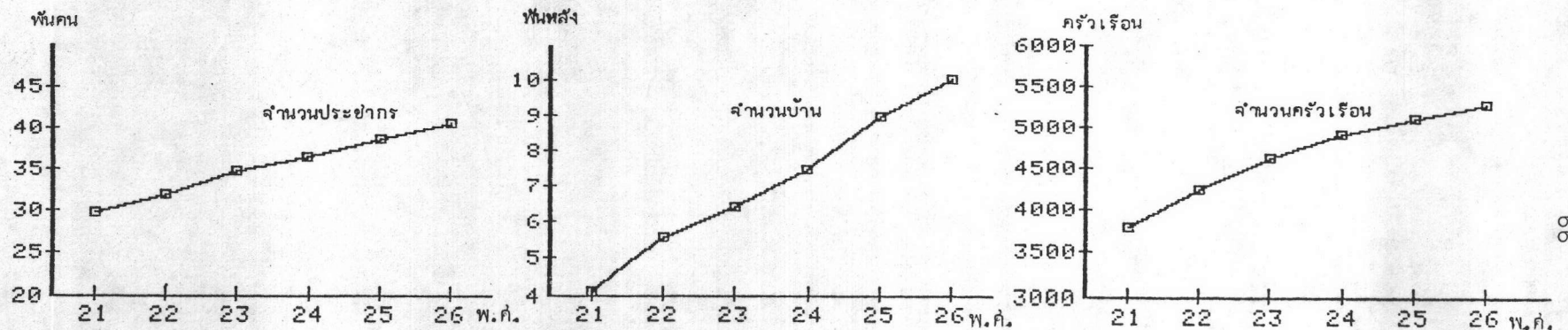
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง อัตราส่วนระหว่าง จังหวัดชลบุรี : อำเภอบางละมุง : เมืองพัทยา

ตาราง 3.4 แสดงความหนาแน่นประชากร บ้าน ครัวเรือน และการเปลี่ยนแปลงจำนวนบ้านและจำนวนครัวเรือน เมืองพิทયા พ.ศ. 2521-2526

พ.ศ.	จำนวนประชากร			คน/กม. ²	บ้าน			บ้าน/กม. ²	คน/บ้าน	ครัวเรือน			ครัว เรือน /กม. ²	คน/ครัว เรือน
	รวม	ชาย	หญิง		บ้าน (หลัง)	ยอดการเปลี่ยนแปลง				ครัว เรือน	ยอดการเปลี่ยนแปลง			
						จำนวน	ร้อยละ				จำนวน	ร้อยละ		
2521	29,726				4,078					3,775				6.4
2522	31,777	16,119	15,658	594.6	5,567	1,489	36.5	104.2	5.7	4,229	454	12.0	79.1	7.5
2523	34,867	17,809	17,064	652.4	6,372	805	14.5	119.2	5.5	4,624	395	9.3	86.5	7.5
2524	36,507	18,624	17,883	683.1	7,430	1,058	16.6	139.0	4.9	4,917	293	6.3	92.0	7.4
2525	38,525	19,553	18,972	720.9	8,945	1,515	20.4	167.4	4.3	5,109	192	3.9	95.6	7.5
2526	40,475	20,452	20,023	757.4	10,014	1,069	12.0	187.4	4.0	5,279	170	3.3	98.8	7.7
2521-2526		10,749	35.2			5,936	145.6				1,504	39.8		
เฉลี่ย				681.7			20.0	143.44	4.88			7.0	90.4	7.52

ที่มา : แผนกการทะเบียน สำนักปลัดเมืองพิทยา คำล่าวว่าการเมืองพิทยา

แผนภูมิ 3.3 แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร จำนวนบ้าน และจำนวนครัวเรือน เมืองพิทยา พ.ศ. 2521-2526 (ที่มา: ตาราง 3.4)

สำหรับจำนวนคนต่อครัวเรือนในแต่ละปี แทบจะไม่แตกต่างกันเลย นับจากปี 2522-2526 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจำนวนคนต่อครัวเรือนมีอัตราคงที่ (ไม่เกิน ± 0.1) มีบางปีคือปี 2526 เฉลี่ย 7.7 คน/ครัวเรือน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2525 เท่ากับ 0.2 คน/ครัวเรือน เฉลี่ยแล้วจากปี 2522-2526 มีจำนวน 7.5 คนต่อครัวเรือน แต่สำหรับปี 2521 มีจำนวน 6.4 คนต่อครัวเรือน โดยเพิ่มขึ้น 1.1 เป็น 7.5 ในปี 2522

และสำหรับการเปลี่ยนแปลงจำนวนครัวเรือนจากปี 2521-2526 มีการเปลี่ยนแปลงต่อปีเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7 ปี 2522 เพิ่มจากปี 2521 ถึง 454 ครัวเรือน หรือร้อยละ 12.0 จากนั้นจะเห็นว่าในปีต่อ ๆ มา ยอดจำนวนครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นเริ่มลดลง สำหรับจำนวนครัวเรือนมีความหนาแน่นเพิ่มขึ้น โดยมีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 90.4 ครัวเรือน/ตารางกิโลเมตร

การเปลี่ยนแปลงจำนวนบ้านในแต่ละปีจะผันแปรตามการเพิ่มจำนวนครัวเรือน กล่าวคือ ในช่วงจาก 2521-2522 จำนวนบ้านเพิ่มขึ้นจำนวน 1,489 หลัง หรือร้อยละ 36.5 และปี 2523 อัตราการเพิ่มลดลงเหลือร้อยละ 14.5 แต่ปี 2524 และ 2525 กลับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.6 และ 20.4 ตามลำดับ ยอดการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยจากปี 2521-2526 ร้อยละ 20.0 ต่อปี ความหนาแน่นจำนวนบ้าน/ตารางกิโลเมตร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ยประมาณ 143.44 หลัง / ตารางกิโลเมตร และจำนวนคน/บ้านมีแนวโน้มลดลง แต่ลดในอัตราที่ค่อนข้างล่าช้าเสมอ (ดูแผนภูมิ 3.3 ประกอบ)

หากพิจารณาการเปลี่ยนแปลงรายตำบล พบว่าตำบลนาเกลือมียอดการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 5.42 โดยเพิ่มจำนวนครัวเรือนจากปี 2521-2522 มากที่สุดคือ 229 ครัวเรือน หรือร้อยละ 10.0 จากนั้นเริ่มเพิ่มในอัตราที่ลดลง สำหรับตำบลหนองปรือมียอดการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยสูงกว่าตำบลนาเกลือคือร้อยละ 9.6 โดยที่เพิ่มจากปี 2521-2526 ถึง 816 ครัวเรือน หรือร้อยละ 57.6 และเริ่มลดลงในปีต่อมาเช่นเดียวกับตำบลนาเกลือ ตำบลหนองปลาไหล มีอัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพียง 1.6 เนื่องจากมีบางปีคือ 2523 มีจำนวนครัวเรือนลดลง ทั้งนี้ตำบลหนองปลาไหลและห้วยใหญ่มีขนาดพื้นที่ที่ขึ้นอยู่กับเมืองพุกยาเพียงเล็กน้อย จึงมีผลทำให้การเปลี่ยนแปลงครัวเรือนอยู่ในอัตราที่เล็กน้อยเท่านั้น (ดูตาราง 3.5 และแผนภูมิ 3.4)

ตาราง 3.5 แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนครัวเรือน รายตำบลในเขตเมืองพญา พ.ศ. 2521-2526

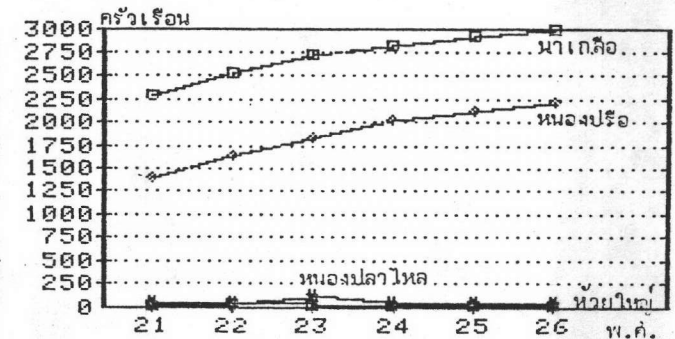
พ.ศ.	ตำบลนาเกลือ			ตำบลหนองปรือ			ตำบลหนองปลาไหล			ตำบลห้วยใหญ่		
	ครัวเรือน	ยอดการเปลี่ยนแปลง		ครัวเรือน	ยอดการเปลี่ยนแปลง		ครัวเรือน	ยอดการเปลี่ยนแปลง		ครัวเรือน	ยอดการเปลี่ยนแปลง	
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
2521	2,300			1,411			40			24		
2522	2,529	229	10.0	1,634	223	15.8	41	1	2.5	25	1	4.2
2523	2,717	188	7.4	1,845	211	12.9	38	-3	-7.3	24	-1	-4
2524	2,829	112	4.3	2,022	177	9.5	42	4	10.5	24	0	0
2525	2,912	83	2.9	2,130	108	5.3	43	1	2.4	24	0	0
2526	2,985	73	2.5	2,227	97	4.6	43	0	0	24	0	0
2521-2526		685	29.8		816	57.6		3	7.5		0	0
เฉลี่ย/ปี			5.42			9.6			1.6			0.04

ที่มา : แผนกการทะเบียน สำนักปลัดเมืองพญา คำกล่าวการเมืองพญา

แผนภูมิ 3.4 แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนครัวเรือน รายตำบลใน

เขตเมืองพญา พ.ศ. 2521-2526

(ที่มา : ตาราง 3.4)

สำหรับการเปลี่ยนแปลงจำนวนบ้าน รายตำบล เป็นไปในลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงจำนวนครัวเรือน กล่าวคือ ตำบลหนองปรือเพิ่มจากปี 2521-2526 ถึง 3,789 หลัง หรือร้อยละ 279.8 ตำบลนาเกลือเพิ่ม 2,038 หลัง หรือร้อยละ 67.6 ตำบลหนองปรือในปี 2524 และ 2525 การเปลี่ยนแปลงกลับเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้านั้น เช่นเดียวกับในปี 2525 ของตำบลนาเกลือเพิ่มจากปี 2524 เป็นร้อยละ 12.4 จากนั้นเริ่มลดลง ตำบลหนองปลาไหลมียอดการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ แต่เฉลี่ยแล้วมีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงกว่าตำบลนาเกลือ คือร้อยละ 31.12 ส่วนตำบลห้วยใหญ่จำนวนบ้านลดลงในปี 2523 เพียงหลังเดียว จากนั้นในปีถัดมาไม่มีการเปลี่ยนแปลง (ดูตาราง 3.6 และแผนภูมิ 3.5)

จ. การเปลี่ยนแปลงประชากร

การเปลี่ยนแปลงประชากรของเมืองพัทยาในช่วงนี้ (2522-ปัจจุบัน) มีแกนหลักอยู่ที่การอพยพ โดยมีอัตราการย้ายถิ่นเข้าสูงกว่าการย้ายถิ่นออกทุกปี

ในช่วง 2522-2523 มีการเปลี่ยนแปลงประชากรสูงสุดโดยเพิ่มถึงร้อยละ 9.7 (ทั้งนี้เนื่องจากมีการอพยพเข้าสูงสุด)

ในช่วง 2523-2524 มีการเพิ่มขึ้นของประชากรในอัตราที่ต่ำลง จึงน่าจะส่งผลทำให้ปี 2525 มีการเปลี่ยนแปลงต่ำลงอีก แต่ปรากฏว่ามีการเปลี่ยนแปลงประชากรสูงขึ้นจากเดิมอีกครั้ง (โดยมีอัตราการเพิ่มประชากรในช่วง 2524-2525 สูงขึ้นจากร้อยละ 4.7 ในปี 2524 เป็น 5.5 ในปี 2525 และเริ่มลดลงอีกเล็กน้อยในปี 2526) ทั้งนี้เนื่องจากอัตราการอพยพสูงขึ้นจาก 2.37 ในปี 2524 เป็น 3.18 ในปี 2525 นั่นเอง การเปลี่ยนแปลงประชากรจากปี 2522-2526 มีอัตราการเพิ่มประชากรเฉลี่ยร้อยละ 6.4 ต่อปี

การอพยพย้ายถิ่นเข้าของเมืองพัทยา เป็นปัจจัยสำคัญต่ออัตราการเพิ่มของประชากรเมืองพัทยาโดยดูจากปี 2522-2523 แต่ในบางปีคือ 2524 ปรากฏว่ามีอัตราการย้ายเข้าต่ำ และย้ายออกสูงจึงทำให้สภาพทางประชากรในปี 2524 มีอัตราการขยายตัวต่ำ (ดูตาราง 3.7 และ แผนภูมิ 3.6)

ฉ. ประชากรในอนาคต

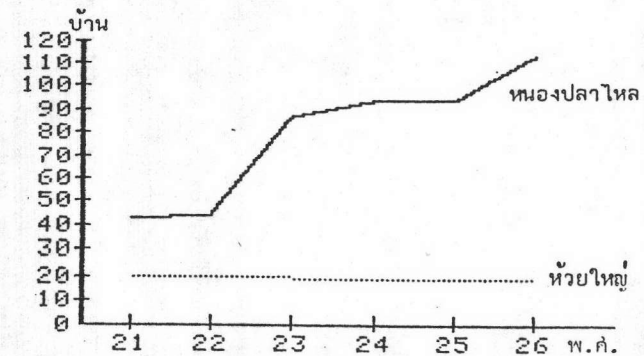
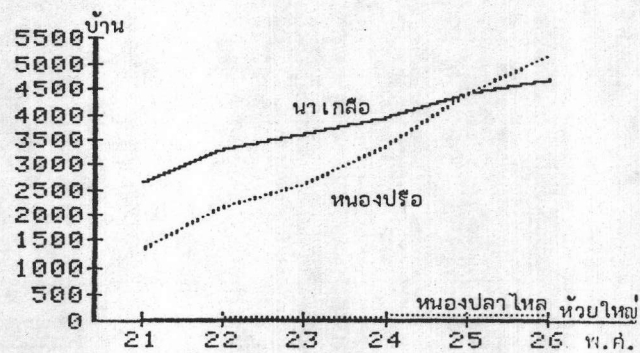
สำหรับเมืองพัทยา ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณการประชากรในอนาคตใช้ระยะเวลาจากปี พ.ศ. 2521-2526 กล่าวคือ ใช้ช่วง 5 ปี ทั้งนี้ไม่อาจหาข้อมูลย้อนหลังจากปี 2521 ได้ เนื่องจากเมืองพัทยายกฐานะจากสุขาภิบาลนาเกลือเป็นเมืองพัทยาในเดือนพฤศจิกายน

ตาราง 3.6 แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนบ้าน รายตำบลในเขตเมืองพิทahaya พ.ศ. 2521-2526

พ.ศ.	ตำบลนาเกลือ			ตำบลหนองปรือ			ตำบลหนองปลาไหล			ตำบลห้วยใหญ่		
	บ้าน	ยอดการเปลี่ยนแปลง		บ้าน	ยอดการเปลี่ยนแปลง		บ้าน	ยอดการเปลี่ยนแปลง		บ้าน	ยอดการเปลี่ยนแปลง	
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
2521	2,661			1,354			43			20		
2522	3,337	676	25.4	2,165	811	59.9	45	2	4.7	20	0	0
2523	3,632	295	8.8	2,634	469	21.7	87	42	93.3	19	-1	-5
2524	3,942	310	8.5	3,375	741	28.1	94	7	8.0	19	0	0
2525	4,429	487	12.4	4,403	1,028	30.5	94	0	0	19	0	0
2526	4,699	270	6.1	5,183	740	14.3	113	19	20.2	19	0	0
2521-2526		2,038	76.6		3,789	279.8		70	162.8		-1	-5
เฉลี่ย/ปี			12.2			30.9			15.2			-1

ที่มา : แผนกการทะเบียน สำนักปลัดเมืองพิทahaya ศาลาว่าการเมืองพิทahaya

แผนภูมิ 3.5 แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนบ้าน รายตำบลในเขตเมืองพิทahaya พ.ศ. 2521-2526 (ที่มา : ตาราง 3.6)

ตาราง 3.7 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรเมืองพุกา พ.ศ. 2522-2525

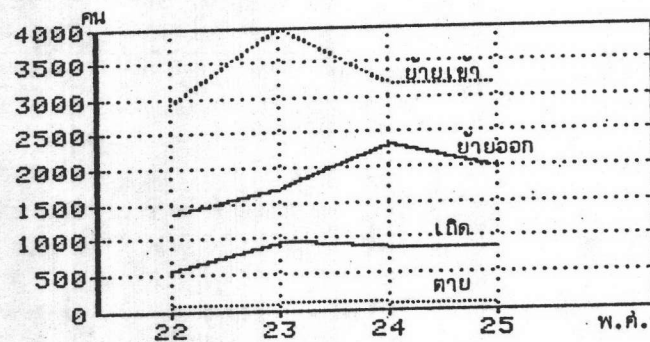
พ.ศ.	ประชากร	ยอดการเปลี่ยนแปลง		การเพิ่ม-ลดประชากรตามธรรมชาติ					การอพยพ				
		จำนวน	ร้อยละ	เกิด	อัตราต่อพัน	ตาย	อัตราต่อพัน	อัตราเพิ่มธรรมชาติ	ย้ายเข้า	ย้ายออก	สุทธิ	อัตราการอพยพ	
2521	29,726												
2522	31,777	2,051	6.8	551	17.3	70	2.2	1.51	2,923	1,371	1,552	4.88	
2523	34,867	3,039	9.7	938	26.9	127	3.6	2.33	3,991	1,720	2,271	6.51	
2524	36,507	1,640	4.7	864	23.6	96	2.6	2.10	3,187	2,321	866	2.37	
2525	38,525	2,018	5.5	890	23.1	100	2.5	2.09	3,180	1,978	1,202	2.18	
2526	40,475	1,950	5.1										
เฉลี่ย/ปี			6.36		22.7		2.73	2.01				4.24	

ที่มา : แผนกการทะเบียน สำนักปลัดเมืองพุกา เมืองพุกา

แผนภูมิ 3.6 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรเมืองพุกา

พ.ศ. 2522-2525

(ที่มา : ตาราง 3.7)

ภายใน 2521 โดยที่ขยายพื้นที่จาก 22.2 เป็น 53.44 (เฉพาะพื้นที่บนฝั่ง) การคาดการณ์
จึงไม่สามารถทำได้ในช่วงระยะเวลามากกว่า 5 ปี ซึ่งมีฐาน (พื้นที่) ไม่เท่ากันได้

จากการคาดการณ์โดยใช้วิธี Linear Regression มีแบบจำลองของการ
คาดคะเนเชิงเส้นตรง คือ

$$P_{t+n} = P_t + b(n)$$

- เมื่อ P = จำนวนประชากร
t = ดัชนีของเวลา (ปีที่)
t+n = จำนวนประชากรในช่วงเวลาที่ n นับจาก t
n = หน่วยของเวลา (ปี)
b = อัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยต่อหน่วยของเวลา โดยที่

$$b = t^{\Sigma d} = 2(P_t - P_{t-1})$$

- เมื่อ m = จำนวนของช่วงเวลาในอดีตซึ่งใช้ในการคำนวณหาค่าเฉลี่ย
d = ช่วงเวลาช่วงสุดท้ายของข้อมูลในอดีตที่ใช้วิเคราะห์

อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (b) เท่ากับ 2149.8 = 2150 (ดูตาราง
3.8)

การคาดประมาณประชากรโดยวิธี Linear Regression ได้ใช้จำนวน
การเปลี่ยนแปลงประชากรสุทธิในสภาพปกติเป็นหลักในการคำนวณเท่านั้น จึงไม่สามารถนำ
ตัวเลขที่คาดการณ์ดังกล่าวใช้สำหรับวิเคราะห์ต่อไป ในความเป็นจริงแล้ว สำหรับเมืองพัทยา
การคาดประมาณประชากรต้องคำนึงถึงปัจจัยการย้ายถิ่นด้วย ซึ่งจะมีบทบาทต่อการเพิ่มประชากร
ในอนาคตเป็นอย่างมาก ฉะนั้นจึงได้ทำการคาดประมาณประชากรโดย ESS ซึ่งได้คำนวณ
การเพิ่มจำนวนประชากรโดยสภาพปกติ และสภาพเร่งรัด (การย้ายถิ่นเข้าอันเป็นผลกระทบจาก
การพัฒนาและการจ้างงานของโครงการชายฝั่งทะเลตะวันออก) ดังตาราง 3.8 ซึ่งจะมีผล
ทำให้การขยายตัวของประชากรเมืองพัทยานี้นับว่าสูงกว่าปกติ

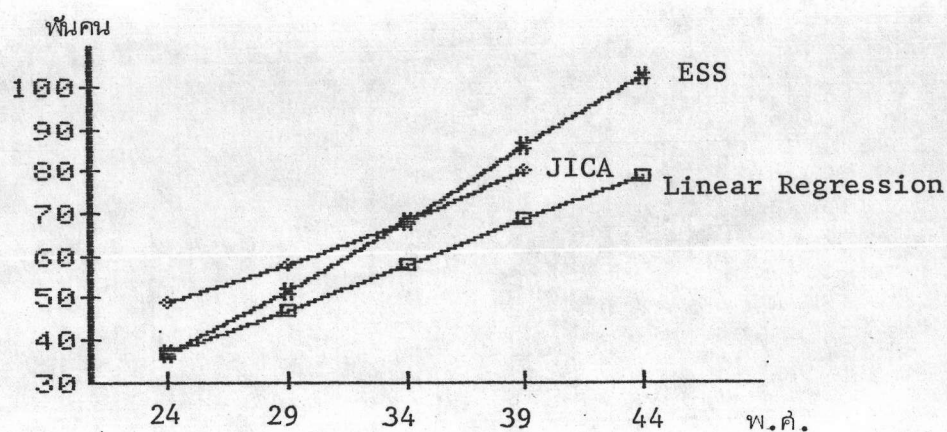
นอกจากนี้ได้นำการคาดประมาณประชากรโดย JICA มาเปรียบเทียบกับ
เห็นด้วย (ดูแผนภูมิ 3.7)

ตาราง 3.8 แสดงการคาดประมาณการเติบโตของประชากรเมืองพัทยา พ.ศ. 2524-2544 (เปรียบเทียบการคาดการณ์ประชากรโดยใช้วิธี Linear Regression , การคาดการณ์โดย Japan International Co-operation Agency (JICA) และโดย Eastern Seaboard Study (ESS)

ช่วงเวลา	การคาดการณ์โดย ESS			จำนวน * ประชากร ที่เพิ่มขึ้นปี ของแต่ละ ช่วงเวลา	การคาด ประมาณ โดย JICA	การคาด ประมาณโดย วิธี Linear Regression
	ประชากรที่เพิ่มขึ้น					
	การเพิ่ม ตามสภาพ ปกติ	การเพิ่ม ตามสภาพ เร่งรัด	รวม			
2524	-	-	-	36,500	48,800	36,507
2524-2529	10,100	4,750	14,850	51,350	58,100	46,925
2529-2534	8,700	7,850	16,550	67,900	68,260	57,675
2534-2539	7,300	10,600	17,900	85,800	80,200	68,425
2539-2544	6,500	10,650	17,150	102,950	-	79,157
2524-2544	32,600	33,850	66,450	-	-	252,182

หมายเหตุ * การเพิ่มประชากรสุทธิใช้อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.2 ต่อปี

แผนภูมิ 3.7 แสดงการคาดประมาณการเติบโตของประชากรเมืองพัทยา พ.ศ. 2524-2544 (เปรียบเทียบการคาดการณ์โดยใช้วิธี Linear Regression, โดย JICA และโดย ESS)

ที่มา : ตาราง 3.8

จะเห็นว่าโอกาสการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกจะมีผลกระทบต่อการเพิ่มจำนวนประชากรเมืองพัทยาอย่างมาก โดยที่การเพิ่มประชากรในสภาพเร่งรัดของเมืองพัทยาเท่ากับร้อยละ 16.9 ของจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทั้งหมดจากสภาพเร่งรัดของพื้นที่พัฒนา (จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นตามสภาพ "เร่งรัด" ของชายฝั่งทะเลตะวันออกจำนวน 200,000 คน) เมื่อรวมการเพิ่มประชากรในสภาพเร่งรัดแล้วจะเห็นว่าในปี 2544 จะมีประชากรทั้งหมดกว่า 100,000 คน โดยมีอัตราการเพิ่มโดยรวมแต่ละปีร้อยละ 5.3 และระยะปี 2524-2534 ร้อยละ 6.4

สำหรับที่ JICA ได้คาดประมาณไว้ในแผนพัฒนาท่องเที่ยวเมืองพัทยาใช้ปี 2519 เป็นปีฐานการคำนวณ โดยมีจำนวนประชากรปี 2519 ถึง 42,500 คน และคาดการณ์ไปจนถึงปี 2524 ว่าจะมีประชากรจำนวน 48,800 (ในขณะที่จำนวนประชากรที่ขึ้นทะเบียนราษฎรของเมืองพัทยานั้นมีจำนวน 36,507 คน ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนที่ ESS ใช้เป็นฐานการคาดประมาณมากที่สุด) การคาดการณ์สันนิษฐานว่าอัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติแต่ละปีจะคงที่ซึ่งเท่ากับร้อยละ 2.8

การคาดการณ์ของ ESS และ JICA มาใกล้เคียงกันในปี พ.ศ. 2534 ซึ่งจากแผนพัฒนาของ JICA ได้กำหนดการวางแผนพัฒนาโครงสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรและจำนวนนักท่องเที่ยวโดยที่อาจจะใช้ไม่ได้ในทางปฏิบัติกับสภาพที่แท้จริงของเมืองพัทยา

ฉะนั้นจำนวนประชากรในอนาคตในการศึกษาคั้งนี้จะใช้ของ ESS เป็นเกณฑ์จากเหตุผลข้างต้นที่ได้สนับสนุนว่า การคาดประมาณประชากรโดยคำนึงถึงปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มประชากรในอนาคตของเมืองพัทยานั้น น่าจะใช้ได้ในการวางแผนพัฒนาการใช้ที่ดินที่สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะของเมืองพัทยาได้ใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

จากการพัฒนาพัทยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ มีผลทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหลักของเมืองเกี่ยวข้องกับกิจการท่องเที่ยว และมีความสำคัญในระดับประเทศ ดังนั้นสภาพเศรษฐกิจของเมืองพัทยา จึงอาจพิจารณาได้สองมิติสำคัญ ๆ คือ โครงสร้างการผลิตทั่วไป และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ก. โครงสร้างการผลิตโดยทั่วไป

เศรษฐกิจโดยทั่วไป ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การประมง และกิจการค้าและบริการ

ในระบอบภาคนั้น ในปี พ.ศ. 2523 ภาคตะวันออกมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสิ้น ประมาณ 53,398.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.8 ของประเทศ นอกจากนี้จากข้อมูลในปีดังกล่าวยังปรากฏว่า ประชากรในภาคตะวันออกมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 18,517 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งสูงกว่าภาคอื่น ๆ ทั้งหมด แต่รองจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีค่าสูงสุด 43,407 บาทต่อคนต่อปี ((กระทรวงมหาดไทย, สำนักผังเมือง 2526 : 38)

สภาพเศรษฐกิจของภาคตะวันออก ขึ้นอยู่กับการผลิตสาขาเกษตรกรรม การค้า และอุตสาหกรรม โดยที่สาขาอุตสาหกรรมเป็นสาขาการผลิตที่มีความสำคัญมากที่สุด และอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการเกษตร ซึ่งมีศูนย์กลางของภาคอยู่ที่จังหวัดชลบุรี มีมูลค่าการผลิตรวมทั้งรวมสูงสุดในภาค คือ ประมาณร้อยละ 50.4 (พ.ศ. 2523) อีกทั้งมีการขยายตัวของกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ดังปรากฏในค่า GRP (Gross Regional Product) และค่า GPP (Gross Provincial Product) ดังนี้

ผลิตภัณฑ์ภาค (GRP) ผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP)	ปี พ.ศ.					
	2516	2521	2522	2523	2524	2525
ภาคตะวันออก	14,671	21,455.9	19,838	21,746	24,119	24,887
จังหวัดชลบุรี	5,972.3	8,837.9	8,822.1	9,783.4	10,500.3	10,991.8

สำหรับพื้นที่ในเขตการปกครองที่สำคัญของจังหวัดชลบุรี ก็คือ เมืองพัทยาซึ่งในกลุ่มอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการประมง มีอยู่ร้อยละ 13 ของจำนวนประชากรเมืองพัทยา ซึ่งพิจารณาได้ดังนี้

1. เกษตรกรรม

สำหรับเมืองพัทยาแล้วเกษตรกรรมได้แก่ การทำนา ปลูกสวนมะพร้าว และไร่น้ำส้าปะหลัง โดยที่ข้อมูลการเกษตรของเมืองพัทยาไม่สามารถแบ่งตามเขตการปกครองได้ หากแต่สามารถศึกษาในพื้นที่ 4 ตำบลที่เมืองพัทยาดังอยู่ (ข้อมูลปี 2523 ดังปรากฏในตาราง 3.9) ดังนี้

ตาราง 3.9 แสดงสถิติต่าง ๆ ด้านเกษตรรายตำบลที่เมืองท้ายาตั้งอยู่ พ.ศ. 2523

ตำบล	พื้นที่ถือครอง (ไร่)	ข้าว		มันสำปะหลัง		ถั่ว		มะพร้าว		มะม่วง		พืชผัก		จำนวน ครัวเรือน	ประชากร	ครอบครัว
		พื้นที่ทำ จริง	ผลผลิต (หน่วย) ตัน	พื้นที่ทำ จริง	ผลผลิต (หน่วย) ตัน	พื้นที่ทำ จริง	ผลผลิต (หน่วย) ตัน	พื้นที่ทำ จริง	ผลผลิต (หน่วย) ตัน	พื้นที่ทำ จริง	ผลผลิต (หน่วย) ตัน	พื้นที่ทำ จริง	ผลผลิต (หน่วย) ตัน			
ห้วยใหญ่	98,125	18,270	150	37,571	2,400	103	110	3,180	1,000	1,020	3,100	103	450	1,969	10,436	2,085
หนองปรือ	50,000	1,158.2	150	21,320	2,200	30	125	3,340	1,000	480	3,350	62	520	1,161	8,843	1,186
หนองปลาไหล	21,250	12,030	200	8,134	2,100	-	-	9,737	1,100	435	3,050	34	510	707	3,676	745
นาเกลือ	14,418.75	10	150	26	2,100	3	110	1,170	900	120	2,900	8	450	56	569	60
รวม	183,793.75	31,468.2	650	67,051	8,800	136	345	17,427	4,000	2,055	12,400	207	1,930	3,893	23,524	4,078

ที่มา : เกษตรจังหวัดชลบุรี

ตำบลนาเกลือ อยู่ในเขตพืษยาเกือบเต็มตำบล มีพื้นที่ถือครอง 14,418.75 ไร่ ทำการเกษตรจริง 1,337 ไร่ มีประชากร 36,282 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม 569 คน หรือร้อยละ 1.57 ของประชากรทั้งตำบล

ตำบลหนองปรือ มีบางหมู่บ้านอยู่ในเขตเมืองพืษยา มีพื้นที่ถือครอง 50,000 ไร่ ทำการเกษตรจริง 26,390.2 ไร่ มีประชากร 40,810 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม 8,843 คน หรือร้อยละ 21.67 ของประชากรทั้งตำบล

ตำบลห้วยใหญ่ มีบางหมู่บ้านอยู่ในเขตเมืองพืษยา มีพื้นที่ถือครอง 98,125 ไร่ ทำการเกษตรจริง 60,247 ไร่ มีประชากร 11,046 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม 10,436 คน หรือร้อยละ 94.48 ของประชากรทั้งตำบล

ตำบลหนองปลาไหล มีบางหมู่บ้านอยู่ในเขตเมืองพืษยา มีประชากร 4,572 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม 3,676 คน หรือร้อยละ 80.40 ของประชากรทั้งตำบล (พื้นที่ถือครองและพื้นที่เกษตรกรรมไม่ปรากฏข้อมูล)

2. อุตสาหกรรม

ข้อมูลอุตสาหกรรมมิได้แยกตามเขตการปกครองของเมืองพืษยา หากแต่แยกตามเขตเดิมของ 4 ตำบลที่เมืองพืษยาตั้งอยู่ ดังปรากฏในตาราง 3.10, 3.11, 3.12 และ 3.13 ซึ่งรวมจำนวนโรงงานที่ตั้งอยู่ในเขต 4 ตำบล จะได้ยอดดังนี้

<u>ปี</u>	<u>จำนวนโรงงาน</u>	<u>จำนวนคนทำงาน</u>
2519	41	486
2524	123	1,225
อัตราเพิ่ม	2.4 เท่า	2.5 เท่า

ซึ่งอาจแยกพิจารณารายตำบลได้ดังนี้

ตำบลนาเกลือ (ตาราง 3.10) ในช่วงเวลา 5 ปี จากปี พ.ศ. 2519-2524 มีจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นจาก 23 แห่งเป็น 44 แห่ง หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 1.3 เท่า และจากจำนวนคนงาน 114 คน เป็น 501 คน หรือเพิ่มประมาณ 3.4 เท่า

ตาราง 3.10 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนทำงานแยกตามประเภทอุตสาหกรรม ตำบลนาเกลือ, พ.ศ. 2519 และ 2524

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนแห่ง		จำนวนคนทำงาน	
	พ.ศ. 2519	พ.ศ. 2524	พ.ศ. 2519	พ.ศ. 2524
โรงสีข้าว	1	1	-	1
โรงงานทำแป้งมันสำปะหลัง	8	-	25	-
โรงงานทำมันเส้น	-	14	-	111
โรงงานอัดมันเม็ด	-	4	-	68
โรงงานทำน้ำแข็ง	1	1	29	1
โรงงานปั่นด้าย	-	1	-	4
โรงงานแปรรูปไม้-ไล่ไม้	4	2	11	5
โรงงานทำวงกบ บานประตู หน้าต่าง	2	2	17	19
โรงงานทำเครื่องใช้หรือตามเครื่องมือจากไม้	-	1	-	40
โรงงานพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	1	-	3	-
โรงงานทำกระเบื้องเคลือบและเครื่องปั้นดินเผา	-	1	-	30
โรงงานทำปูนขาว	2	-	10	-
โรงงานซ่อมเครื่องยนต์หรือส่วนประกอบเครื่อง ยนต์หรือกังหันกลึงและเชื่อมโลหะ	1	1	4	10
โรงงานซ่อมเครื่องจักรสำหรับใช้ในการกรกสิกรรม หรือการเลี้ยงสัตว์	1	-	5	-
โรงงานต่อเรือยนต์	-	3	-	98
โรงงานต่อตัวถังรถยนต์	1	-	6	-
โรงงานซ่อมรถยนต์	1	-	4	-
รวม	23	31	114	387

ตาราง 3.11 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนทำงานแยกตามประเภทอุตสาหกรรม ตำบลหนองปรือ, พ.ศ. 2519 และ 2524

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนแห่ง		จำนวนคนทำงาน	
	พ.ศ. 2519	พ.ศ. 2524	พ.ศ. 2519	พ.ศ. 2524
โรงงานสกัดน้ำมันพืชหรือสัตว์	-	1	-	7
โรงสีข้าว	4	-	-	-
โรงงานทำแป้งมันสำปะหลัง	4	-	45	-
โรงงานทำมันเส้น	-	2	-	10
โรงงานอัดมันเส้น	-	1	-	8
โรงงานผลิตและจำหน่ายน้ำดื่มบรรจุภัณฑ์	1	-	19	-
โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้	-	1	-	8
โรงงานทำกระเบื้องเคลือบและเครื่องปั้นดินเผา	1	-	25	-
โรงงานทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต	3	2	232	73
รวม	13	7	321	106

ตาราง 3.12 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนทำงานแยกประเภทอุตสาหกรรม
ตำบลหนองปลาไหล พ.ศ. 2519 และ 2524

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนแห่ง		จำนวนคนทำงาน	
	พ.ศ. 2519	พ.ศ. 2524	พ.ศ. 2519	พ.ศ. 2524
โรงสีข้าว	1	1	-	1
โรงงานทำมันเส้น	-	3	-	23
โรงงานทำผลิตภัณฑ์จากไม้	1	-	5	-
รวม	2	4	5	24

ตาราง 3.13 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนทำงานแยกประเภทอุตสาหกรรม
ตำบลห้วยใหญ่ พ.ศ. 2519 และ 2524

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนแห่ง		จำนวนคนทำงาน	
	พ.ศ. 2519	พ.ศ. 2524	พ.ศ. 2519	พ.ศ. 2524
โรงสีข้าว	9	-	-	-
โรงงานทำแป้งมันสำปะหลัง	3	2	15	6
โรงงานทำมันเส้น	-	20	-	139
โรงงานอัดมันเม็ด	-	7	-	71
โรงงานแปรรูปไม้-ไผ่	1	-	31	-
โรงงานทำบานประตู วงกบ หน้าต่าง	-	1	-	6
รวม	13	30	46	222

ตำบลหนองปรือ (ตาราง 3.11) ในช่วงเวลา 5 ปี จากปี พ.ศ. 2519-2524 มีจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นจาก 13 แห่งเป็น 20 แห่ง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 43.85 และจำนวนคนงานเพิ่มจาก 321 คนเป็น 427 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 33

ตำบลหนองปลาไหล (ตาราง 3.12) ในช่วงเวลา 5 ปี จากปี พ.ศ. 2519-2524 มีจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นจาก 2 แห่งเป็น 6 แห่ง หรือเพิ่มขึ้น 2 เท่า และจำนวนคนงานเพิ่มจาก 5 คนเป็น 29 คน หรือเพิ่มขึ้น 4.8 เท่า

ตำบลห้วยใหญ่ (ตาราง 3.13) ในช่วงเวลา 5 ปี จากปี พ.ศ. 2519-2524 มีจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นจาก 13 แห่งเป็น 43 แห่ง หรือเพิ่มขึ้น 2.3 เท่า และจำนวนคนงานเพิ่มขึ้นจาก 46 คนเป็น 268 คน หรือเพิ่มขึ้น 4.3 เท่า

เนื่องจากเมืองพญาเป็นเมืองท่องเที่ยว จึงมีนโยบายจำกัดการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตเมือง ดังนั้นจึงคาดว่าจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตเมืองพญาจะไม่เพิ่มมากขึ้น

3. การประมง

ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการประมงน้ำเค็ม โดยการจับปลาในอ่าวบางละมุง และพญา หมู่บ้านประมงในเขตนั้นมีประมาณ 8,000 ครอบครัวยุคนิยมใช้ เช่น อวนลาก อวนลอย โป๊ะ ซึ่งรายได้จากการประมงก็พอเลี้ยงตัวได้ และในบางรายที่มีเงินทุนมาก ๆ ก็สามารถประกอบกิจการด้านนี้ได้จนเป็นล้าเป็นสัน สำหรับประมงน้ำจืดมีบ้างเล็กน้อย เช่น การเลี้ยงปลาตูก ปลาฉิล ปลาไน เป็นต้น

ในบัจจุบันอาชีพนี้ได้ลดลงมาก เนื่องจากประชาชนหันไปประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับกิจการท่องเที่ยว และจากปัญหาของการประมงเอง กล่าวคือ เครื่องมือเครื่องใช้ ในการประกอบกิจการมีราคาแพง ชาวประมงส่วนใหญ่จึงสามารถประกอบอาชีพได้ในขอบเขตที่จำกัดและมีรายได้พอเลี้ยงตัวเท่านั้น

4. กิจการค้าและบริการ

เนื่องจากเศรษฐกิจของเมืองพญาขึ้นกับกิจกรรมด้านนี้เป็นสำคัญด้วย จึงขอพิจารณาเพิ่มเติมดังนี้

จำนวนสถานประกอบการ มีอัตราเพิ่มขึ้นสูงดังปรากฏในตาราง 3.14 โดยเหตุที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เด่นที่สุดของเมืองพญา คือ การท่องเที่ยว ดังนั้นกิจการค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานที่ให้ความบันเทิง ร้านขายเสื้อผ้าและร้านขายของที่ระลึก จึงมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว (ดูแผนภูมิ 3.8)

จำนวนแรงงาน (ตาราง 3.15) ในกิจการค้าและการบริการ มีจำนวนสูงที่สุดคือ 6,230 คน สูงกว่าอันดับสองคือ การค้าปลีกถึง 2.3 เท่า แต่เมื่อเฉลี่ยจำนวนคนงานที่อยู่ในสถานประกอบการแต่ละแห่งแล้ว ปรากฏว่าอยู่ในอันดับสอง กล่าวคือ ต่ำกว่ากิจกรรมประเภทการค้าปลีก ค้าส่ง และการบริการ และเท่ากับกิจกรรมการค้าส่ง ซึ่งแสดงว่านอกจากในส่วนการค้าบริการจะมีจำนวนผู้ทำงานสูงแล้ว ยังมีจำนวนสถานประกอบการสูงอีกด้วย (สูงเป็นอันดับหนึ่ง) เป็นการสนับสนุนให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมการท่องเที่ยว อันเป็นหัวใจของเศรษฐกิจและรายได้ของเมืองพญา (ดูแผนภูมิ 3.9)

ข. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นเศรษฐกิจหลักของเมืองพญา ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้ขยายตัวสูงขึ้น มีการระดมทุนมากขึ้น และส่งผลให้เศรษฐกิจเมืองพญาหมุนเวียนและมีการจ้างงานที่สูงขึ้น ในเรื่องประชากรกับการจ้างงานนั้น จากการที่เมืองพญาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลที่สวยงาม การบริการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ จึงเป็นกิจกรรมหลักที่สำคัญ ฉะนั้นประเภทอาชีพการจ้างงาน จึงเน้นหนักไปในทางกิจการโรงแรม ธุรกิจการค้า และบริการ ซึ่งสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว ส่วนงานประเภทอื่นมีบ้างเป็นส่วนน้อย ดังนี้

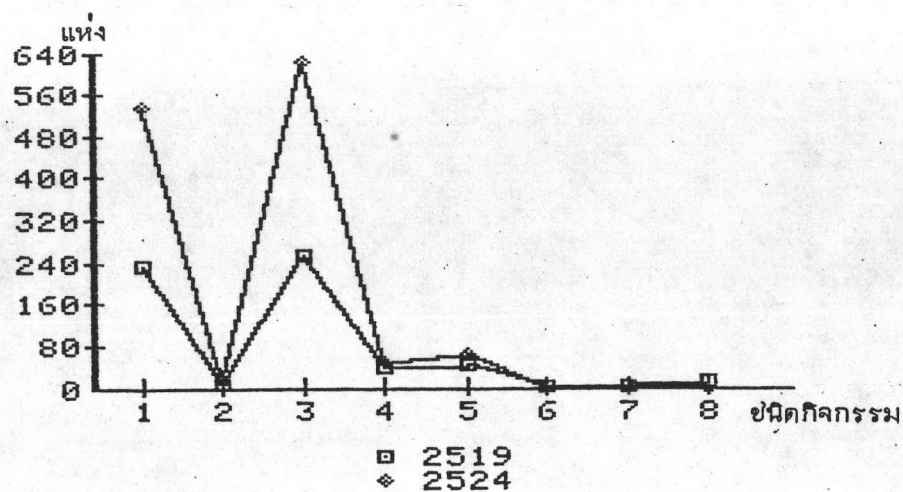
<u>ประเภทแรงงานแต่ละกิจกรรม</u>	<u>จำนวน (คน)</u>	<u>หมายเหตุ</u>
โรงแรม บังกาโล เกสต์เฮ้าส์	8,442	เฉลี่ยต่อห้องพัก 1,352 คน
ธุรกิจการค้าและบริการ	9,899	
อุตสาหกรรม	1,045	
ประเภทอื่น ๆ	929	ได้แก่ อัตราการว่างและลูกจ้างเมืองพญา 640 คน, จำนวนครู (ไม่ได้สังกัดเมืองพญา) 250 คน, แพทย์ พยาบาล และผู้ช่วยพยาบาล 39 คน
รวม	20,315	เป็นประชากรที่ทำงานในเชิงเศรษฐกิจ

ที่มา: รายงานวิจัยเพิ่มเติมเมืองพญา 2524 กองวิจัย สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ตาราง 3.14 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนสถานประกอบการค้าและบริการในเมืองพัทยา
พ.ศ. 2519 และ 2524

ชนิดกิจกรรม	จำนวนแห่ง		จำนวนแห่ง ที่เต็ม	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (เท่า)
	พ.ศ. 2519	พ.ศ. 2524		
1. การค้าปลีก	233	533	300	1.3
2. การค้าส่ง	10	15	5	0.5
3. การค้าบริการ	254	623	369	1.5
4. การค้าปลีกและส่ง	36	50	15	0.4
5. การค้าปลีกและบริการ	44	66	11	0.2
6. การค้าส่งและบริการ	3	-	-	-
7. การค้าปลีก ค้าส่งและบริการ	2	6	4	2.0
8. การผลิตและค้าปลีก	12	-	-	-
รวม	655	1,290	702	1.2

แผนภูมิ 3.8 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนสถานประกอบการค้าและบริการในเมืองพัทยา
พ.ศ. 2519 และ 2524

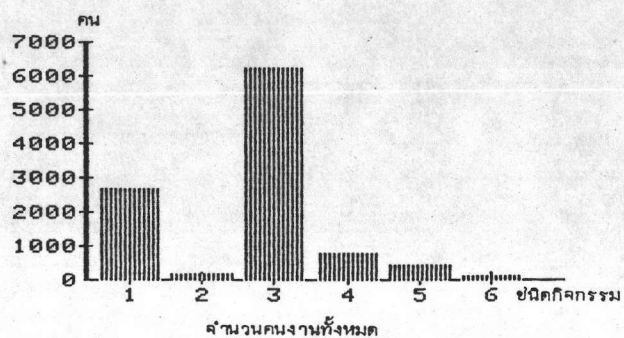
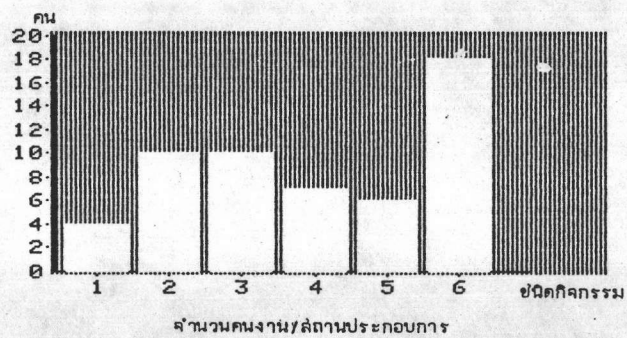
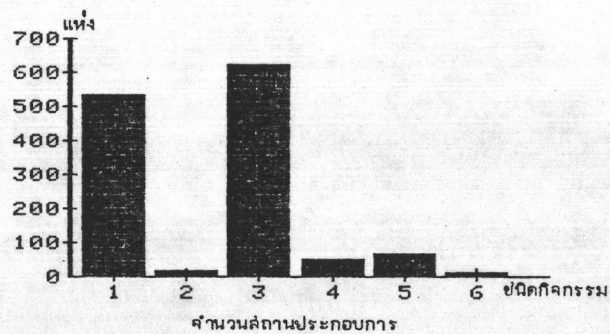

ที่มา : ตาราง 3.14

ตาราง 3.15 แสดงการประมาณจำนวนคนทำงานในสถานประกอบการค้าและบริการใน
เมืองพุกา พ.ศ. 2524

ชนิดกิจกรรม	จำนวนสถาน ประกอบการ	จำนวนคนงาน/ สถานประกอบการ	จำนวนคนงาน ทั้งหมด
1. การค้าปลีก	533	4	2,665
2. การค้าส่ง	14	10	150
3. การค้าบริการ	623	10	6,230
4. การค้าปลีกและค้าส่ง	50	7	750
5. การค้าปลีกและค้าบริการ	66	6	396
6. การค้าปลีก ค้าส่งและค้าบริการ	6	18	108
รวม	1,290	8	9,899

แผนภูมิ 3.9 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมการค้าและบริการในเมืองพุกา พ.ศ. 2524

ที่มา : ตาราง 3.15

และสำหรับสัดส่วนของแรงงานต่อจำนวนประชากร จากสำมะโนประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2524 จำนวนประชากรในเมืองพัทธยา มีทั้งสิ้น 7,400 คน* แบ่งเป็นประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานและเป็นประชากรที่ทำงานเชิงเศรษฐกิจ ผู้ไม่ได้ทำงานและอื่น ๆ โดยที่ประชากรที่ทำงานเชิงเศรษฐกิจมีจำนวน 20,315 คน ที่เหลือเป็นประชากรที่ไม่ได้ทำงาน และเป็นนักเรียนนักศึกษาจำนวน 53,685 คน

จากการที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นฐานเศรษฐกิจหรือเศรษฐกิจหลักของเมืองพัทธยา การจ้างงานและแรงงานส่วนใหญ่จึงมุ่งสนองต่อกิจการและธุรกิจการท่องเที่ยว สำหรับเมืองพัทธยาธุรกิจที่เกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยว (ปางอรธรม์ โรจนวัชรณ-สินธุ์, บทความ) มีดังนี้

1. ธุรกิจการท่องเที่ยวที่เป็นทางการ (Formal Sector)

ธุรกิจประเภทนี้เป็นธุรกิจที่ประกอบด้วยกิจการที่มีใบอนุญาตและมีการจดทะเบียนเพื่อเสียภาษี และถูกระบุอย่างเป็นทางการ รวมทั้งสามารถได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ธุรกิจที่เป็นทางการของเมืองพัทธยา มีดังนี้

- ธุรกิจโรงแรม ประกอบด้วย โรงแรมชั้นหนึ่ง โรงแรมชั้นประหยัด บังกาโล และเกสต์เฮ้าส์
- กิจการร้านอาหาร ภัตตาคาร
- กิจการบันเทิง เริงรมย์ ประกอบด้วย บาร์เปียร์ บาร์ ไนท์คลับ ดิสโกเธค การแสดงโชว์ และอื่น ๆ
- กิจการร้านขายของที่ระลึก ประกอบด้วย ร้านขายเพชรพลอย และเสื้อผ้าพื้นเมือง

การจ้างงานในธุรกิจที่เป็นทางการ รายได้หรือค่าตอบแทนหรืออัตราเงินเดือนและค่าจ้างจะขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจ ระดับความชำนาญ และการอบรมตามลักษณะของ

* จากสถิติทะเบียนราษฎร เมืองพัทธยาปี 2524 มีประชากร 36,507 คน จะเห็นว่าประชากรเมืองพัทธยาจริง ๆ จะมีประมาณ 2 เท่าของประชากรในทะเบียนราษฎร ทั้งนี้เนื่องมาจากแรงงานต่างถิ่นที่ย้ายมาประกอบอาชีพในเมืองพัทธยาไม่ได้โยกย้ายทะเบียนตามมาด้วย

งาน ซึ่งจะได้เห็นได้ชัดกรณีที่เป็นธุรกิจประเภทที่พักและภัตตาคาร ดังจะเห็นจากตัวอย่างรายได้ของภาคการท่องเที่ยวที่เป็นทางการ ซึ่งอ้างอิงการทำงานเต็มเวลาในตาราง 3.16

2. ธุรกิจการท่องเที่ยวที่ไม่เป็นทางการ (Informal Sector)

ธุรกิจประเภทนี้เป็นธุรกิจที่ประกอบการโดยปราศจากการรับรองหรือการคุ้มครองทางกฎหมาย ไม่มีการระบุชื่อหรือจดทะเบียนตามระบบการค้าทั่วไป เป็นการดำเนินการนอกเหนือระบบความช่วยเหลือ และระบบการเก็บภาษีของรัฐบาล ธุรกิจที่ไม่เป็นทางการของเมืองพัทยา มีดังนี้

- ธุรกิจการขนส่งสำราญระอบพัทยาและนาเกลือ (ธุรกิจล่องแกวเล็ก)
- ธุรกิจให้เช่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่บริการนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาด สำราญใช้ในการอาบแดด วายน้ำ เล่นกีฬา หรือออกกำลังกาย ประกอบด้วย ผู้ให้เช่าร่มกันแดด ร่มดอกเห็ด เก้าอี้ผ้าใบ สกี สกีร์ม (พาราเซล) วินด์เซิร์ฟ และสเกตเตอร์ รวมถึงการขายผลไม้ ลูกกวาด แผงลอย ร้านอาหารขนาดย่อม และการขายของที่ระลึก (ที่มีคุณภาพต่ำ) รวมทั้งการผลิตสินค้าหัตถกรรมประเภทไม้แกะสลักหรือตะกร้า และร้านตัดเล็กรายย่อย ๆ ที่ตั้งอยู่ทั่วไปตามทางเท้า
- อาชีพไล่เรณู และหญิงบริการประเภทคนผล้มเหล้า คู่เต้นรำ หรือคนรับรองแขก (นักท่องเที่ยว)

การจ้างงานหรือการประกอบธุรกิจที่ไม่เป็นทางการเป็นอาชีพอิสระที่เป็นธุรกิจเล็ก ๆ และเป็นผู้ค้ารายย่อย ซึ่งโครงสร้างธุรกิจและการกระจายรายได้หรือกำไรมักไม่แน่นอน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างรายได้รายเดือนของเด็กหรือผู้ให้เช่าสเกตเตอร์ที่มีรายได้อันในช่วงฤดูการท่องเที่ยวในเดือนตุลาคมถึง เมษายน แต่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกันยายนเป็นระยะนอกฤดูการท่องเที่ยวจึงเป็นช่วงที่ซบเซา จนบางรายหยุดกิจการหันไปประกอบอาชีพอื่น (ดูตาราง 3.17)

จะเห็นว่าเมืองพัทยาย้ายตัวเติบโตทางเศรษฐกิจจากผลของการท่องเที่ยวที่เป็นทางการ โดยดำเนินการและเป็นเจ้าของโดยนักลงทุนและบริษัทที่มีขนาดใหญ่จากต่างถิ่น ซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยมีเงื่อนไขจากภาครัฐบาล เป็นต้นว่า แต่เดิมนั้นนโยบายจากภาครัฐบาลได้ส่งเสริมการลงทุนทั้งภายในประเทศและจากต่างประเทศ โดยใช้มาตรการต่าง ๆ ได้แก่ การยกเลิกและลดภาษีศุลกากร และการค้าชั่วคราวให้แก่นักลงทุนโดยเฉพาะในกิจการโรงแรม

ตาราง 3.16 แสดงรายได้ของภาคการท่องเที่ยวที่เป็นทางการในพหุวิทยา

	ขนาด ตัวอย่าง	ชั่วโมง (วัน)*	รายได้พื้นฐานจากการทำงานของ ลูกจ้าง		มูลค่าของ กำไรส่วน เพิ่ม (เดือน)**
			จาก - ถึง	เฉลี่ย (ต่อเดือน)	
<u>โรงแรม "มาตรฐาน นานาชาติ"</u>					
-งานระดับสูง (ไม่นับ รวมผู้จัดการชาว ต่างประเทศ)	11	8,4	2,025-10,100 บาท	3,975 บาท	738 บาท
-งานระดับกลาง	18	8,3	475-3,000 บาท	1,806 บาท	771 บาท
-งานระดับต่ำ	5	8,6	800-1,500 บาท	1,803 บาท	624
<u>โรงแรมระดับประหยัด และบังกาโล</u>					
-งานระดับสูง (ไม่รวมผู้ จัดการชาวต่างประเทศ)	1	8,0	-2,000 บาท	2,000 บาท	1,000 บาท
-งานระดับกลาง	2	8,0	1,500-1,800 บาท	1,650 บาท	250 บาท
-งานระดับต่ำ	6	8,7	600-950 บาท	750 บาท	563 บาท
<u>ภัตตาคาร</u>					
-งานระดับสูง (ไม่รวมผู้ จัดการชาวต่างประเทศ)	-	-	-	-	-
-งานระดับกลาง	7	8,4	800-1,500 บาท	1,223 บาท	593 บาท
-งานระดับต่ำ	1	9,0	-1,000 บาท	1,000 บาท	850 บาท
<u>ภาคการท่องเที่ยวที่เป็น ทางการทั้งหมด</u>					
-งานระดับสูง	12	8,4	2,000-10,000 บาท	3,700 บาท	760 บาท
-งานระดับกลาง	27	8,3	475-3,000 บาท	1,643 บาท	686 บาท
-งานระดับต่ำ	23	8,7	600-1,500 บาท	909 บาท	612 บาท

หมายเหตุ: * ลูกจ้างทุกคนทำงานเต็มเวลาและทำงาน 6 วัน

- ** กำไรส่วนเพิ่มคำนวณจาก - อาหารฟรี 1 มื้อต่อวัน - 240 บาท/เดือน
 - อาหารฟรี 3 มื้อต่อวัน - 500 บาท/เดือน
 - ที่อยู่ฟรี (อย่างเดียว) - 250 บาท/เดือน
 - เงินที่ปที่ไต้ส่วนตัว - 250 บาท/เดือน

ที่มา: การสุ่มตัวอย่างโดยสนทนาและสัมภาษณ์ผู้จัดการและพนักงานในสถานประกอบการของ
 ภาคที่เป็นทางการ โดยเจ้าหน้าที่สำรวจภาคสนามของ ททท.

ตาราง 3.17 แสดงรายได้รายเดือนของเด็กให้เข้าลู่ฤดูเตอรน้ำที่ไม่เป็นทางการ

	ฤดูท่องเที่ยว	นอกฤดูท่องเที่ยว
ช่วงเวลา	ตุลาคม - เมษายน	พฤษภาคม - กันยายน
จำนวนลูกค้า/เดือน	20 - 50	0 - 20
อัตราค่าเช่าเฉลี่ย	175 บาท	175 บาท
รายรับขั้นต้นต่อเดือน	3,500 - 8,750 บาท	0 - 2,000 บาท
ต้นทุนผันแปรในการดำเนินการ (น้ำมัน, ที่จอดรถ, บำรุงรักษา และซ่อม)	1,500 - 3,000 บาท	0 - 1,500 บาท
รายได้ขั้นต้นของเด็กให้เข้าลู่ฤดู เตอรต่อเดือน (กรณีเป็นเจ้าของ เอง) *	2,000 - 5,750 บาท	0 - 2,000 บาท
รายได้ขั้นต้นของเด็กให้เข้าลู่ฤดู เตอรต่อเดือน (กรณีเข้ามา ดำเนินการ) **	660 - 1,900 บาท	0 - 660 บาท

หมายเหตุ : * การคำนวณนี้รวมถึงการจ่ายคืนเงินกู้และดอกเบี้ย

** การคำนวณนี้ใช้อัตราค่าเช่าที่ 35 % ของรายได้ตกอยู่กับเด็กให้เข้าลู่ฤดูเตอร

ที่มา : จากการเฝ้าสังเกต สันทนา และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการให้เข้าลู่ฤดูเตอรโดย
เจ้าหน้าที่สำรวจภาคสนามของ ททท.

ขนาดใหญ่ และข้ออนุญาตอื่น ๆ โรงแรมระดับมาตรฐานในพหุยาจึงได้รับผลประโยชน์จากมาตรการเหล่านี้ ทำให้ผู้ประกอบการที่พหุอื่น ๆ กิจกรรมที่ตกตาคาร และร้านค้าย่อยได้รับผลประโยชน์ทางอ้อมด้วย การรวมตัวกันของกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ทำให้มีลัษณะผลักดันให้ค่าครองชีพที่พหุยาสูง เนื่องจากลัษณะการกำหนดราคาการบริการและราคาขายค่อนข้างสูง โดยเฉพาะลัษณะรับลูกค้าชาวต่างประเทศ ในขณะที่ค่าจ้างแรงงานถูกตรึงไว้ต่ำ ฉะนั้นการเก็บภาษีจากกิจการขนาดใหญ่จึงช่วยลัษณะพื้นฐานะทางการคลังของเมืองพหุยาในระยะยาว และหลังจากที่มีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพหุยาที่ได้มีโครงการจัดเตรียมเพื่อยกระดับและภาพพจน์ของเมืองพหุยาเป็นต้นว่า การกำหนดเขตกิจกรรมชายหาด และการกำหนดทางเท้าบริเวณถนนเลียบชายหาด อันมีผลบังคับให้หาบเร่ และแผงลอยสามารถขายสินค้าได้เฉพาะในเขตที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ประกอบการที่ไม่เป็นทางการเหล่านี้ขาดทุนและลดจำนวนลง

แม้กระนั้นก็ตามธุรกิจที่ไม่เป็นทางการบางประเภทที่มักเป็นคนท้องถิ่น หรือผู้อพยพมาจากที่อื่นที่มีฐานะพออยู่พอกินก็ยังสามารถอยู่รอดได้ และพัฒนาขึ้นตามธุรกิจที่เป็นทางการ แต่จากนโยบายที่จำกัดธุรกิจที่ไม่เป็นทางการนี้อาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังมีลัษณะเหลื่อมล้ำระหว่างตลาดแรงงานที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เนื่องจากหน้าที่ส่วนเพิ่มของธุรกิจที่ไม่เป็นทางการจะช่วยเสื่อลุนอุปทานแรงงานที่ขยายของธุรกิจที่เป็นทางการ ซึ่งต้องไ้แรงงานฝีมือในลักษณะงานระดับต่ำ ทำให้ธุรกิจที่เป็นทางการมีต้นทุนแรงงานต่ำ แต่มีกำไรสูงยิ่งขึ้น ทำให้อาจเป็นลัษณะเหตุของความขัดแย้งในการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาความเจริญทางสังคม

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเมืองพหุยา เมื่อมองย้อนหลังไปในอดีต ซึ่งนับจากปีที่เริ่มมีนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่กลุ่มแรกที่เข้ามาเที่ยวที่พหุยา จนมากกระทั่งบัดนี้ เศรษฐกิจของพหุยาได้ขยายออกไปอย่างรวดเร็วมาก กล่าวคือ ได้ขยายตัวจากหมู่บ้านชายทะเลอันเงียบสงบแห่งหนึ่งของจังหวัดชลบุรีที่มีเฉพาะชาวท้องถิ่นอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจายมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รู้จักกันทั่วโลก หลังจากพหุยาได้กลายมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศ เศรษฐกิจของพหุยาก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ประชาชนท้องถิ่นที่เคยมีอาชีพประมงและเกษตรกรรมแต่เดิม ก็หันมาประกอบอาชีพใหม่ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากขึ้น อาชีพใหม่ ๆ เกิดตามมา ส่วนใหญ่ได้แก่ การขายบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การขายอาหาร การขายของที่ระลึก การให้เช่าเรือ ฯลฯ ส่วนอาชีพรองลงมาคือ การรับจ้างทำงาน

ตามโรงแรม นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในเขตชุมชนนาเกลือ ซึ่งแต่เดิมมีการประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก ก็ได้มีการเปิดร้านขายของสำหรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น อาชีพที่หดหายไปอย่างเห็นได้ชัดคืออาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้เพราะที่ดินมีราคาแพงขึ้น และส่วนใหญ่ก็ถูกขายไปสำหรับผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพืชยาจะมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากหลังจากที่ไต่กลายมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้วก็ตาม แต่ในความเป็นจริงนั้น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพืชยาที่เป็นประชากรท้องถิ่นไม่ได้เป็นผู้ที่ได้รับรายได้สูงเท่าใดนัก เนื่องจากส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระในภาคที่ไม่เป็นทางการ และทั้งนี้เนื่องจากในด้านผู้ประกอบการ หรือนักลงทุนในกิจการท่องเที่ยวในภาคที่เป็นทางการนั้น แทบทั้งหมดเป็นผู้ประกอบการที่มาจากพื้นที่อื่น แม้กระนั้นกิจการขนาดกลางที่ไม่ใหญ่เหมือนกิจการโรงแรม เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ก็มีผู้ประกอบการจากที่อื่นมาลงทุนเป็นส่วนใหญ่ ในด้านแรงงานนั้นก็มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากที่อื่นมาสู่พืชยาปีละมาก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานฝีมือแทบทั้งหมดมาจากที่อื่น แต่อย่างไรก็ดี การขยายตัวทางเศรษฐกิจในเขตเมืองพืชยา ก็ได้ส่งผลทางอ้อมในด้านเศรษฐกิจให้บังเกิดผลดีแก่ชลบุรีและประเทศไทยโดยส่วนรวมเป็นอันมาก

สำหรับรายละเอียดของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเมืองพืชยา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจำนวนบริการที่ตอบสนองการท่องเที่ยว ปัญหาทางด้านการท่องเที่ยว และแนวโน้มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จะกล่าวต่อไปในหัวข้อบทบาทและความสำคัญของเมืองพืชยา

ลักษณะทางสังคม

ก. ระบบสาธารณูปโภค

1. การประปา

ครั้งที่เมืองพืชยายังมีฐานะเป็นสุขาภิบาลนาเกลือ นั้น ประชาชนได้รับบริการประปาจากอ่างขุดมีพื้นที่ 25 ไร่ จากการประปาภูมิภาคของอำเภอบางละมุง ลัถานที่ทำการประปาคือ การประปานาเกลือ ซึ่งมีขอบเขตการให้บริการเฉพาะพื้นที่อำเภอบางละมุง มีโรงกรองน้ำอยู่ริมถนนไปมาบประชัน สามารถผลิตน้ำได้ประมาณวันละ 1,000 ลูกบาศก์เมตร โดยได้นำน้ำดิบจากลำห้วยมาบประชันที่ กีบกกไว้ในอ่างเก็บน้ำมาเป็นน้ำประปา แต่ปริมาณการผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของโรงแรมต่าง ๆ ที่พืชยา ทำให้พืชยาบริเวณชายหาดต้อง

ใช้น้ำบาดาล เป็นการเผชิญปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำสดโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงแรมที่อยู่นบนเขา และทางบริเวณพิทยาทานเหนือ

ปัจจุบันสถานที่ทำการของการประปา คือ การประปานครหลวง-พิทยาทาน ตั้งอยู่ริมถนนวิชัยพรวิที ห่างจากถนนสุขุมวิท 1 กิโลเมตร (อยู่นอกเขตเมืองพิทยาทาน) มีพื้นที่ประมาณ 30 ไร่ ขอบข่ายการให้บริการครอบคลุมทั้งเมืองพิทยาทาน โรงกรองน้ำมีอยู่ 2 แห่ง แห่งแรกยังคงอยู่ที่บริเวณอ่างเก็บน้ำมาบประชัน มีกำลังผลิตเท่าเดิมคือ 1,000 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง มีพื้นที่รับน้ำ 37 ตารางกิโลเมตร เก็บกักน้ำได้ประมาณ 14.8 ลูกบาศก์เมตรส่วนลาดชันของลำห้วยเฉลี่ย 1 : 200 แห่งที่ล่องคือ ที่ทำการประปาซึ่งเป็นโรงกรองสำรองมีกำลังผลิตน้ำ 80 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และยังมีถังเก็บน้ำอีก 1 ใบ ที่เขาพระตำหนัก มีความจุประมาณ 2,000 ลูกบาศก์เมตร น้ำดิบที่นำมาใช้ได้จากอ่างเก็บน้ำมาบประชัน หากคิดกำลังผลิตต่อวันจะเท่ากับ 9,000 ลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำที่จ่ายต่อวันเท่ากับ 6,233 ลูกบาศก์เมตร จำนวนผู้ใช้บริการภายในเขตเมืองพิทยาทาน 1,628 ราย (ปี 2524) มีรายได้ประมาณ 1,500,000 บาท

โรงกรองน้ำเป็นถังน้ำใสผลิตได้ 6,000 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งกำลังผลิตได้ชั่วโมงละ 1,000 ลูกบาศก์เมตร ปัจจุบันต้องผลิตตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้เพียงพอับความต้องการของเมืองพิทยาทาน ในการจ่ายน้ำใช้ระบบ Gravity (เนื่องจากโรงกรองน้ำมาบประชันสูงกว่าระดับถังน้ำใส เมื่อวัดจากจุดกลางถนนสุขุมวิทกว่า 45 เมตร)

โครงการอ่างเก็บน้ำมาบประชันเป็นโครงการแรก ตั้งขึ้นในปี 2522 และเปิดเป็นทางการเมื่อปี 2523

โครงการก่อสร้างถังเก็บน้ำที่เขาพระตำหนัก เป็นโครงการที่ล่อง สร้างเสร็จปลายปี 2525 เป็นสถานีพักน้ำ ทำให้บริเวณหาลอมเทียนมีน้ำประปาใช้อย่างทั่วถึง ท่อที่ใช้ส่งน้ำเป็นท่อเหล็กขนาด 600 มิลลิเมตร ชนิดท่อ D/C และมีท่อปูนขนาด 400, 500 และ 600 มิลลิเมตร ท่อส่งน้ำเป็นท่อที่ฝังใต้ดิน

ท่อจ่ายน้ำ เป็นท่อปูนขนาด 100, 150, 200 และ 300 มิลลิเมตร ชนิดท่อ A/C และมีท่อกราวาไนท์ (ท่ออาบสังกะสี) ขนาด 2 และ 3 นิ้ว ท่อจ่ายน้ำเป็นท่อที่ฝังใต้ดินเช่นเดียวกับท่อส่งน้ำ

บางพื้นที่ใช้ท่อลอยที่เดินบนพื้นดินหรือบนพื้นถนน มักเป็นท่อเหล็กเพื่อผ่านข้ามคลอง

พื้นที่การให้บริการของการประปาเนาสื่อ-พุกยา ปัจจุบันสามารถให้บริการครอบคลุมทั้งเมืองพุกยา (ยกเว้นเกาะล้านและเกาะอื่น ๆ) แต่ศักยภาพของพื้นที่บริเวณที่อยู่ใกล้ท่อ Main ภายในรัศมี 200-500 เมตร จะได้รับความสะดวกและเสียค่าใช้จ่ายน้อยในการต่อท่อเชื่อมจากท่อ Main มายังบ้านเรือนของตน* (ขอย่อยการให้บริการดูแผนที่ 3.7)

จากสถิติยอดใบเสิร์จรับเงินที่ขึ้นทะเบียน การประปาเนาสื่อ-พุกยา ปี 2527 มีผู้ใช้้ำประปา 3,124 ราย เพิ่มจากปี 2524 ถึงร้อยละ 153 หรือเพิ่มประมาณเท่าครึ่งภายในระยะเวลา 3 ปี สำหรับประเภทผู้ใช้้ำนั้นเป็นหน่วยราชการจำนวน 80 รายที่เหลือเป็นประเภทฟักออาศัย พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม โดยที่พาณิชยกรรมประเภทธุรกิจโรงแรมเป็นลูกค้ารายใหญ่ถึงร้อยละ 70 ของผู้ใช้้ำทั้งหมด รายได้จากการประปาเนาสื่อ-พุกยาได้รับมีจำนวนมากถึงเดือนละ 2 ล้านบาท แต่ปรากฏว่า มีบางโรงแรมที่ค้างชำระเงินค่าน้ำอยู่ (ประเสริฐ อุทอง, สัมภาษณ์)

ปัญหาของการประปาของเมืองพุกยา ** มีดังนี้

- ปัญหางบประมาณ เนื่องจากงบประมาณที่การประปาเนาสื่อ-พุกยาได้รับจากส่วนกลางยังไม่เพียงพอ เมื่อเทียบกับขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการแก่เมืองพุกยา ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องใช้้ำสดในการอุปโภคบริโภคของประชาชนและนักท่องเที่ยว

- ปัญหาการไม่ประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน จากการที่เมืองพุกยาไม่ได้มีการวางผังเมืองไว้ล่วงหน้า การดำเนินการด้านสาธารณูปโภค อันได้แก่ ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ การระบายน้ำ ฯลฯ จึงมีได้วางแผนให้สอดคล้องกัน ก่อให้เกิดปัญหาในการวางแนวท่อ แนวสายที่ซ้ำซ้อนและทับกัน โดยเฉพาะบริเวณถนนพุกยาเหนือ ส่วนปัญหาบริเวณถนนพุกยาลาย 2 มีปัญหา เรื่องการวางแนวท่อประปากับแนวท่อระบายน้ำ ทำให้เกิดความล่าช้าในการเชื่อมท่อ

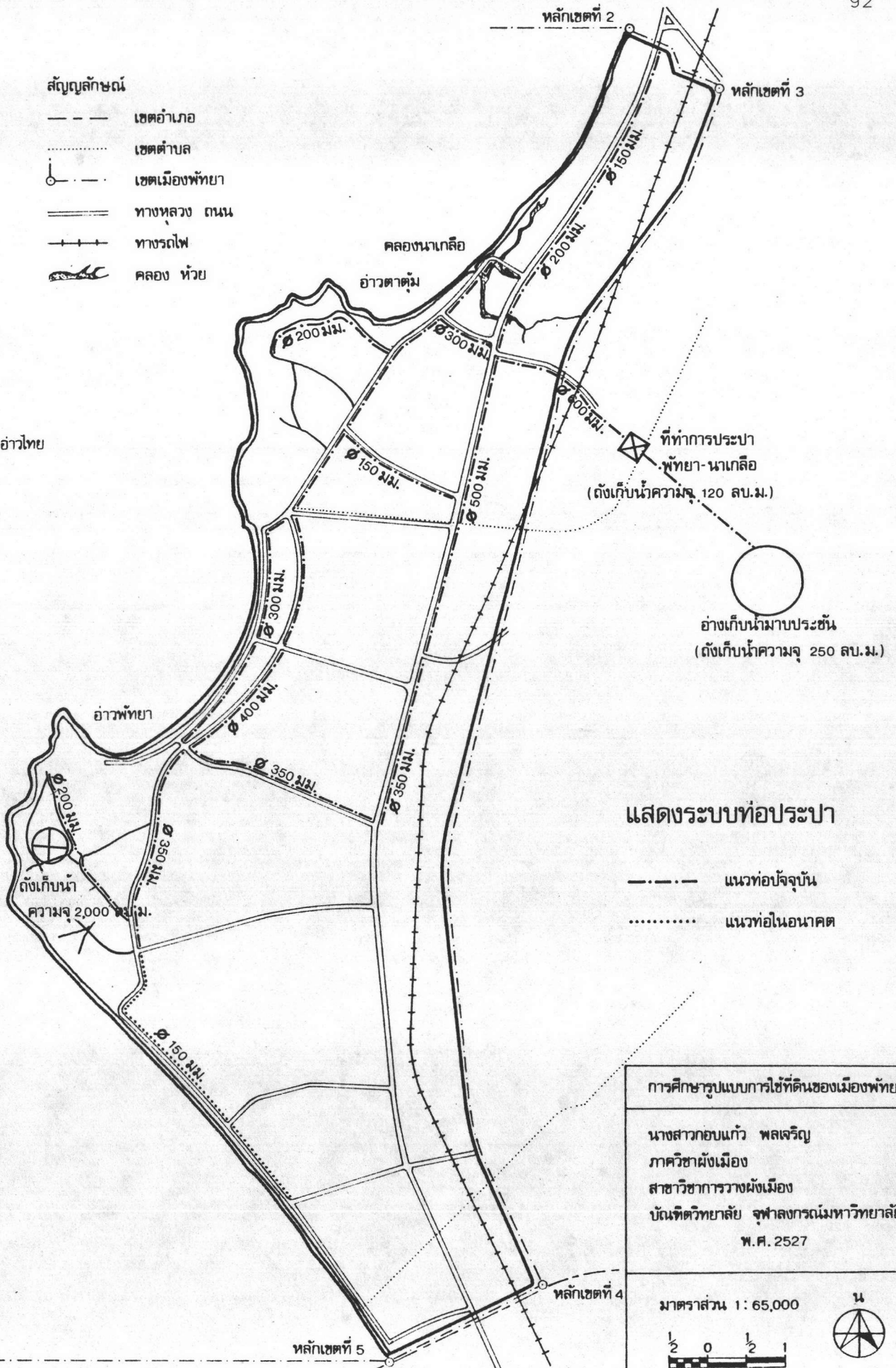
* แนวท่อประปาในปัจจุบันไม่ได้เป็นไปตามที่ JICA เสนอ และการวางแนวท่อจะวางตามความจำเป็นของผู้ใช้้ำ

** จากการสอบถามเจ้าหน้าที่การประปาเนาสื่อ-พุกยา การประปาล้วนภูมิภาค

สัญลักษณ์

- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- เขตเมืองพญา
- ==== ทางหลวง ถนน
- +--- ทางรถไฟ
- ~~~~~ คลอง ห้วย

อำเภอไทย

แสดงระบบท่อประปา

- แนวท่อปัจจุบัน
- แนวท่อในอนาคต

การศึกษารูปแบบการใช้ที่ดินของเมืองพญา
 นางสาวกอบแก้ว พลเจริญ
 ภาควิชาผังเมือง
 สาขาวิชาการวางผังเมือง
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 พ.ศ. 2527

มาตราส่วน 1 : 65,000

0 1/2 1
 เมตร กม.

น

 แผนที่ 3.7

- ปัญหาการขยายแนวท่อ เนื่องจากถนนบางสายแคบ ทำให้การขยายท่อประปาเป็นไปด้วยความลำบาก

- ปัญหาขาดแคลนเครื่องมือ-เครื่องใช้ สืบเนื่องจากงบประมาณมีไม่เพียงพอ

จะเห็นว่าปัญหางบประมาณและปัญหาการไม่ประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน เป็นปัญหาหลัก ซึ่งต้องเร่งร่วมมือและแก้ไขทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่นเมืองพัทยาเอง เมื่อแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ปัญหาอื่น ๆ ก็จะผ่อนคลายลง

สำหรับการให้บริการการประปาในอนาคตนั้น โครงการที่สามของการประปาณาเกลือ-พัทยา ได้เริ่มมีการสำรวจพื้นที่ เพื่อจัดทำโครงการในการรองรับกับความต้องการใช้น้ำของเมืองพัทยา (อย่างน้อย 15 ปี) โดยการขยายโรงกรองน้ำที่มาบประชัน จะมีการสร้างถังน้ำใส และเครื่องกรองเพิ่ม

2. การบำบัดน้ำใสโครก

เดิมพัทยาไม่มีท่อระบายน้ำใสโครกสาธารณะและไม่มีโรงงานทำความสะอาดน้ำใสโครก ฉะนั้นชุมชนในบริเวณต่าง ๆ ของพัทยา โดยเฉพาะบริเวณตลาดนาเกลือ ตลาดปากคลองพัทยา และชุมชนพัทยาใต้ด้านอ่าวพัทยาอันประกอบด้วยโรงแรม บังกาโล ภัตตาคาร ไนต์คลับ และร้านค้าที่ตั้งอยู่ริมหาด จึงระบายน้ำใสโครกจากอาคารบ้านเรือนลงสู่คลองและทะเลโดยตรง การทำความสะอาดน้ำใสโครก แม้จะมีบางโรงแรมที่ใช้ระบบ บ่อเกรอะ บ่อซึม แต่ก็ไม่ได้ผลนัก เนื่องจากพื้นที่ที่เป็นดินทรายของเมืองพัทยา ทำให้อัตราการไหลซึมของน้ำเร็วเกินไปกว่าที่ชั้นดินจะรับกรองสิ่งสกปรกได้ทั้งหมด จึงก่อให้เกิดมลภาวะต่อน้ำทะเล และเนื่องจากความแออัดของชุมชนใกล้เคียง ประกอบกับมีการทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลลงในแหล่งน้ำและทะเล ทำให้สภาพของน้ำอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐานสำหรับเป็นแหล่งอาบน้ำทะเล* ทั้งยังมีเศษขยะมูลฝอยซึ่งถูกกระแสน้ำและลมตีกลับเข้าฝั่งอีกด้วย นอกจากนี้ในบริเวณพัทยาใต้ยังมีท่าเทียบเรือประมง ซึ่งมีการทิ้งของเสียต่าง ๆ ลงสู่ทะเล ได้แก่ น้ำมันเรือ ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลอื่น ๆ ทำให้ชายหาดและน้ำทะเลสกปรกอย่างเห็นได้ชัด ทั้งน้ำทิ้ง

* จากการศึกษาของ JICA ปี 2521 พบว่าปริมาณ Coliform Bacteria ในบริเวณชายหาดพัทยาใต้มีปริมาณสูงกว่าเกณฑ์กำหนดที่จะยอมให้ใช้เป็นสถานที่สำหรับเล่นน้ำได้

จากโรงงานแป้งมันสำปะหลังในอำเภอบางละมุงมีถึง 34 โรง ตั้งอยู่ริมคลองนาเกลือ 17 โรง ตั้งอยู่ตอนใต้ของหาด 7 โรง ที่เหลือตั้งกระจายอยู่สองข้างถนนสุขุมวิท ปรากฏว่าน้ำทิ้งจากโรงงานเหล่านี้ยังไม่มีระบบการกำจัดที่ถูกต้อง น้ำทิ้งจากโรงงานในฤดูโม้แป้งจึงมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลของเมืองพัทยา (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2520, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ปัจจุบันปริมาณน้ำทิ้งจากแหล่งน้ำทิ้งต่าง ๆ ของเมืองพัทยา มีดังนี้

ประเภทแหล่งน้ำทิ้ง	ปริมาณน้ำทิ้ง		จำนวนหน่วยของแหล่งน้ำทิ้ง	หมายเหตุ
	ปริมาณน้ำทิ้งเฉลี่ยต่อวัน	ปริมาณน้ำทิ้งสูงสุดต่อวัน		
โรงแรมและบังกะโล	0.85 ลบ.ม. ต่อห้องต่อวัน	1.59 ลบ.ม. ต่อห้องต่อวัน	3,699 ห้อง	
ภัตตาคารและร้านอาหาร	* 5.52 ลบ.ม. ต่อ 100 ม ² ต่อวัน	8.28 ลบ.ม. ต่อ 100 ม ² ต่อวัน	15 หน่วย	* สำหรับอาคารหรือตึกแถว
	** 2.36 ลบ.ม. ต่อ 100 ม ² ต่อวัน	3.54 ลบ.ม. ต่อ 100 ม ² ต่อวัน		** สำหรับอาคารเปิดโล่งมีรั้วรอบ
บ้านพักอาศัยและร้านค้า	1.54 ลบ.ม. ต่อหน่วยต่อวัน	2.25 ลบ.ม. ต่อหน่วยต่อวัน	1,247 หน่วย	
นักท่องเที่ยวไม่ค้างแรม	30 ลิตรต่อคนต่อวัน	45 ลิตรต่อคนต่อวัน	2,500 คน/วัน	

ที่มา : ตัวเลขปริมาณน้ำทิ้งได้จาก

- โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพัทยา โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับญี่ปุ่นเมื่อปี 2520
- โครงการสำรวจคุณภาพน้ำทะเลพัทยาปี 2520 สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
- รายงานการใช้น้ำประปาเขตพัทยาของการประปาส่วนภูมิภาค
- โครงการพัฒนาเมืองหลัก

ตัวเลขจำนวนหน่วยของแหล่งน้ำทิ้งได้จากรายละเอียดในแผนที่ภาษีของเมืองพัทธยา ซึ่งบริเวณที่เก็บน้ำทิ้ง ได้แก่ บริเวณริมหาดจากถนนเสียบหาดพัทธยา ถึงถนนพัทธยา สาย 2 โดยตลอด ยกเว้นบริเวณพัทธยาใต้และล่องปากถนนพัทธยาเหนือจากถนนสุขุมวิทถึงริมหาดข้างละ 100 เมตร

จะเห็นว่าปริมาณน้ำทิ้งจากแหล่งน้ำทิ้งที่สำคัญของเมืองพัทธยามีประมาณ 5,664 ลบ.ม. ต่อวัน โดยแยกเป็นน้ำทิ้งชุมชน 5,340 ลบ.ม. ต่อวัน น้ำทิ้งจากนักท่องเที่ยวไม่ค้างแรม 75 ลบ.ม. ต่อวัน น้ำใต้ดินซึมเข้า 249 ลบ.ม. ต่อวัน

ปริมาณน้ำทิ้งทั้งหมด 5,664 ลบ.ม. ต่อวัน ปริมาณมากจนเกินขีดความสามารถบำบัดน้ำเสียโครกของระบบบำบัดของเมืองพัทธยาที่มีอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากระบบบำบัดของเมืองมีขนาดท่อ \varnothing 0.80 ม. ในบริเวณริมถนนเสียบชายหาดพัทธยาเพื่อรับน้ำทิ้งจากบริเวณริมหาด ซึ่งให้บริการแต่เฉพาะบริเวณพัทธยาใต้ และสามารถบำบัดน้ำเสียโครกได้เพียง 2,000 ลบ.ม. ต่อวันเท่านั้น ซึ่งสิ่งผลกระทบก่อให้เกิดมลภาวะน้ำทะเลและชายหาดเริ่มเน่าเสียเนื่องจากคุณภาพของน้ำทิ้งของเมืองพัทธยามีค่า BOD_5 เท่ากับ 150 มก. ต่อ ล.*

ปัญหาเนื่องจากการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเลดังกล่าว ก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางธรรมชาติในการขจัดของเสียในน้ำทะเลซึ่งสิ่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวโดยตรงปัญหานี้จึงถือเป็นปัญหาเร่งด่วนที่สำคัญโดยมีแนวทางแก้ไขโดยการย้ายท่าเทียบเรือประมงออกจากพัทธยาใต้ โครงการนี้ปัจจุบันเมืองพัทธยากำลังดำเนินการอยู่

สำหรับการแก้ปัญหาในระยะยาวนั้น กรมโยธาธิการร่วมกับเมืองพัทธยายังเห็นด้วยกับวิธีการแก้ปัญหาน้ำเสียที่เสนอโดย JICA แบบระบบ Oxidation Pond แต่ในการติดตั้งที่ดิน (ประมาณ 100 กว่าไร่) เพื่อเป็นที่ตั้งของระบบบำบัดต้องใช้งบประมาณมาก เนื่องจากมีถนนตัดผ่านจากถนนพัทธยาใต้ผ่านที่ดินนี้ (ตำแหน่งที่ JICA เสนอแนะ) ไป

*คุณภาพของน้ำทิ้งเขตพัทธยา จากโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวพัทธยามีค่า BOD_5 เท่ากับ 151 มก./ล. , จากข้อมูลสถาบัน AIT ค่า BOD_5 เท่ากับ 120 มก./ล. , จากโครงการเมืองหลัก ค่า BOD_5 เท่ากับ 150 มก./ล.

พบกับถนนพืดยาลาย 3 ซึ่งการตัดถนน ทำให้เมืองขยายตัวมาทางด้านนี้ ลำธารอุปกคมีบริการเข้าไปถึงจึงทำให้ราคาที่ดินแพงขึ้น แต่ในบริเวณข้างเคียงยังเป็นทีโล่งท้องนา ฉะนั้นที่ตั้งของระบบบำบัดสิ่งอากาศเคลื่อนออกไปจากตำแหน่งเดิมเล็กน้อย

ระบบบำบัดน้ำเสียที่กรมโยธาธิการได้วางแผนให้กับเมืองพุกยา มีดังนี้ (ดูแผนที่ 3.8 ประกอบ)

- ระบบเก็บน้ำเสีย ดำเนินการปรับปรุงท่อเดิมและก่อสร้างท่อใหม่ เพื่อจะเก็บน้ำเสียจากพื้นที่เป็นแหล่งน้ำทิ้ง ในการออกแบบการติดตั้งจะใช้วิธีก่อสร้างท่อพืดยาลาย 1 เพื่อรับน้ำทิ้งจากอาคารบริเวณชายหาดต่อมาลงบ่อพักน้ำ ณ บริเวณชุมชนพุกยาเหนือ จากนั้นจะใช้เครื่องสูบน้ำทำการสูบน้ำเข้าที่รับความดันไปตามข้างถนนพุกยาเหนือเข้าถนนเกษมสุวรรณ เพื่อต่อลงบำบัดน้ำทิ้ง

- ระบบบำบัดน้ำเสีย ออกแบบในบริเวณปลายซอยเกษมสุวรรณ ใช้เครื่องมือกลเติมอากาศ ที่ตั้งกล่าวมีเนื้อที่ประมาณ 12 ไร่ การกำหนดค่าของน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดแล้วให้ BOD₅ ลดลงเหลือ 20 มก./ล. ที่ได้จากระบบ Oxidation Pond และมีการเล่นระบบเพิ่มอีก 3 ระบบคือ Activated Sludge Process, BIO-Drum Process และ Multi-Stage Aerated Lagoons Process แต่ละระบบสามารถเปรียบเทียบกันได้ดังตาราง 3.18

- ระบบระบายน้ำหลังบำบัด ระบบนี้ประกอบด้วยท่อแรงดันจากระบบบำบัดมาลงท่อ ซึ่งจะวางตามถนนพืดยาลาย 2 ไปลงคลองพุกยา

ในอนาคตหากโครงการนี้สำเร็จ ก็จะช่วยไม่ให้น้ำเสียจำนวนประมาณ 6,000 ม³/วัน ระบายลงสู่ทะเลโดยตรง ทั้งยังเป็นกรเพิ่มความปลอดภัยในการใช้บ่อน้ำดื่มของประชาชนและนักท่องเที่ยว นอกจากนี้โครงการนี้แล้ว ควรมีมาตรการป้องกันมิให้การพัฒนาอุตสาหกรรมฝั่งทะเลตะวันออกทำลายคุณภาพทราย และน้ำทะเลของเมืองพุกยาด้วย อันจะเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรัพยากรน้ำและชายหาด ซึ่งเป็นหัวใจของแหล่งท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลอย่างเมืองพุกยาต่อไป

3. การระบายน้ำฝน

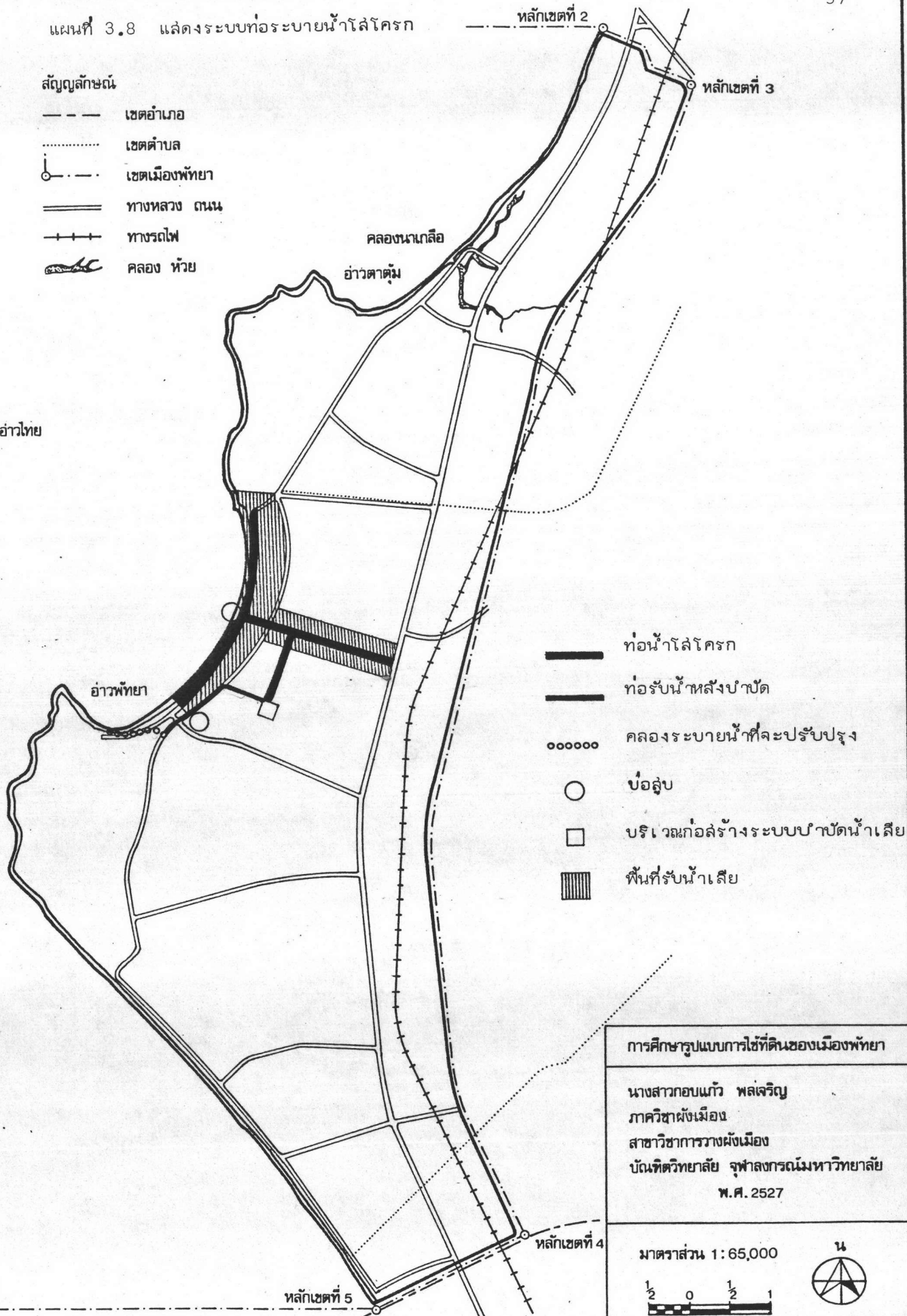
ที่ตั้งของตัวเมืองพุกยามีลักษณะเป็นที่ราบชายเขาริมอ่าวไทย ในอดีตไม่มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ดินเป็นดินทรายซึ่งดูดซับน้ำจากผิวดินได้เร็ว ภูมิประเทศยังเป็นทีสูง ๆ

แผนที่ 3.8 แสดงระบบท่อระบายน้ำโลโครก

สัญลักษณ์

- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- - - เขตเมืองพญา
- ==== ทางหลวง ถนน
- ++++ ทางรถไฟ
- ~~~~~ คลอง ห้วย

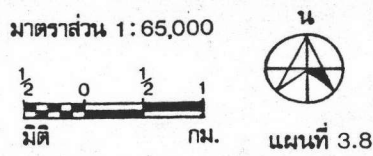
อำเภอไทย

- ▬ ท่อน้ำโลโครก
- ▬ ท่อรับน้ำหลังบำบัด
- - - - - คลองระบายน้ำที่จะปรับปรุง
- บ่อสูบ
- บริเวณก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย
- ▨ พื้นที่รับน้ำเสีย

การศึกษารูปแบบการใช้ที่ดินของเมืองพญา

นางสาวกอบแก้ว พลเจริญ
 ภาควิชาผังเมือง
 สาขาวิชาการวางผังเมือง
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 พ.ศ. 2527

ตาราง 3.18 แสดงข้อเปรียบเทียบระบบบำบัดน้ำทิ้ง สำหรับเมืองพุกยา

รวม ลักษณะ	ACTIVATED SLUDGE	BIO-DRUM	MULTI-STAGE AERATED LAGOONS	OXIDATION DITCH
1. E.O.D. ของน้ำทิ้งหลัง การบำบัด	20 มก./ลิตร	20 มก./ลิตร	20 มก./ลิตร	20 มก./ลิตร
2. ที่ดิน	6 ไร่	6 ไร่	12 ไร่	8 ไร่
3. ค่าก่อสร้าง	18.31 ล้านบาท	22.16 ล้านบาท	17.725 ล้านบาท	15.06 ล้านบาท
4. ค่าบำรุงรักษา				
ค่าไฟฟ้า	340,525 บาท/เดือน 11,350 บาท/วัน 1,892 บาท/ม. ³	234,566 บาท/เดือน 7,818 บาท/วัน 1,303 บาท/ม. ³	346,188 บาท/เดือน 11,540 บาท/วัน 1,923 บาท/ม. ³	300,892 บาท/เดือน 10,029 บาท/วัน 1,672 บาท/ม. ³
ค่าดูแลและอื่น ๆ 5 % ต่อปี	0.424 บาท/ม. ³	0.513 บาท/ม. ³	0.410 บาท/ม. ³	0.349 บาท/ม. ³
รวมค่าบำรุงรักษา				
-บาทต่อลูกบาศก์เมตร	2.316 บาท/ม. ³	1.816 บาท/ม. ³	2.333 บาท/ม. ³	2.021 บาท/ม. ³
-ล้านบาทต่อปี	5,003 ล้านบาท/ปี	3,922 ล้านบาท/ปี	5,039 ล้านบาท/ปี	4,365 ล้านบาท/ปี
5. ข้อดี	-คุณภาพน้ำทิ้งหลังการบำบัดดี -ควบคุมเรื่องกลิ่นได้ง่าย -ใช้พื้นที่การก่อสร้างน้อย	-คุณภาพน้ำทิ้งหลังการบำบัดดี -ควบคุมการไ้งานง่าย -ใช้ไฟฟ้าน้อย -ใช้พื้นที่การก่อสร้างน้อย -สามารถรับ SHOCK LOAD ได้ดี -อายุใช้งาน DRUM ยาวถึง 10 ปีขึ้นไป -จุลชีวมปริมาณแน่นอนไม่ถูกล้างทิ้งง่าย	-คุณภาพน้ำทิ้งหลังการบำบัดดี -ควบคุมกลิ่นได้ง่าย -รับ SHOCK LOAD ได้ดี -ควบคุมการไ้งานง่าย	-คุณภาพน้ำทิ้งหลังการบำบัดดี -การควบคุมการไ้งานง่าย -ใช้ไฟฟ้าค่อนข้างน้อย -ราคาก่อสร้างต่ำ
6. ข้อเสีย	-ราคาก่อสร้างค่อนข้างสูง -การดูแลระบบค่อนข้างยาก -ACRATOR อายุใช้งานมักไม่นาน -ใช้ไฟฟ้ามาก	-ราคาก่อสร้างสูง	-ราคาก่อสร้างค่อนข้างสูง -ACRATOR อายุใช้งานมักไม่นาน -ใช้พื้นที่มาก -อาจมีปัญหาตามมา เรื่องตะกอนสะสม	-ไม่เหมาะสมสำหรับแหล่งชุมชนขนาดใหญ่ -ใช้พื้นที่ค่อนข้างมาก

ที่มา : แผนกลยุทธ์อุปโภค และการโยธา กองผังเมืองและโยธา เมืองพุกยา

ต่ำ ๆ ดิตทะเล ทำให้การระบายน้ำลงสู่ทะเลเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว โดยอาศัยลักษณะความลาดเอียงของพื้นที่และแนวร่องน้ำธรรมชาติ กล่าวคือ แนวร่องน้ำและการไหลของน้ำฝนจะไหลจากเนินเขาทางด้านทิศตะวันออกของเมืองพัทธยา ไหลผ่านสะพานร่องเปิดระบายน้ำของถนนลูขุมวิทลงสู่ทะเล

แต่ปัจจุบันเมืองพัทธยาเติบโตเร็วมาก มีการใช้ที่ดินไม่เหมาะสม มีการก่อสร้างอาคารหนาแน่น รวมทั้งการก่อสร้างถนนหนทาง ประกอบกับมีการออกโฉนดยึดครองที่ดินสาธารณะและการบุกรุกถมคลองก่อสร้างอาคารและถมที่ขวางทางน้ำไหลเป็นช่วง ๆ ปัญหาการระบายน้ำฝนจึงตามมา ซึ่งมีผลโดยตรงก่อให้เกิดน้ำท่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปีใดมีปริมาณน้ำฝนมาก ความเสียหายต่อเมืองพัทธยาก็ยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น

การระบายน้ำฝนลงทะเลของเมืองพัทธยาตามจุดต่าง ๆ มีดังนี้

- จุดสะพานคลองนาเกลือ น้ำจะไหลลงคลองนาเกลือ และไหลลงสู่ทะเลบริเวณอ่าวนาเกลือโดยตรง นอกจากนี้ยังมีคลองปีกพลับ ซึ่งแต่เดิมน้ำฝนจากแหล่งรับน้ำบริเวณหลังตลาดใหม่มาเกลือ จะไหลผ่านร่องน้ำตามแนวคลองปีกพลับลงทะเลแต่สภาพปัจจุบัน แนวคลองถูกออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน และถูกถมจนสิ้นสภาพเหลือเพียงช่วงจากถนนพัทธยา-นาเกลือ จนถึงทะเล

- จุดร่องระบายน้ำมาบตันจิว และจุดร่องระบายน้ำมาบายเสีย น้ำจะไหลลงสู่ที่ราบลุ่มตอนกลาง แต่ไม่สามารถไหลลงทะเลในอ่าวพัทธยาโดยตรงได้ เพราะติดเนินทราย (Sand Duan) จึงไหลรวมกันเป็นร่องน้ำจากเหนือบริเวณต้นอ่าวไปทางใต้ลงคลองพัทธยา บริเวณกันอ่าวพัทธยา ซึ่งมีพื้นที่รับน้ำฝนทั้งหมดประมาณ 19 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันแนวร่องน้ำและพื้นที่รับน้ำบางส่วนถูกถมที่เพื่อก่อสร้างอาคารจนหมดสภาพไม่สามารถรับน้ำและระบายน้ำได้เต็มที่

- จุดร่องระบายน้ำหนองพังแค ปริมาณน้ำฝนจะไหลจากเขาตาโล ลอดถนนลูขุมวิทบริเวณปากซอยชัยพฤกษ์ไหลบ่าข้ามถนนที่พระยาบริเวณโค้งหาดตงตาล ลงสู่ทะเลบริเวณหาดจอมเทียน ซึ่งมีพื้นที่รับน้ำเป็นบริเวณกว้าง แต่เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนา และแนวท่อลอดถนนที่พระยามีขนาดเล็กไม่สามารถรับปริมาณน้ำจำนวนมากได้

จากสภาพการระบายน้ำที่เป็นปัญหาของเมืองเช่นนี้ จึงได้มีโครงการ

แก้ปัญหาน้ำท่วมอันเป็นผลกระทบจากระบบการระบายน้ำฝนโดยตรง ซึ่งในการแก้ปัญหานี้ทั้งโครงการระยะสั้นและระยะยาว

การแก้ปัญหาระยะสั้นนั้นทางเมืองพิทahaya ได้จัดทำ Short Cut ระบายน้ำท่วมตอนหน้าฝนบริเวณพิทahaya เหนือระบายลงทะเลตรงตึกแถว ซึ่งเป็นที่ตั้งที่ทำการเมืองพิทahaya อันเป็นการแก้ปัญหาคะเฉพาะหน้า และสำหรับโครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมที่ต้องดำเนินการต่อไปได้แก่ การปรับปรุงคลองพิทahaya โดยให้มีการขุดลอกคลองมาจนถึงบริเวณที่ตัวคลองพิทahayaพบกับถนนสาย 2 ปรับปรุงริมตลิ่งโดยรื้อถอนอาคารที่เกิดขวางทางไหลของน้ำและรื้อล้างแนวคลองสาธารณะ ทำเชื่อมกันตลิ่งในบางช่วงของคลองพิทahaya โดยตัวคลองหลังจากปรับปรุงแล้วสามารถระบายน้ำได้ในอัตรา 54,000 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง นอกจากนั้นมีการติดตั้งเครื่องสูบน้ำ และบ่อรับน้ำตรงบริเวณสี่แยกของถนนพิทahaya ใต้ตัดกับถนนพิทahaya สาย 2 เครื่องสูบน้ำจะใช้สูบน้ำแก้ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน โดยจะสูบน้ำและระบายออกด้วยท่อระบายน้ำดี ซึ่งจะวางไว้ให้สัมพันธ์กับระบบกักน้ำใต้โครก โดยที่ท่อระบายน้ำดีจะระบายน้ำหลังจากการบำบัดของระบบบำบัดน้ำใต้โครกด้วย ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อโครงการนี้สำเร็จแล้ว จะช่วยลดปัญหาน้ำท่วมในเมืองพิทahaya ที่จะเกิดขึ้นให้ลดน้อยลงและลดความรุนแรงลงได้

จะเห็นว่าโครงการแก้ปัญหาน้ำท่วมได้ให้ความสำคัญกับบริเวณพิทahaya ใต้คือจุดร่องระบายน้ำมาบตันจั่ว และจุดร่องระบายน้ำมาบายเสีย เนื่องจากความรุนแรงของปัญหามีผลก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนและบ้านเรือนในบริเวณนี้มาก สำหรับจุดสะพานคลองนาเกลือก็มีโครงการขุดลอกคลองนาเกลือ ก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก และก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก ส่วนจุดร่องระบายน้ำหนองพังแค (บริเวณนาจอมเทียน) มีโครงการซื้อที่ดินที่เป็นแนวผ่านของน้ำจากเขาตาโล รวมทั้งจะทำการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก (ดูแผนที่ 3.3 และ 3.9 ประกอบ)

ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อโครงการนี้สำเร็จแล้ว จะช่วยลดปัญหาน้ำท่วมในเมืองพิทahaya ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้ลดน้อยลงและลดความรุนแรงลงได้

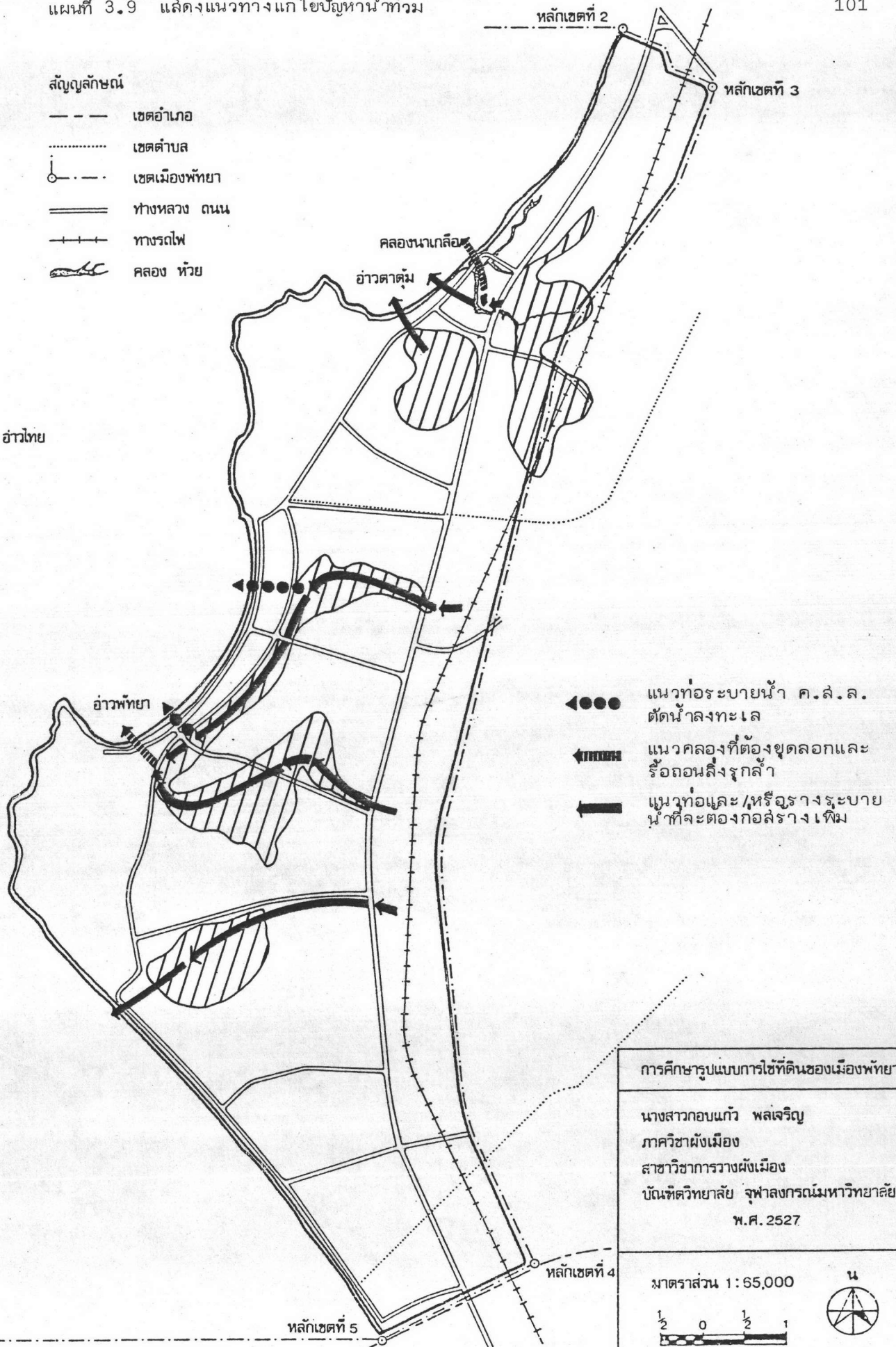
4. การไฟฟ้า

หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการไฟฟ้าของเมืองพิทahaya คือ การไฟฟ้าภูมิภาค อำเภอบางละมุง ซึ่งอยู่บนเนื้อที่ 1 ไร่ 2 งาน (เลขที่ 100 หมู่ที่ 2 ต. นาเกลือ) ตั้งอยู่ริมถนนพิทahaya-นาเกลือ เดิม (ก่อนปี 2520) เป็นการใช้ไฟฟ้าสัมประทาน การไฟฟ้าภูมิภาค

สัญลักษณ์

- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- เขตเมืองพญา
- ==== ทางหลวง ถนน
- ++++ ทางรถไฟ
- ~~~~~ คลอง ห้วย

อำเภอไทย

- ←●●● แนวท่อระบายน้ำ ค.ล.ล. ตัดน้ำลงทะเล
- ←- - - - - แนวคลองที่ต้องขุดลอกและ รื้อถอนสิ่งรูกล้ำ
- ←———— แนวท่อและ/หรืออุโมงค์ระบาย น้ำที่จะตอกก่อสร้างเพิ่ม

การศึกษารูปแบบการใช้ที่ดินของเมืองพญา
นางสาวกอบแก้ว พลเจริญ
ภาควิชาผังเมือง
สาขาวิชาการวางผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2527

มาตราส่วน 1:55,000

ม.ค. 0 1/2 1 กม.

แผนที่ 3.9

อำเภอบางละมุง ให้บริการในพื้นที่อำเภอบางละมุงทั้งหมด เมืองพัทยาจึงได้รับบริการ
อย่างทั่วถึง

การไฟฟ้าภูมิภาค อำเภอบางละมุง รับกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่าย
ผลิต ซึ่งมีระดับแรงดัน 115 กิโลโวลท์ ผ่านสถานีผลิตแรงดันไฟฟ้าที่อำเภอบางพลี แยกอำเภอไว้
ส่งมาที่สถานีไฟฟ้าย่อยบางละมุง (Sub-บางละมุง) มีแรงดันไฟฟ้า 22,000 โวลท์ ติดตั้ง
เครื่องคุมไฟฟ้า (หม้อแปลง) ขนาด 25 MVA 2 เครื่อง มีจำนวนเท่ากับ 25,000 KVA
(1 MVA = 1,000 KVA : VA = ความจุ (Capacity) ปัจจุบันการไฟฟ้าภูมิภาค
อำเภอบางละมุง มีรายได้ประมาณ 28 ล้านบาท คิดเป็นรายได้จากโรงแรมถึง 17 ล้านบาท
(ค่าบอกเล่าของเจ้าหน้าที่การไฟฟ้าภูมิภาค อำเภอบางละมุง)

ระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้า ใช้ Loop Line ในบริเวณที่มีผู้ใช้กระแส
ไฟฟ้ามากและในบริเวณที่มีชุมชนหนาแน่น ส่วนบริเวณที่เป็นชุมชนหนาแน่นน้อย จะใช้ Single
Line ในกรณีที่เกิดปัญหาไฟฟ้าดับ ระบบ Loop Line จะช่วยจ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าหากัน
ได้ทั้งระบบ และได้ทุกพื้นที่ ทั้ง Loop Line และ Single Line เดินสายบนอากาศ
แต่มีบางบริเวณ เช่น ภายในโรงแรมใหญ่ ๆ ใช้วิธีเดินสายใต้ดิน เพื่อมิให้ตบแต่งทัศนียภาพ
และบางโรงแรมมีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าฉุกเฉินใช้

การไฟฟ้าในเขตเมืองพัทยาในปัจจุบันเพียงพอต่อความต้องการประชาชนและ
ภาคธุรกิจเอกชน รวมทั้งขีดความสามารถในการผลิตกระแสไฟฟ้าก็สามารถตอบสนองความ
ต้องการในอนาคตได้ ไม่จำเป็นต้องเพิ่มเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขึ้นใหม่ เนื่องจากการผลิตกระแส
ไฟฟ้าเป็นหน้าที่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต แต่อาจต้องจัดระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้าสำหรับบริเวณ
ที่จะพัฒนาขึ้นในอนาคต

แม้ว่าโดยทั่วไปแล้วเมืองพัทยาจะไม่มีปัญหาเรื่องไฟฟ้า แต่ในบาง
บริเวณมีปัญหาเรื่องไฟฟ้าสาธารณะยังไม่เพียงพอตามถนน ตรอก ซอยต่าง ๆ โดยเฉพาะ
บริเวณที่อยู่ห่างจากชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา เช่น มีการปล้น ลี และทำ
ร้ายร่างกายประชาชน ตลอดจนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยอาศัยที่เปลี่ยวหรือที่มืด
จากปัญหาเรื่องแสงสว่างสาธารณะนี้ ทางเมืองพัทยามีแนวทางแก้ไขโดยการเร่งขยายเขต
ไฟฟ้าเพิ่มเติม ปรับปรุงให้ถนน ซอยต่าง ๆ ตลอดจนชายหาด มีแสงสว่างและไฟฟ้าสาธารณะ
มากขึ้น ตลอดจนมีมาตรการปรับปรุงระบบการทำงานและการประสานงานติดต่อดังกล่าวภาค

เอกชนและภาครัฐให้ทัดเทียมและรวดเร็วยิ่งขึ้น

5. การก่อสร้าง

ก) ไปรษณีย์โทรเลข

นอกจากมีบริการไปรษณีย์โทรเลข ณ ที่ทำการบริเวณซอยชัยสิทธิ์ แล้ว ยังมีบริการตามโรงแรมใหญ่ ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว

ข) โทรศัพท์

ที่ตั้งชุมสายโทรศัพท์อยู่บริเวณริมถนนพญากลาง มีพื้นที่ 2 ไร่ 10 ตารางวา ก่อสร้างเมื่อปี 2512 เปิดบริการปี 2513 โดยมีการติดตั้งครั้งแรก 600 เลขหมาย

ปี 2522	มีเครื่องชุมสายระบบอัตโนมัติขนาด 1,400 เลขหมาย	
	ผู้เข้าธรรมดา	1,220 เลขหมาย
	ตู้ลำขา	70 เลขหมาย
	เครื่องว่าง	18 เลขหมาย
	รวมใช้เลขหมาย	1,310 เลขหมาย
	จำนวนเลขหมายว่าง	90 เลขหมาย
	โทรศัพท์สาธารณะ	12 เลขหมาย
	จำนวนคู่หมายเลขทั้งหมด	1,600 เลขหมาย
	จำนวนคู่สายว่าง	290 เลขหมาย
	จำนวนวงจรทางไกลต่างประเทศ	3 วงจร
	จำนวนวงจรทางไกลในประเทศ	35 วงจร

ปัจจุบันมีการปรับปรุงจนสามารถต่อทางไกลภายในประเทศได้ สะดวกขึ้นโดยต่อได้โดยตรง ทั้งนี้เป็นผลจากการดำเนินการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการท้องเที่ยวพญา

โครงการขยายกิจการโทรศัพท์ภูมิภาค พ.ศ. 2520-2527 จะเห็นว่าพญาปี 2524 ยังคงมี 1,400 เลขหมาย และเพิ่มอีก 600 เลขหมาย เป็น 3,072 เลขหมาย โดยให้เสร็จสิ้นภายในเดือนเมษายน-มิถุนายน 2524 และปี 2527 จะเพิ่มเป็น 5,072 เลขหมาย ภายในเดือนตุลาคม-ธันวาคม (รหัสทางไกลคือ 038 ปัจจุบันมีตู้โทรศัพท์

สาธารณชนติดตั้งทั่วเมืองพญา) ความต้องการโทรศัพท์สำหรับเมืองพญามีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมากกว่าอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดชลบุรี และปัจจุบันมีผู้ขอ 3,000 ราย ติดตั้งแล้วเฉลี่ยกว่า 1,000 ราย ธุรกิจส่วนใหญ่ในเมืองพญามีความจำเป็นต้องใช้การบริการด้านโทรศัพท์ โดยเฉพาะธุรกิจการโรงแรมมีจำนวนผู้ใช้มากที่สุด

ฉะนั้นปัญหาโทรศัพท์ภายในเขตเมืองพญาจึงเป็นปัญหาเรื่องจำนวนคู่สายไม่พอเพียงกับความต้องการของประชาชนสำหรับโทรศัพท์ทางไกลต่างประเทศ ปัจจุบันการต่อโทรศัพท์ทางไกลต่างประเทศต้องต่อผ่านพนักงานสับสายของห้องพูดโทรศัพท์ระหว่างประเทศ กองโทรศัพท์ระหว่างประเทศ การสื่อสารแห่งประเทศไทย ให้เป็นผู้เชื่อมโยงสายอีกครั้งหนึ่ง ทำให้เกิดความล่าช้า หากศูนย์โทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ที่ทำการพญา) สามารถต่อโดยตรงได้จะทำให้สะดวกยิ่งขึ้น ทั้งวงจรโทรศัพท์ที่ใช้ติดต่อต่างประเทศมีแค่ 5 วงจร ปัจจุบันมีโรงแรมที่มาใช้บริการประมาณ 20 โรงแรม นอกจากนี้ยังมี Booth ของที่ทำการศูนย์โทรคมนาคมอีก 4 Booth ซึ่งไม่เพียงพอและไม่สะดวก หากจะมีการขยายโดยเพิ่มวงจรมากขึ้นการบริการก็จะสะดวกขึ้น

ค) โทรคมนาคม

การบริการโทรคมนาคมของเมืองพญาปัจจุบันทันสมัยและรวดเร็ว ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการอย่างทั่วถึง และได้รับความสะดวกในการติดต่อทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เมืองพญามีศูนย์โทรคมนาคมตั้งอยู่ในซอยไพบูลย์ (ซอยชัยสิทธิ์) แยกจากถนนเลียบชายหาดไปสู่ถนนพญาสาย 2 ที่ทำการเป็นตึกแถว 3 คูหา ชั้นล่างให้บริการด้านไพบูลย์ ชั้นบนเป็นศูนย์เทเล็กซ์

การให้บริการของศูนย์โทรคมนาคมพญาเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2523 โดยมีประเภทของการบริการคือ โทรศัพท์ระหว่างประเทศ เทเล็กซ์ วิทยุบริการความถี่สูงมาก วิทยุความถี่สูงพิเศษและวิทยุติดตามตัว

ปัจจุบันมีพนักงานประจำศูนย์บริการโทรคมนาคมจำนวน 46 คน การให้บริการจึงไม่เพียงพอ แม้ว่าอัตราค่าเข้าใช้บริการโทรคมนาคมประเภทต่าง ๆ ค่อนข้างสูง แต่ก็ยังมีผู้มาขอเข้าบริการทุกวัน โดยเฉพาะเทเล็กซ์มีผู้ขอเข้าประมาณ 6 รายต่อวัน สายเคเบิลที่ใช้ในการโทรคมนาคมเมืองพญานั้นใช้ประเภทเดินสายอากาศและสายใต้ดิน โครงข่ายโทรคมนาคมในเขตเมืองพญาจะเดินสายและบริการไปในบริเวณที่มีการพัฒนา หรือ

บริเวณที่มีผู้มาขอเช่าใช้บริการ

ในอนาคตมีโครงการก่อสร้างศูนย์การสื่อสารโทรคมนาคม บริเวณริมถนนพญาไท มีเนื้อที่ประมาณ 7 ไร่ เป็นอาคารปรบอบอากาศ 5 ชั้น ซึ่งคาดว่าจะสามารถให้บริการโทรคมนาคมอย่างเพียงพอถึง 20 ปีข้างหน้า งบประมาณที่ใช้ในการก่อสร้างและจัดหาเครื่องมือสำหรับโทรคมนาคมเป็นจำนวนประมาณ 100 ล้านบาท ศูนย์นี้มิใช่ขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านกาารท่องเที่ยว รวมทั้งรองรับโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยที่ขยายการให้บริการไปถึงจังหวัดระยองนั้นจะสนองความต้องการของมาบตาพุดและแหลมฉบัง จะมีระบบ UHF ที่มีวงจรเชื่อมโยง 120 Channel โดยมีการส่งข้อมูลเบื้องต้น (Data Base) ด้วยความเร็วสูง สามารถติดต่อศูนย์ข้อมูลจากต่างประเทศได้โดยตรง ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการได้สะดวกและรวดเร็วแทนโทรเลข

ข. สถาบันและการบริการทางสังคม

1. สถาบันราชการ

สถานที่ราชการของเมืองพญา ใต้แก่ สถานีดับเพลิงเมืองพญา สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางละมุง สถานีอำเภอบางละมุง ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขบางละมุง ศาลาว่าการเมืองพญา โรงเรียนสังกัดเมืองพญา 10 โรงเรียน ชุมสายโทรศัพท์พญา สถานีตำรวจพญา ป้อมตำรวจ 4 ป้อม

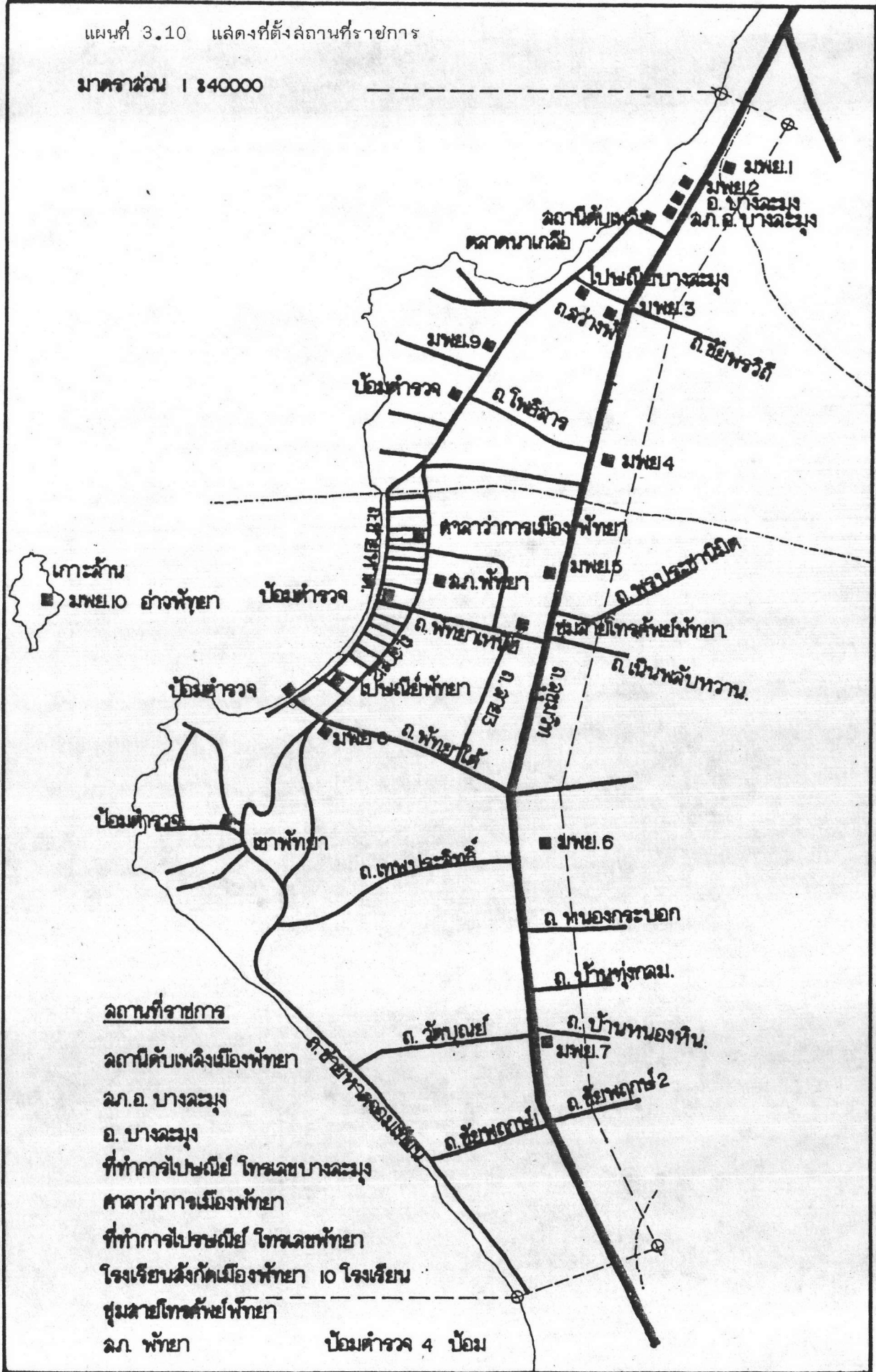
ในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน บริเวณที่เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการดังกล่าวข้างต้นบางแห่งเมืองพญาครอบครอง สำหรับที่ดินที่เป็นที่สาธารณประโยชน์ของเมืองพญา คือ บริเวณที่ดินที่เอกชนยกให้เมืองพญาเพื่อสร้างศาลาว่าการเมืองพญา 2 บริเวณ ๆ ละ 10 ไร่ (เมืองพญาจะเสือกสร้างศาลาว่าการฯ ในบริเวณที่เหมาะสมจาก 2 บริเวณนี้), ที่ดินสาธารณะของเมืองพญาจำนวน 25 ไร่, ที่สาธารณประโยชน์น้ำจอมเทียน และป่าช้าหนองพังแคจำนวน 10 ไร่ (ดูแผนที่ 3.10 ประกอบ) นอกจากสถานที่ราชการและที่สาธารณประโยชน์ ยังมีห้องสมุดประชาชนขนาดความจุ 30 คน

2. สถาบันการศึกษา

ระดับการศึกษาของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ประชากรของเมืองพญาที่มีการศึกษารัฐหนังสือชั้นอ่านออกเขียนได้ประมาณร้อยละ 70

แผนที่ 3.10 แสดงที่ตั้งสถานที่ราชการ

มาตราส่วน 1 : 840000

ในปี 2519 การศึกษามีตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทั้งหมด 16 แห่ง จำนวนนักเรียน 5,554 คน จำนวนครู 214 คน จำนวนห้องเรียน 179 ห้อง และยังมีโรงเรียนมัธยมศึกษาอีก 1 แห่ง ซึ่งผู้เข้ารับการศึกษาก็คือ พระภิกษุและสามเณร หลังจากปี 2521 เมืองพิทahayaได้รับโอนโรงเรียนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้ามาอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเมืองพิทahaya 10 โรงเรียน* โรงเรียนราษฎร์ (เอกชน) 8 โรงเรียน และโรงเรียนรัฐบาลในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2 โรงเรียน ปัจจุบันการศึกษาของเมืองพิทahayaมีตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสลายสำงัญ สถิติปี 2524 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 9,821 คน จำนวนครู 451 คน จำนวนห้องเรียน 299 ห้อง จะเห็นว่าจากปี 2519 ถึง 2524 มีโรงเรียนเพิ่มขึ้น 4 โรงเรียน นักเรียนเพิ่ม 4,267 คน (ร้อยละ 76.82) จำนวนครูเพิ่ม 237 คน (ร้อยละ 110.75) (ดูตาราง 3.19)

หากพิจารณาถึงส่วนร้อยของนักเรียนในระดับต่าง ๆ จะพบว่าจำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษามีมากที่สุด กล่าวคือ ปี 2519 มีร้อยละ 72.18 ของนักเรียนทั้งหมด ปี 2524 มีร้อยละ 62.03 ของนักเรียนทั้งหมด เป็นที่น่าสังเกตว่านักเรียนในระดับประถมศึกษามีแนวโน้มลดลง

สำหรับอัตราการเพิ่มของนักเรียน ช่วง 5 ปี (2519-2524) นักเรียนเพิ่มขึ้นทั้งหมดร้อยละ 76.82 ระดับก่อนประถมศึกษาเพิ่มมากที่สุดถึงร้อยละ 209.86 ระดับประถมศึกษาเพิ่มต่ำกว่าระดับอื่น ๆ คือร้อยละ 51.95 การศึกษาของพิทahayaยังขาดการศึกษาสายอาชีพ ทั้งที่เป็นเมืองธุรกิจบริการการท่องเที่ยว

*โรงเรียนสังกัดเมืองพิทahaya ได้แก่

(1) โรงเรียนวัดสว่างฟ้าพัฒนาราม	(6) โรงเรียนบ้านเกาะล้าน
(2) โรงเรียนบ้านนาเกลือ	(7) โรงเรียนบ้านหนองพังแค
(3) โรงเรียนวัดหนองใหญ่	(8) โรงเรียนบ้านเนินพิทahaya
(4) โรงเรียนวัดโพธิ์สัมพันธ์	(9) โรงเรียนพิทahayaภู
(5) โรงเรียนวัดกระบังลาย	(10) โรงเรียนวัดธรรมล้ำคคี

ตาราง 3.19 แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2519 และ 2524

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน		ส่วนร้อย		อัตราส่วนเพิ่ม 2519-2524
	2519	2524	2519	2524	
ก่อนประถมศึกษา	497	1,540	8.94	15.68	209.86
ประถมศึกษา	4,009	6,092	72.18	62.03	51.94
มัธยมศึกษาตอนต้น	1,048	1,807	18.87	18.40	72.42
มัธยมศึกษาตอนปลาย	-	382	-	3.89	-
รวม	5,554	9,821	100.0	100.0	76.82

ที่มา : รายงานวิจัยเพิ่มเติม เมืองพญา กองวิจัย สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ความสามารถในการให้บริการด้านการศึกษา จากตาราง 3.20 จะเห็นว่าระดับประถมศึกษา มีนักเรียน 23 คนต่อครู 1 คน และนักเรียน 31 คนต่อห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา มีนักเรียน 10 คนต่อครู 1 คน และมีนักเรียน 42 คนต่อห้องเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติปี 2519 และปี 2524 ขนาดห้องเรียนใหญ่ขึ้น และระดับขนาดมัธยมศึกษา มีขนาดใหญ่กว่ามาตรฐาน (ตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในระดับประถมศึกษาจะมีนักเรียน 25 คนต่อครู 1 คน และนักเรียน 35 คนต่อห้องเรียน ในระดับมัธยมศึกษาจะมีนักเรียน 20 คนต่อครู 1 คน และนักเรียน 40 คนต่อห้องเรียน) สันนิษฐานว่าการศึกษาของชุมชนเมืองพญาโดยส่วนรวมแล้วในปัจจุบัน (พ.ศ. 2524) เพียงพอแก่ชุมชนในด้านจำนวนห้องเรียนต่อนักเรียน แต่เมื่อคิดจำนวนครูต่อนักเรียน ยังอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน

และเมื่อพิจารณาถึงโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของเมืองพญา พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาดังนี้

การขาดอาคารสถานที่ศึกษา เนื่องจากโรงเรียนสังกัดเมืองพญา ยังให้บริการแก่เยาวชนท้องถิ่นไม่เพียงพอ เนื่องจากจำนวนประชากรมีแนวโน้มสูงขึ้น นักเรียน

ตาราง 3.20 แสดงสัดส่วนจำนวนนักเรียนต่อครูต่อห้องเรียน พ.ศ. 2519 และ 2524

เขต	ระดับการศึกษา	อัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน		อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน		
		2519	2524	2519	2524	
เมืองพญา	ก่อนประถมศึกษา	24	30	19	26	
	ประถมศึกษา	22	31	18	23	
	มัธยมศึกษา	31	42	26	14	
จังหวัดชลบุรี			2523		2523	
	ก่อนประถมศึกษา	31	31	28	26	
	ประถมศึกษา	31	28	29	24	
	มัธยมศึกษา	39	38	21	21	
	ภาคตะวันออกเฉียง	ก่อนประถมศึกษา	30	30	30	27
		ประถมศึกษา	32	22	33	22
มัธยมศึกษา		38	38	15	19	

ที่มา : รายงานวิจัยเพิ่ม เมืองพญา กองวิจัย สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ล้นห้องเรียน ประสบปัญหาทั้งอาคารประกอบ* และปัญหาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ไม่เหมาะสม

การขาดบุคลากร กล่าวคือ จำนวนครูยังไม่เพียงพอกับชั้นเรียน ปัจจุบันครู 1 คนต่อนักเรียน 35 คน และครู 4 คนต่อ 3 ห้องเรียน

การขาดวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ ทำให้การศึกษาด้วยคุณภาพลดลง

* อาคารประกอบได้แก่ ห้องส้วม โรงอาหาร ห้องประชุม โรงพลศึกษา โรงฝึกงาน เรือนเพาะชำ บ้านพักครู และบ้านพักภารโรง เป็นต้น

การขาดความร่วมมือจากนักเรียนและผู้ปกครอง ผู้ปกครองจำนวนมากไม่สนับสนุนการศึกษา ถึงแม้การศึกษาของเมืองพิทายเป็นลักษณะให้เปล่าเพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับ นักเรียนบางส่วนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วไม่ได้เรียนต่อ เพราะสภาพครอบครัวไม่เอื้ออำนวยต้องช่วยเหลือผู้ปกครองที่มาจากถิ่นอื่น ประกอบกับประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองพิทหายังน้อยกว่าร้อยละ 50 ย้ายมาจากถิ่นอื่นเพื่อประกอบอาชีพเป็นการชั่วคราว เป็นเหตุให้อัตราเด็กเข้าเกณฑ์มีจำนวนไม่แน่นอน เพราะเด็กจำนวนมากต้องตกลำรวจ เนื่องจากผู้ปกครองไม่ได้แจ้งย้ายเข้า

การขาดคุณภาพทางการศึกษา นักเรียนจำนวนมากไม่น้อยยังมีความรู้ไม่เหมาะสมกับชั้นเรียน อัตราการเข้าชั้นมีอยู่มาก หลักสูตรการศึกษาไม่อาจสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ เพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับและเน้นด้านวิชาการที่จะใช้เป็นที่ฐานการศึกษาชั้นสูงมากกว่าทำงานอาชีพ

จากการศึกษาในระบบโรงเรียนประสบปัญหาดังกล่าว เมืองพิทายเป็นให้กองการศึกษา ทำหน้าที่บริหารการศึกษาและดำเนินการแก้ปัญหาข้างต้น กล่าวคือ มีการจัดสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ขยายอัตราครูเพิ่ม จัดโครงการสัมมนาอบรมสิ่งที่เป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับการศึกษา จัดทำโครงการอาหารกลางวันและออกตรวจสุขภาพนักเรียน กระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการศึกษา และเมืองพิทายเป็นได้เริ่มจัดศึกษานอกระบบโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ โดยการจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่และส่งเสริมฝึกอาชีพของประชาชนภายในเขตเมืองพิทายเป็น

3. การศาสนา

ประชากรในเขตเมืองพิทายเป็นส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดในพระพุทธศาสนา 9 วัด สำนักสงฆ์ 2 แห่ง วิทยาลัยสงฆ์ 1 แห่ง คือ ศิทธภาวัน รองลงมาได้แก่ศาสนาอิสลาม มีมัสยิดหรือสุเหร่าในศาสนาอิสลาม 4 แห่ง และศาสนาคริสต์มีโบสถ์คริสต์ 3 แห่ง

4. การพักผ่อนหย่อนใจ

สถานที่ท่องเที่ยวของเมืองพิทายเป็นที่สำคัญคือ บริเวณชายหาด* ไต่แก่หาดพิทายเป็น หาดพิทยาใต้ และหาดนาจอมเทียน หาดบ้านเหนือสงบไม่พลุกพล่าน เป็นเขตรักษา

* รายละเอียดจะกล่าวต่อไปในหัวข้อการใช้ที่ดินด้านการท่องเที่ยว ในบทที่ 4

มีการเล่นกีฬาทางน้ำประเภท เรือใบ และกระดานโต้คลื่น หาดพิทยาใต้ พลุพลาน เป็นเขตกีฬาทางน้ำทุกประเภท และเป็นบริเวณศูนย์กลางบันเทิง เริงรมย์ยามค่ำคืน และหาดนาคอมเทียน หาดนี้น้ำทะเลสะอาดบริสุทธิ์ ล่งบ ไม่พลุพลานเช่นเดียวกับหาดด้านเหนือ สำหรับเกาะล้าน เป็นเกาะที่น่าท่องเที่ยว เพื่อตากอากาศและเล่นน้ำทะเล และเป็นแหล่งปะการังที่สวยงามของเมืองพิทยา นอกจากนี้ชายหาดบางเสร่ที่อยู่เลยพิทยาใต้ไปประมาณ 15 กิโลเมตร จะมีทางแยกเข้าหาดหาด มีร้านอาหารทะเล บังกาโลของเอกชนให้เช่า และมีเรือบริการให้เช่าออกไปตกปลา หรือดำน้ำดูปะการัง

นอกจากสถานที่ท่องเที่ยวประเภทชายหาดแล้ว ยังมีที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ ได้แก่ เขาพระตำหนัก และเขาพิทยา (เขาพระพุทธรบาท) ซึ่งสามารถชมทิวทัศน์ของเมืองพิทยาได้

ส่วนสาธารณะ ส่วนสาธารณะของเมืองพิทยา มีด้วยกัน 5 แห่ง ซึ่งมีขนาดพื้นที่ดังนี้คือ บริเวณชายหาดพิทยา 26 ไร่ 1 งาน ส่วนห่อมเกาะกลางถนนลูขุมวิท 1 ไร่ 3 งาน ส่วนห่อมเกาะกลางถนนพิทยาเหนือ 1 งาน ส่วนห่อมบริเวณทางเข้าบ้านกระกิงลาย 1 ไร่ และส่วนห่อมบริเวณบึงข่าญ 50 ตารางวา นอกจากนี้ยังมีสวนนงนุช (อยู่นอกเขตเมืองพิทยา) ห่างจากเมืองพิทยาประมาณ 10 กิโลเมตร ส่วนนี้กว้างประมาณ 1,300 ไร่ ภายในสวนมีกิจกรรมหลายอย่าง มีสวนสัตว์ สวนไม้ดอกไม้ประดับ เรือนกล้วยไม้ พิพิธภัณฑ์เรือนไทย และพะเนียดข้างอยู่ริมถนนลูขุมวิท สำหรับให้ชาวต่างประเทศเข้าชม

สนามเด็กเล่น เมืองพิทยา มีสนามเด็กเล่น 2 แห่ง คือ สนามเด็กเล่นพิทยา-นาเกลือ 3.5 งาน และสนามเด็กเล่นสามแยกธรรมดาประมาณ 2 งาน รายการเครื่องเล่น มีชิงช้า 2 ชุด กระดานสั้น 2 แผ่น กระดานกระดก 4 แผ่น ลอดบ่วง 1 ชุด ลอดท่อ 1 ชุด และม้าหมุน 1 ชุด

สนามกีฬา แยกประเภทเป็นสนามฟุตบอลประจำโรงเรียนในสังกัดเมืองพิทยา สนามแบดมินตันของเอกชน 1 แห่ง (กว้าง 20 ฟุต ยาว 44 ฟุต) สนามเทนนิสของเอกชนจำนวน 37 สนาม (ส่วนใหญ่กว้าง 36 ฟุต ยาว 78 ฟุต) ซึ่งเป็นของโรงแรมทั้งหมด 14 สนาม สนามเทนนิสของโรงแรมพิทยาพาเลซ และโรงแรมรอยัลคัลท์พีมีจำนวนแห่งละ 6 สนาม โรงแรมลยามเบออร์มี 4 สนาม โรงแรมเอเชียพิทยา มี 1 สนาม นอกนั้นมีจำนวนแห่งละ 2 สนาม และมีสนามแข่งรถ 1 สนาม

สถานบริการอื่น ๆ มีดังนี้คือ สถานอาบอบนวด 5 แห่ง นวดแผนโบราณ 4 แห่ง โบว์ลิ่ง 3 แห่ง สระว่ายน้ำประมาณ 50 แห่ง ภัตตาคารและร้านอาหารประมาณ 200 แห่ง ไนท์คลับและบาร์เบียร์ประมาณ 120 แห่ง โดยเฉพาะตามบาร์เบียร์จะมีลิ้มเคบาร์ พร้อมทั้งมีล่าวคอยเลิร์ฟ และขายบริการต่าง ๆ ตามที่สะดวกกัน คาบาเร่ต์หลายแห่ง และ ดิสโกเธคที่ทันสมัย โรงภาพยนตร์ 1 โรง คือ โรงภาพยนตร์สยามมิตร ขนาดความจุ 900 ที่นั่ง สนามมวย 1 สนามเพื่อโฮว้ศิลปะมวยไทยแก่ชาวต่างประเทศ และเวทีมวยตามบาร์เบียร์ อีก 2-3 แห่งเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว สำหรับศูนย์การค้ามีอยู่หลายแห่ง แต่ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จในการค้าปลีก เพราะนักท่องเที่ยวให้ความสนใจและซื้อสินค้าประเภทของที่ระลึกและของพื้นเมืองเป็นส่วนมาก มีร้านขายของที่ระลึกและของพื้นเมืองมากกว่า 30 แห่ง

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยมากเป็นประเภทแหล่งสังสรรค์ การ และแหล่งบันเทิง เรียงรายแก่นักท่องเที่ยว เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่สถานพักผ่อนหย่อนใจและสังสรรค์ประเภทส่วนสาธารณะที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอที่จะให้บริการสำหรับประชาชนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตเมืองพัทยา ซึ่งแนวทางแก้ไขทางเมืองพัทยามีแนวทางแก้ไขโดยจะจัดให้มีสถานที่เหมาะสมในการจัดสร้างส่วนสาธารณะเพิ่ม ประสานงานกับวัดและโรงเรียนภายในเมืองพัทยาให้จัดสร้างส่วนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนในการจัดสร้างสิ่งสังสรรค์ภายในเขตเมือง

สำหรับเมืองพัทยาแล้ว การพักผ่อนหย่อนใจจึงอาจถือเป็นกิจกรรมและการบริการที่สำคัญที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด ซึ่งในที่นี้สามารถแยกพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่พัทยานตามวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาพัทยาได้ คือ

การท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนาน ได้แก่ โรงภาพยนตร์ ไนท์คลับ บาร์เบียร์ สถานอาบอบนวด

การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ การอาบแดด การเดินเล่นตามชายหาด อาบน้ำทะเล ขี่จักรยาน หรือจักรยานยนต์เที่ยวตามอุทยานหรือที่ต่าง ๆ

การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา ได้แก่ ตกปลา ดำน้ำ ว่ายน้ำ เล่นเรือ สก๊อตเตอร์ วินเลิร์ฟ พาราเซล ลักน้ำ กอล์ฟ แข่งรถ

(นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและเพื่อการศึกษา ซึ่งถือเป็นการท่องเที่ยวเพื่อผลทางธุรกิจ วิชาการ และการทัศนศึกษา)

จะเห็นว่าการบริการทางด้านการท่องเที่ยวมีค่อนข้างพร้อมและพอเพียง ยกเว้นท่าเทียบเรือทัศนอาจรเท่านั้นที่เมืองพญาายังไม่มี ซึ่งท่าเทียบเรือทัศนอาจรถือเป็นบริการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวสำหรับกิจการทางน้ำ ทั้งนี้อาณาเขตของเมืองพญาครอบคลุมไปถึงเกาะล้าน และได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวรวมทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่บนเกาะ จำเป็นต้องเดินทางติดต่อกับเมืองพญา แต่ก็ยังไม่มีท่าเทียบเรือเพื่ออำนวยความสะดวก ซึ่งนอกจากไม่เป็นระเบียบแล้วยังไม่สะดวกและไม่ปลอดภัยอีกด้วย

แนวทางแก้ไขนั้น ทางเมืองพญาจะดำเนินการก่อสร้างท่าเทียบเรือทัศนอาจร พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทางทะเลโดยถูกต้องตามมาตรฐาน ปัจจุบันได้เปิดท่าเรือไฮโดรฟรอยด์รับส่งผู้โดยสารระหว่างพญา-เกาะล้าน

5. การสาธารณสุข

เมืองพญาได้มีการให้บริการทางด้านสาธารณสุข คือ ให้การรักษาพยาบาลและให้ภูมิคุ้มกันโรค ควบคุมโรคติดต่อ ให้บริการสาธารณสุขเคลื่อนที่ ต่อต้านและป้องกันการติดยาเสพติดให้โทษ

สถานบริการทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข ได้แก่

โรงพยาบาลบางละมุงเป็นของรัฐบาล มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมดประมาณ 50 คน มีแพทย์ 3 คน พยาบาล 8 คน ทันตแพทย์ 1 คน ผู้ช่วยพยาบาลและผดุงครรภ์ 15 คน จำนวนคนไข้ปี 2524 มีคนไข้ 19,333 คน สำหรับโรงพยาบาลที่เป็นของเอกชน คือ โรงพยาบาลเปาโล มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมดประมาณ 50 คน มีแพทย์ 4 คน พยาบาล 6 คน ผู้ช่วยพยาบาล 15 คน ทันตแพทย์ 1 คน เภสัชกร 1 คน

สำหรับศูนย์บริการสาธารณสุข ตั้งอยู่บริเวณศูนย์การค้าศรัทธาใกล้กับศาลาว่าการเมืองพญา ศูนย์นี้ทำงานประสานกับโรงพยาบาลอำเภอบางละมุง โดยที่ศูนย์จะรับบริการรักษาโรคทั่วไป โดยไม่คิดค่าบริการ ปัจจุบันมีผู้ป่วยมารับบริการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการรับบริการคุมกำเนิด

นอกจากนี้เมืองพญายังมีหน่วยควบคุมกามโรค มีแพทย์ 1 คน ผู้ช่วยพยาบาล 2 คน มีสถานีอนามัย 2 แห่ง คือ ที่เกาะล้านและที่ตำบลหนองพังแค มีคลินิกแพทย์

28 แห่ง คลินิกทันตกรรม 5 แห่ง สถานพยาบาลและผดุงครรภ์ 4 แห่ง

เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนจำนวนแพทย์ต่อประชากรในชุมชนเมืองพักยา จะพบว่า แพทย์ : ประชากร 12,333 คน พยาบาล : ประชากร 6,727 คน เติยง : ประชากร 2,466 คน (ประชากรใช้จากปี 2524 โดยการคาดการณ์จากสำมะโนประชากรปี 2523 ใช้อัตราการขยายตัว 4.46 % จะมีประชากรในปี 2524 จำนวน 73,997 คน)

จากสถิติดังกล่าว เมื่อเปรียบเทียบกับปีเป้าหมายที่กระทรวงสาธารณสุขได้วางไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 ให้มีแพทย์ : ประชากร 18,700 คน พยาบาล : ประชากร 2,900 คน และ เติยง : ประชากร 617 คน จะเห็นว่าสัดส่วนแพทย์ต่อประชากรของพักยาต่ำกว่าเป้าหมายของกระทรวงฯ ส่วนจำนวนพยาบาลและจำนวน เติยงสูงกว่า นอกจากนี้ประชากรเมืองพักยาอาจเดินทางไปรับบริการยังจังหวัดชลบุรีได้ เนื่องจากโรงพยาบาลชลบุรีเป็นโรงพยาบาลที่ใหญ่ที่สุดของภาคตะวันออกเฉียง

ปัจจุบันสภาพปัญหาทางด้านสาธารณสุขของเมืองพักยา มีดังนี้

เนื่องจากการที่พักยา ยังไม่มีโรงพยาบาลในสังกัดของเมืองพักยาที่จะให้บริการด้านการรักษาพยาบาลประชาชนในเขตเมืองจึงต้องเข้ารับบริการที่โรงพยาบาลบางละมุง ซึ่งเป็นโรงพยาบาลของรัฐเพียงแห่งเดียวในเขตเมืองพักยา ส่วนศูนย์บริการสาธารณสุขนั้น แม้ว่าจะให้การรักษาพยาบาลในเบื้องต้นแก่ประชาชน แต่ในอนาคตก็จะมีบทบาทในการรักษาพยาบาลมากขึ้นดังกล่าว

นอกจากขาดสถานพยาบาลแล้ว ยังขาดแพทย์และบุคลากรของด้านสาธารณสุข โดยที่ทางศูนย์ต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน แพทย์และบุคลากรในปัจจุบันจึงนับว่าไม่เพียงพอ รวมทั้งยังขาดเครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ที่ทันสมัย เติยงสำหรับตรวจโรคมีน้อยมาก ตลอดจนการขาดเวชภัณฑ์ในการให้บริการแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย และขาดยานพาหนะที่ใช้ในการบริการสาธารณสุข

ปัญหาดังกล่าวทางเมืองพักยา มีแนวทางแก้ไขดังนี้คือ จะขยายสถานศึกษาปฏิบัติงานให้เป็นสัดส่วนและเหมาะสม เพิ่มอัตราแพทย์ พยาบาล และนักวิชาการสาธารณสุข เพิ่มงบประมาณจัดซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ เวชภัณฑ์ ยานพาหนะ รวมทั้งปรับปรุงและเพิ่มศูนย์บริการสาธารณสุขเพื่อบริการประชาชนได้ทั่วถึง

6. การอนามัยสิ่งแวดล้อม

ก) การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล

เดิมพิทญาใช้บริเวณหลังวัดช่องลม (วัดปากคลอง) ซึ่งอยู่ติดกับปากคลองพิทญาเดิมเป็นที่ทิ้งขยะ โดยอาศัยการบริการรถเก็บขยะซึ่งมีอยู่เพียง 3 คัน เป็นรถเก็บขยะขนาดมาตรฐาน 2 คัน และเป็นรถขนาดเล็กอีก 1 คัน ซึ่งมีปริมาณไม่เพียงพอที่จะบริการ

ปัจจุบันบริเวณชุมชนเมืองพิทญา อาคารส่วนใหญ่เป็นอาคารประเภทร้านค้า บริการร้านอาหาร และโรงแรมตั้งอยู่อย่างหนาแน่น ทำให้ขยะในแต่ละวันมีปริมาณค่อนข้างสูง การสัดเก็บซึ่งเป็นหน้าที่ของเมืองพิทญาจึงไม่ทันต่อปริมาณขยะที่ประชาชนและนักท่องเที่ยวทิ้ง ซึ่งสัดเก็บได้เพียงวันละ 180-200 ม.³ ประกอบกับเครื่องมือเครื่องใช้ในงานรักษาความสะอาดยังไม่เพียงพอ เมืองพิทญา มีรถขนขยะดังนี้ คือ รถขยะขนาด 12 ม.³ มี 7 คัน ใช้งานได้ 4 คัน รุ่งวันละ 15 เที่ยว รถขยะขนาด 7 หลา³ มี 2 คัน รุ่งวันละ 8 เที่ยว รถดั้มพยนต์ขนาด 5 ม.³ มี 2 คัน รุ่งวันละ 4 เที่ยว รถบดอัดขยะขนาด 7 ม.³ มี 1 คัน รุ่งวันละ 3 เที่ยว มีรถตุตสิ่งปฏิกูล 1 คัน รถบรรทุกน้ำทำความสะอาดท่อ ถนน และชายหาดรวม 5 คัน

การกำจัดขยะใช้วิธีตากแห้งและเผาทิ้งบางส่วน สถานที่ทิ้งขยะอยู่ในซอยวัดธรรมล้ำคคี ห่างจากถนนลูขุมวิท 2.6 กม. มีพื้นที่ 21 ไร่

สำหรับปัญหาการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลของเมืองพิทญา นอกจากการขาดเครื่องมือเครื่องใช้แล้ว ยังมีปัญหาขาดความร่วมมือในการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบจากพ่อค้า แม่ค้า ประชาชนที่ทิ้งขยะไม่เป็นระเบียบ อันอาจเนื่องมาจากปริมาณถังขยะ ซึ่งเมืองพิทญาสัดไวยังไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องเพิ่มถังขยะให้ทั่วถึงและสัดหาถังขยะทดแทนที่สึกหรอไป ปัญหาปริมาณขยะสำหรับเมืองท่องเที่ยวซึ่งมีภัตตาคาร ร้านค้ามากมาย ปัญหาการกำจัดขยะซึ่งรวมถึงสถานที่กำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล ปัญหาการควบคุมติดตามการปฏิบัติงานของพนักงานทำความสะอาด ตลอดจนปัญหาสถานที่จอดรถเก็บและซ่อมบำรุงรถยนต์บรรทุกขยะ ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องเร่งแก้ไข เนื่องจากเมืองท่องเที่ยวเช่นพิทญาต้องการให้บ้านเมืองสะอาด เพื่อเป็นที่มาเข็ดขุดตาแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันเมืองพิทญาได้เร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นต้นว่า สัดซื้อรถยนต์บรรทุกขยะชนิดบดอัดโนมัต และชนิดยกเทกระบะท้าย รวมทั้งสัดหา

ถึงขยะเพิ่มเติมบริเวณทางเท้าริมชายหาด

ข) โรงฆ่าสัตว์

เมืองพัทธยาฯ ยังไม่มีโรงฆ่าสัตว์ที่ถูกสุขลักษณะและทันสมัย โรงฆ่าสัตว์เดิมซึ่งเป็นของเอกชน 1 แห่ง มีสภาพไม่เหมาะสม ตัวอาคารก่อสร้างมานานและอยู่ในที่ลุ่ม ฤดูฝนสิ่งมีน้ำขังเฉอะแฉะ การระบายน้ำโสโครกไม่ได้ผล เป็นเหตุให้มีการหมักหมมสกปรกไม่ถูกสุขลักษณะยากต่อการป้องกันโรค

ในอนาคตเมืองพัทธยาจะทำการก่อสร้างโรงฆ่าสัตว์ที่ทันสมัยสะอาดถูกสุขลักษณะ มีเครื่องมือเครื่องใช้ครบบริบูรณ์ ตลอดจนมีบ้านพักสัตว์แพทย์ พักงาน และคนงานที่ได้มาตรฐาน

ค) ตลาด

ในเขตเมืองพัทธยา มีตลาดสด 3 แห่ง คือ

- ตลาดเก่านาเกลือ รับโอนมาจากกลุ่มชาภิบาลนาเกลือ ตั้งอยู่ริมถนนนาเกลือ สังกัดเอกชน เป็นตลาดเช้าและบ่าย (ปัจจุบันได้เปลี่ยนจากตลาดสดเป็นตลาดนัดเมืองพัทธยา)
- ตลาดของขำนาเกลือ ตั้งอยู่ริมถนนนาเกลือ สังกัดเอกชน เป็นตลาดเช้า
- ตลาดใหม่เมืองพัทธยา ตั้งอยู่ริมถนนสว่างฟ้า สังกัดเมืองพัทธยา เป็นตลาดเช้าและบ่าย

สำหรับตลาดนัด ยังมีอีก 2 แห่ง คือ ตลาดนัดพัทธยาใต้ ตั้งอยู่ริมถนนพัทธยาสาย 2 บริเวณพัทธยาใต้ และตลาดนัดในซอย

ตลาดโต้รุ่ง มี 3 แห่งคือ ตลาดโต้รุ่งพัทธยาเหนือ ตลาดโต้รุ่งพัทธยาแลนด์ 1 และตลาดโต้รุ่งพัทธยาแลนด์ 2

โดยส่วนรวมแล้ว เมืองพัทธยา มีตลาดเพียงพอที่จะให้บริการแก่ประชาชนท้องถิ่น ซึ่งจะใช้บริการตลาดสดเพื่อซื้อหาอาหารและของสด สำหรับตลาดนัดมีบริการสัปดาห์ละ 1-2 วัน โดยที่ลูกค้ามักเป็นประชาชนท้องถิ่นเช่นกัน สำหรับตลาดโต้รุ่ง ผู้มาเป็นลูกค้ามีทั้งคนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวไทยเป็นส่วนมาก

ง) การอนามัยของสถานที่

ความสะอาดและถูกหลักอนามัยของสถานที่จำหน่ายอาหาร และสถานที่ประกอบอาหารสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับเมืองท่องเที่ยว ปัจจุบันในเขตเมืองพัทยา มีร้านอาหารจำหน่ายอาหารกว่า 200 แห่ง นอกจากนั้นก็ยังมีหาบเร่และแผงลอยอีกเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาโรคติดต่ออันเกิดจากอาหารไม่สะอาด จึงสั่งให้มีการควบคุม ตรวจสอบ การสุขาภิบาลของสถานที่จำหน่ายอาหารและน้ำแข็ง สถานที่ประกอบอาหาร หาบเร่ แผงลอย ร้านของชำ ตลาด และโรงงาน ให้ถูกสุขลักษณะตามข้อบัญญัติของเมืองพัทยา รวมทั้งมีการให้บริการตรวจร่างกาย และให้ภูมิคุ้มกันโรคติดต่อทั่ว ๆ ไปแก่ผู้ให้บริการตามสถานบริการต่าง ๆ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร

จ) การกำจัดมูลและพาหะนำโรค

ปัจจุบันเมืองพัทยาได้ให้บริการกำจัดมูลตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงแรม และเขตชุมชน โดยวิธีใช้พื้นสารเคมี เช่น ดีดีที ด้วยเครื่องพ่นหมอกควันพ่นกำจัดลูกน้ำ แมลงสาบและแมลงวัน แต่เครื่องพ่นหมอกควันมีเพียง 2 เครื่อง ซึ่งไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ทั้งสารเคมีต่าง ๆ ก็ยังไม่มีสถานที่เก็บเป็นสัดส่วน ทางเมืองพัทยาก็มีแนวทางแก้ไข โดยการซื้อเครื่องพ่นหมอกควันขนาดใหญ่เพิ่มเติม รวมทั้งก่อสร้างห้องเก็บสารเคมีให้เป็นสัดส่วน

7. ความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

ก) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1) อัคคีภัย

การดับเพลิงของเมืองพัทยา ปัจจุบันที่ตั้งของสถานีดับเพลิงอยู่ริมถนนพญา-นาเกลือ (ตรงข้ามกับที่ทำการไฟฟ้าภูมิภาค อำเภอบางละมุง) มีรถดับเพลิง 4 คัน รถบรรทุกน้ำ 2 คัน พนักงานดับเพลิง 26 คน รถพยาบาลฉุกเฉิน 1 คัน รถบรรทุกเครื่องหาลม 2 คัน เครื่องดับเพลิงชนิดหาลม 6 เครื่อง เรือเร็ว 1 ลำ เรือตรวจการ 1 ลำ

สถิติการเกิดเพลิงไหม้ปี 2523 จำนวน 69 ครั้ง ปี 2524 จำนวน 32 ครั้ง ประเภทของอัคคีภัยโดยมากเป็นไฟไหม้บ้าน ไฟไหม้ป่า ไฟไหม้เรือ ไฟไหม้โกดังเก็บพืชไร่-พืชสวน (มันสำปะหลัง สับปะรด มะพร้าว)

จะเห็นว่าเครื่องมือและอุปกรณ์ในการดับเพลิงมีจำกัด ในขณะที่เมืองพัทยามีการเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งด้านจำนวนประชากรและด้านผังเมือง โดยเฉพาะจำนวนอาคารพาณิชย์กรรมเกิดขึ้นมาก ทั้งในเขตชุมชนหนาแน่นมีประชากรอาศัยอยู่อย่างแออัด บ้านเรือนปลูกชิดกัน รวมทั้งโรงแรมบางแห่งมีระดับสูงมาก ซึ่งหากเกิดอัคคีภัยแล้วจะก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินอย่างมหาศาล

2) การกู้ภัยทางทะเล

นักท่องเที่ยวที่มาพำนักยามเล่นกีฬาทางน้ำ หรือมักโดยสารเรือสำเภาของเอกชนไปยังเกาะล้าน และเกาะอื่น ๆ ซึ่งส่วนมากจะบรรทุกผู้โดยสารเกินอัตราและเกิดอุบัติเหตุทางน้ำบ่อย ๆ แต่เมืองพัทยายังขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้ในการกู้ภัยทางทะเล เช่น เรือเร็ว เรือตรวจการ และเครื่องมือที่จำเป็นอื่น ๆ

แนวทางแก้ไขปัญหาอัคคีภัย และการกู้ภัยทางทะเลนั้น จำเป็นต้องเพิ่มเครื่องมือเครื่องใช้ในการดับเพลิงและกู้ภัยทางทะเลให้เพียงพอและเหมาะสม และให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่หน่วยดับเพลิงและกู้ภัยทางทะเลให้มีความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่

ข) การรักษาความสงบเรียบร้อย

ปัญหาอาชญากรรมนับเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อคำสั่งเสริมการท่องเที่ยว ส่วนสำคัญที่นอกเหนือจากการบริการให้กับนักท่องเที่ยวแล้วก็คือ การรักษาความปลอดภัยทั้งในด้านชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อถือแก่ผู้มาเยือนนักท่องเที่ยว ยิ่งสำหรับเมืองท่องเที่ยวเช่นพัทยามีการขยายตัวทางด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ประชาชนจากจังหวัดต่าง ๆ พวกนี้หลั่งไหลมาประกอบอาชีพในเมืองพัทยา เมื่อผู้คนมาจากหลายถิ่นเข้ามารวมกัน ปัญหาต่าง ๆ ก็เกิดขึ้น มีการแก่งแย่งกันประกอบอาชีพส่งผลให้เกิดการประกอบอาชีพอาชญากรรมสูงขึ้น ดังนั้นปัญหาความไม่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยวจึงมีแนวโน้มคดีอาชญากรรมสูงขึ้น

ปัจจุบันปัญหาในการรักษาความสงบเรียบร้อยของเมืองพัทยา มีดังนี้คือ

- ปัญหาซึ่งเกิดจากผู้มีอาชีพให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ในเรื่องการให้บริการโดยรถยนต์โดยสารสองแถวเล็ก ซึ่งสร้างความเดือดร้อน ความรำคาญ และเป็นเหตุให้ระอาต่อชาวเมืองพัทยาและนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการลักทรัพย์ รังราวทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หรือทำร้ายร่างกายนักท่องเที่ยว และการเก็บอัตราค่า

โดยสารที่ไม่เป็นธรรมชาติ เป็นการเอาแร่ธาตุเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ตลอดจนชาวเมืองพิทahaya เมื่อผู้โดยสารไม่ยอมจ่ายค่าโดยสารตามที่ต้องการก็มีการทำร้ายร่างกายกัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับ โรงแรม เป็นต้นว่า โรงแรมขนาดเล็กหลายแห่งยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร ไม่มีเจ้าหน้าที่หน่วยรักษาความปลอดภัยในการควบคุม ตรวจสอบตราดูแลทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวภายในโรงแรม รวมทั้งปัญหาหญิงบริการตามสถานบริการประเภทต่าง ๆ และบาร์เบียร์ โดยที่หญิงบริการที่เข้าไปหลอมนอนกับนักท่องเที่ยวแล้วถือโอกาสขโมยทรัพย์สินแล้วหลบหนีไป โดยทางโรงแรมไม่เอาใจใส่ตรวจสอบตราหญิงเหล่านี้ให้กับนักท่องเที่ยว ปัญหาเกี่ยวกับรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และเรือสปีดเตอร์ให้เข้า ซึ่งนักท่องเที่ยวถูกเจ้าของเอาเปรียบขูดรีดอัตราค่าเช่าต่อนักท่องเที่ยวเมื่อเกิดการชำรุดเสียหายทั้งที่เป็นการชำรุดเพราะความเสื่อมสภาพของเครื่องยนต์เองกับความประมาทผลอเรือของนักท่องเที่ยวแล้วก็ถูกเรียกค่าซ่อมในราคาสูงมาก

- ปัญหานักท่องเที่ยวซึ่งกระทำผิด หรือจงใจให้เกิดการกระทำผิดเป็นบุคคลประเภทไม่พึงปรารถนา โดยการกระทำผิดเอง เช่น สักลอบค้ายาเสพติด หรือเข้ามาประกอบอาชีพค้าขายบังหน้าแล้วตั้งแก๊งค์กระทำการหลอกลวงนักท่องเที่ยวด้วยกันเอง ทั้งยังมีความประพฤติในทางองกระตุ้นหรือยั่วแหย่ให้เกิดการกระทำผิดอื่น ๆ

- ปัญหาการขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้ในการรักษาความปลอดภัยของหน่วยงาน ปัจจุบันเจ้าหน้าที่ตำรวจของเมืองพิทahaya สัตย์ตรวจในเครื่องแบบและนอกเครื่องแบบทั้งเดินเท้า รถจักรยานยนต์ตรวจลาดตระเวนไป-มา ตามถนนหรือตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างความอบอุ่นให้แก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดระบบลาดตรวจโดยสถานีตำรวจภูธรพิทahaya ดังนี้คือ

- เขตตรวจที่ 1 รับผิดชอบบริเวณตลาดนาเกลือ ต. หนองปลาไหล และ ต. หนองปรือบางส่วน คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 158.07 กม.² จำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวประมาณ 26,000 คน

- เขตตรวจที่ 2 รับผิดชอบบริเวณ พัททยาเหนือ และพัททยาใต้ ต. หนองปรือ คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 166.3 กม.² จำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวประมาณ 35,285 คน

- เขตตรวจที่ 3 รับผิดชอบบริเวณ แหลมบาร์โธต์ถึงวิลล่านาวิล ต. ห้วยใหญ่ และ ต. หนองปรือ เป็นบางส่วน คิดเป็นเนื้อที่ 157.3 กม.² จำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวประมาณ 18,363 คน

ในเขตตรวจแต่ละเขตยังขาดแคลนเครื่องมือสื่อสารและยานพาหนะ ซึ่งไม่เพียงพอต่อความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติ เนื่องจากคัดลายตรวจรถจักรยานยนต์เพียง 3 ชุดเท่านั้น และรถยนต์ลายตรวจเพียงคันเดียวต่อ 1 ผลัด และสำหรับลายตรวจนอกเครื่องแบบมีปัญหา เรื่องยานพาหนะกับเครื่องมือสื่อสารไม่เพียงพอ เวลาออกไปปฏิบัติการ ทำให้พลาดโอกาสการสับกุ่มคนร้าย รวมทั้งการให้ความคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทางทะเล และที่เกาะล้านไม่เพียงพอ เนื่องจากขาดยานพาหนะในการตรวจ และลาดตระเวนโดยที่คนร้ายมักหนีรอดจากการสับกุ่มโดยอาศัยเรือยนต์หรือลู่ตเตอร์จากการปล้นและชิงทรัพย์นักท่องเที่ยวที่หนึ่ง เรือออกไปตกปลา หรือดำน้ำ โดยเฉพาะที่เกาะล้านซึ่งมีหาดจำนวนถึง 5 หาด ก่าส่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ออกไปปฏิบัติงานบนผืนน้ำทางทะเลจึงไม่สามารถให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวได้ดังกล่าว

- ปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากความไม่พร้อมเพียงของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านยุทธวิธีและงานในหน้าที่ ความไม่พร้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านภาษาต่างประเทศ และความไม่พร้อมด้านสถานที่ทำงาน เครื่องมือ เครื่องใช้ และงบประมาณ (เนื่องจากอาคารเป็นเพียงสถานีตำรวจภูธรตำบลเล็ก ๆ เป็นสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจก่าส่งไม่เกิน 30 นาย ซึ่งขณะนี้มีก่าส่งตำรวจระดับสัญญาบัตรจำนวน 7 นาย และระดับประทวนอีก 100 คน ซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบมาก จึงจำเป็นต้องมีห้องทำงานพร้อมทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ และเครื่องช่วยในการลอบล่อนอย่างพอเพียง)

- ปัญหาเรื่องความร่วมมือจากสังคมยังมีน้อย และมักทิ้งให้เป็นภาระหน้าที่ตำรวจเพียงฝ่ายเดียว ไม่ให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารข้อมูลในด้านอาชญากรรม ทำให้การปราบปรามอาชญากรรมมิได้รับผลเท่าที่ควร

- ปัญหาการรักษาความสงบเรียบร้อยดังกล่าว บัจจุบันทางเมืองพัทยา และเจ้าหน้าที่มีแนวความคิดในการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะคลี่คลายและบรรเทาลงนั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากสังคมส่วนรวม ทั้งเจ้าหน้าที่ ประชาชนท้องถิ่นนักท่องเที่ยว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอาชีพให้บริการต่อนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่เมืองพัทยา

ค) การทะเล่เบี่ยนราษฎร

เมืองพัทยาบัจจุบันการทะเล่เบี่ยนราษฎรมีปัญหาหลายประการ คือ

- ปัญหาหมายเลขประจำบ้าน เนื่องจากก่อนการเลือกตั้งเมืองพัทยา นั้น การกำหนดเลขหมายประจำบ้านได้กำหนดเลขไว้เป็นของแต่ละหมู่บ้าน เมื่อเลือกตั้งเมืองพัทยาแล้ว บางบ้านก็อยู่นอกเขตเลขบ้าน จึงสับสนไม่เรียงกันและไม่เป็นไปตามระบบสากลที่กำหนดให้เรียงเลขบ้านเป็นถนน ตรอก ซอย การตีหมายเลขบ้านไม่ได้แสดงการเป็นเลขบ้านถาวรหรือชั่วคราว บางบ้านยังไม่มีเลขหมายประจำบ้าน ประชาชนไม่สามารถย้ายเข้า-ย้ายออกทางทะเบียนได้ ทำให้สถิติจำนวนบ้านและจำนวนประชากรไม่แน่นอน ซึ่งมีผลต่อการคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคตอาจผิดพลาด

- ปัญหาทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้าน ทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนท้องถิ่นและฉบับเจ้าบ้าน ได้เริ่มใช้ตั้งแต่ปี 2515 จนถึงปัจจุบัน รายการคนเกิด-คนตาย การย้ายเข้าและย้ายออกตลอดจนการแก้ไขรายการต่าง ๆ ในทะเบียนบ้าน ทำให้สับสนไม่เป็นระเบียบ บางบ้านรายการในฉบับเจ้าบ้านไม่ตรงกับสำนักทะเบียน

- ปัญหาเขตตำบล

ตำบลหนองปลาไหล ซึ่งมีเนื้อที่ 0.24 กม.² รวม 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 6, 7 และ 8 แต่ละหมู่บ้านมีเพียงบางส่วนที่อยู่ในเขตเมืองพัทยา หมู่ที่ 6 มี 28 หลังคาเรือน หมู่ที่ 7 มี 3 หลังคาเรือน และหมู่ที่ 8 มี 72 หลังคาเรือน รวมทั้งสิ้น 103 หลังคาเรือน ในการเลือกจึงจะต้องจัดเป็นอีกหน่วยเลือกตั้งหนึ่ง ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ตำบลห้วยใหญ่ ซึ่งมีเนื้อที่ 0.24 กม.² มีหมู่บ้านเข้ามาอยู่ในเขตเมืองพัทยาเพียงหมู่บ้านเดียว และเข้ามาเพียงบางส่วน คือ หมู่ที่ 4 มี 17 หลังคาเรือน ในการเลือกตั้งจะต้องจัดเป็นอีกหน่วยเลือกตั้งหนึ่ง เช่นเดียวกับตำบลหนองปลาไหล

ปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อหน่วยงานการบริหารของเมืองพัทยา เนื่องจากก่อให้เกิดความสับสนและความยุ่งยาก รวมทั้งสิ้นเปลืองงบประมาณและก่อปัญหาความล้มเหลวเรียบร้อย

แนวทางแก้ไขนั้นทางเมืองพัทยาจะให้มีการปรับปรุงเลขหมายประจำบ้าน มีโครงการคัดทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน ปรับปรุงเขตตำบลในเขตเมืองพัทยา และจัดทำห้องปฏิบัติการงานทะเบียนราษฎร ซึ่งหากเป็นไปได้ควรมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่อให้การสืบเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ค. วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นและกิจกรรมเยาวชน

1. วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

ปัจจุบันชนบรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่มีมาตั้งแต่โบราณไม่ได้รับการฟื้นฟูส่งเสริม โดยทั่วไปวัฒนธรรมประเพณีที่มีอยู่ และมีการส่งเสริมบ้างจะเป็นสิ่งซึ่งเป็นสากล ได้แก่ ประเพณีลอยกระทง สงกรานต์ เข้าพรรษา เป็นต้น แต่สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไม่มีอยู่เลย ประกอบกับประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือในการส่งเสริมเท่าที่ควร

แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเมืองพญาเป็นเมืองท่องเที่ยว ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมิกิจกรรมมอบกให้นักท่องเที่ยวได้ชมและเข้าร่วม ฉะนั้นจึงควรมีการส่งเสริมฟื้นฟูประเพณีของท้องถิ่น และรณรงค์ในเรื่องวัฒนธรรมอันดีงามของไทย โดยเฉพาะในเรื่องการแต่งกายที่นักท่องเที่ยวบางรายแต่งกายและประพฤติตนไปในทำนองกระตุ้นหรือยั่วให้เกิดการกระทำผิดในสังคม เช่น การแต่งกายไม่เรียบร้อย ไม่สุภาพ เข้าไปในคำสนสถาน เป็นต้น

สำหรับการฟื้นฟูส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมในแง่ที่เป็นทรัพยากรสำคัญต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของพญานั้น เมืองพญาได้มีการจัดงาน "เทศกาลพญา" ขึ้นนับมาจนถึงปัจจุบันจากตั้งเมืองมาถึง 4 ครั้ง (ล่าสุดวันที่ 1-7 เมษายน 2527) ซึ่งเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของเมืองพญา ส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวในช่วงที่นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศและในประเทศเดินทางท่องเที่ยวพญาน้อยลง ทั้งยังเป็นการเน้นให้ชาวเมืองพญาช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติของเมืองไว้เป็นอย่างดี และส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวและชาวเมืองพญาได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดมีขึ้น

2. กิจกรรมเยาวชน

เมืองพญามีปัญหาการอพยพมาจากต่างถิ่นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา นั่นคือ ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชน ซึ่งมักถูกจับในข้อหาจรจัด ดิตยา เสพติด สักทรีพี และเล่นการพนัน ทั้งเยาวชนยังขาดระเบียบวินัย พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างประเทศมีส่วนทำให้เยาวชนไม่ยึดมั่นต่อวัฒนธรรมอันดีของชาติไทย

ปัญหาดังกล่าวอาจสืบเนื่องมาจากการขาดการดูแลอบรมเยาวชนให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ทางเมืองพญาจึงมีแนวทางแก้ไขโดยการริเริ่มที่จะจัดให้มีกิจกรรมเยาวชนทั้งในและนอกโรงเรียนขึ้นเพื่อให้เยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างให้

เป็นประโยชน์และมีระเบียบวินัยที่ดีและประพฤติดนินให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ง. แหล่งเสื่อมโทรม

แหล่งเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดปัญหาด้านสังคมมากมาย เป็นต้นว่า ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเยาวชน เป็นต้น

เมืองพิทahayaมีแหล่งเสื่อมโทรมบริเวณคลองนาเกลือ บริเวณคลองพลับ บริเวณ ริมถนนพิทahayaใต้ บริเวณริมถนนพิทahayaเหนือ (สนามมวย) บริเวณซอยพิทahaya 17 และบริเวณ ย่านพิทahayaใต้

จำนวนประชากรในแหล่งเสื่อมโทรม มีไม่แน่นอนในแต่ละแห่ง ตั้งแต่ 50-200 คน/แหล่ง อาชีพส่วนใหญ่ของประชากรแหล่งเสื่อมโทรมมีอาชีพทางด้านบริการนักท่องเที่ยว บุคคลที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมมักเป็นผู้ที่ย้ายถิ่นมาประกอบอาชีพโดยไม่ได้แจ้งย้ายสำมะโนครัว เป็นบริเวณที่มีสภาพเสื่อมโทรมและสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมหลายประการ กล่าวคือ บ้านพักอาศัยไม่เพียงพอ มีการอพยพเข้ามาพิทahayaเป็นครั้วคราว และรวมกลุ่มพักอาศัยร่วมกัน มีการบุกรุกขยาด คดอง และที่สาธารณะเพื่อก่อสร้างอาคาร

แนวทางแก้ไขสำหรับอนาคต ที่เมืองพิทahayaกำหนดไว้คือ จัดการด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการในแหล่งที่มีการสำรวจแล้วว่าแหล่งเสื่อมโทรมเพื่อ เป็นการปรับปรุง และยกระดับชุมชนเหล่านี้ สิ่งเสริมภาคเอกชนให้มีการลงทุนก่อสร้าง เคหะชุมชนสำรวจข้อมูล สำหรับการจัดทำงบประมาณในการก่อสร้าง เคหะชุมชนสำหรับผู้มีรายได้น้อย ซึ่งขณะนี้การเคหะแห่งชาติดำเนินโครงการเพื่อก่อสร้างที่พักอาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองพิทahaya (ปัจจุบันกำลังเลือกที่ตั้งของโครงการดังกล่าว) จัดให้มีการก่อสร้าง และการครอบครอง ตลอดจนการใช้จ่ายประโยชน์ที่ดินในแหล่งเสื่อมโทรมและบริเวณข้างเคียง รวมทั้งบริเวณใหม่ที่จะให้บุคคลเหล่านี้เข้าไปอยู่

จ. สิ่งแวดล้อม

สำหรับเมืองพิทahayaนั้น ลักษณะสภาพทั่วไปได้สะท้อนให้เห็นภูมิทัศน์ของเมืองในมิติต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะทางกายภาพ และการใช้ที่ดินเป็นดัชนีชี้ให้เห็นว่าในปัจจุบัน นับวันสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรของเมืองพิทahayaกำลังถูกทำลายให้เสื่อมโทรมลงไปทุกขณะจากการมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน หรือด้วยความจำเป็นและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของบุคคลหลายฝ่าย ทั้งภาคเอกชน รัฐบาล ประชาชน และนักท่องเที่ยว ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อม

โทรคมนาคมซึ่งจะทวีความรุนแรงขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งแก้ไข และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อมิให้เมืองพญาสุณีย์เสียความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงลง

× 1. สภาพแวดล้อมของเมืองพญา

จากการประเมินสภาพทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยววนั้น จะเห็นว่าปัญหาสำคัญ มีดังนี้คือ

ก) สิ่งแวดล้อมทางทะเล

จากลักษณะทางกายภาพของเมืองบริเวณอ่าวพญา โดยเฉพาะบริเวณชายหาดพญาใต้ เป็นที่ตั้งของท่าเรือประมงและอาคารร้านค้า สิ่งก่อสร้างที่ล้ำลงไป ในทะเล จึงเป็นแหล่งน้ำเสียและเศษขยะมูลฝอยที่ทำให้เกิดมลภาวะต่อน้ำทะเล จากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อปี 2520 พบว่าเรือประมงลำหนึ่ง ๆ จะมีการสูบน้ำขึ้นล้างพื้นเรือโดยเฉลี่ยลำละประมาณ 4-5 ม³ ต่อวัน น้ำทิ้งมีค่าประมาณ 580 มก. ต่อลิตร เข้าเทียบท่าวันละ 40 ลำ ประมาณ 116 กก. ต่อวัน หรือเท่ากับน้ำทิ้งจากประชาชนประมาณ 2,000 คน ของเสียเหล่านี้จะถูกดูดซึมโดยทรายใต้ทะเลส่วนหนึ่ง และถูกกินโดยสัตว์น้ำ (แพลงตอน) อีกส่วนหนึ่ง ทั้งนี้หากยังมีการล้มตลิ่งทางธรรมชาติ ความเสื่อมเสียของคุณภาพน้ำทะเลและทรายก็จะไม่เกิดขึ้น แต่ปรากฏว่าในปัจจุบันทรายบริเวณพญาใต้แปรสภาพเป็นโคลน ซึ่งไม่สามารถดูดซึมสิ่งแปลกปลอมอื่นใดได้อีกต่อไป ทั้งค่าออกซิเจนในน้ำก็ถูกทำลายลงจนกระทั่งสัตว์น้ำไม่สามารถอาศัยต่อไปได้

นอกจากบริเวณพญาใต้แล้ว คุณภาพน้ำทะเลตลอดแนวชายหาดด้านอ่าวพญายังมีผลกระทบจากน้ำทิ้งของอาคารต่าง ๆ ที่ใช้ระบบกำจัดน้ำทิ้งของตนแบบง่าย ๆ ได้แก่ ห้องสุขาจะปล่อยน้ำเสีย แต่อาคารบ้านเรือนดังกล่าวใช้ Septic Tank หรือ Cesspool ประกอบกับถนนเลียบชายหาดไม่มีการวางท่อใด ๆ ลอดใต้ถนน และน้ำเสียจากภายในเขตถนนนั้น เจ้าของที่ดินจะกำจัดเองโดยจ้างรถมาสูบไปทิ้ง รวมทั้งบางครั้งาวที่ฝนตกหนัก น้ำฝนจะขังนอง น้ำจากภายในจะไหลข้ามถนนเลียบชายหาดลงสู่ทะเล เนื่องจากถนนออกแบบไว้อย่างชนิดที่ไม่มีระบบระบายน้ำฝน น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง บริเวณริมคลองนาเกลือซึ่งอยู่ทางเหนือของเมือง โดยเฉพาะในฤดูไม้แป้ง (พ.ย. - เม.ย.) จะ มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลของชายหาดพญาซึ่งอยู่ห่างออกไปทางใต้เพียงสองกิโลเมตร

ข) ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวพันกับการ

ท่องเที่ยว

การประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภายในเมืองพัทยา
จะพบว่ามีปัญหาดังนี้

- หาบเร่ แผงลอย รถเข็น ก่อให้เกิดปัญหาการจราจร ท้ายรถกัน
ออกมาขายตามฟากถนนและซอยต่าง ๆ ไม่ได้ไปตั้งที่พื้ชาแลนด์1-2 ที่เมืองพัทยาสดีให้โดย
อ้างว่าขายไม่ได้
- พวกขายเปล เสื้อผ้า เพ็ชรพลอย คนขอทาน คนจรจัด เด็กขาย
ดอกไม้ และคนขายของเร่เปิดเตล็ด สร้งความรำคาญให้แก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะพวก
ขายเพ็ชรพลอยไต้ฟ้าของปลอมมาขายในราคาแพง รวมทั้งบุคคลพวกนี้มักจะแฝงมาในรูปของ
คนร้ายด้วย เมื่อไต้โอกาสก็มักจะฉี่ ฉกชิงวิ่งราว และขโมยทรัพย์สินจากนักท่องเที่ยว
- ผู้ประกอบการค้าบริ เวณชายหาดไต้กระทำผิดเทศบัญญัติเมืองพัทยา
แม้ถูกสับปรับก็ไม่หลาบจำ เนื่องจากค่าปรับค่อนข้างต่ำ ทำให้ผู้กระทำผิดตื้อดิ่งและเพิ่มมากขึ้น
- ผู้ประกอบอาชีพเรือล่กี เรือร่ม เรือล่กูตเตอร์ ร่ม ดอกเห็ด
และแก้อีผ้าใบ ไต้ยึดหาดต่าง ๆ ทำให้เกะกะเต็มหาดไปหมด แทบจะไม่มีที่ว่างให้แก่
นักท่องเที่ยวเลย

- พวกหมอนวดและพวกแต่งเล็บ สร้งภาพพจน์ที่ไม่ดีให้แก่เมือง
ท่องเที่ยว

จากสภาพแวดล้อมที่กล่าวมาข้างต้น บริ เวณพัทยาไต้มีปัญหามากกว่า
บริ เวณอื่น ๆ จนแทบไม่มีสภาพเป็นชายหาดอยู่เลย สภาพแวดล้อมก็เสื่อมโทรมลงทุกขณะ
การแก้ปัญหาจึงต้องคำนึงถึงการออกแบบวางแผนกายภาพทางภูมิสถาปัตยกรรม และการผัง เมือง
ที่ดีเพื่อใ้บริ เวณชายหาดด้านอ่าวพัทยา ซึ่งถือเป็นเส้นทางนักท่องเที่ยวคงความสำคัญเพื่อ
สร้งภาพพจน์ที่ดีให้แก่เมืองพัทยาต่อไป รวมทั้งโครงการพัฒนาใด ๆ นอกจากจะคำนึงถึง
สภาพแวดล้อมทาง เศรษฐกิจและสังคมแล้ว ยังต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย

2. สำรูปของเมือง

เมื่อกล่าวถึงพัทยา สิ่งแรกที่เราจะนึกถึงก็คือ "ความเป็นแหล่งท่องเที่ยว
ตากอากาศชายหาดทะเล" และ "เมืองเอกเทศที่มีรูปแบบการปกครองแบบผู้้จัดการเทศบาล"

สื่อความหมายทั้งสองแบบทำให้เด็กถึงออกไปถึง ทะเล หาดทราย แล่งแดด
โรงแรม ชังกาโล แล่งสีของฟ้าขาใต้ บาร์เปียร์ และหญิงบริการ

สื่อความหมายทั้งสองทำให้เด็กถึง ปลัดเมือง และนายกเมือง

สื่อความหมายดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเมืองพัทยาถูกจัดตั้งขึ้นมาและเจริญเติบโต
ขึ้นก็ด้วยเหตุผลทางการท่องเที่ยววันเอง จากลักษณะเฉพาะตัวทางธรรมชาติที่มีหาดทรายขาว
สะอาด ทะเลอันแสนสงบ และแล่งแดดอันน่าอภิรมย์ บรรยากาศของเมืองท่องเที่ยวอย่างแท้
จริงผลมผลล้นกับวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันคือ การท่องเที่ยว โดยการ
ให้และรับบริการจากคามบริสุทธิ์ของธรรมชาติเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อหย่อนอารมณ์จาก
สิ่งบันเทิงต่าง ๆ เมืองท่องเที่ยวแห่งนี้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวล้ากล การบริหาร
เมืองจึงเป็นไปในลักษณะที่ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อให้เมืองอยู่รอด

ความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในบริเวณต่าง ๆ มีดังนี้

- นาเกลือ : ชุมชนประมงและชุมชนท้องถิ่น, ตลาดร้านค้าท้องถิ่น,

วัดสว่างฟ้า และจิตตภาวัน

- พญาเหผือและนาจอมเทียน : หาดสงบไม่พลุกพล่าน
- พญาใต้ : หาดพลุกพล่าน, แหล่งบันเทิงเรีงรมย์เวลากลางคืน เป็น

Down town ของเมือง

- เขาพระตำหนักและเขาพระพุทธรบาท : ที่ชมวิวและที่เกี่ยวชมพุทธ-

วโนทยาน

- บริเวณฝัดลึกชายหาดเข้าไป (ฝั่งซ้ายของถนนลูขุมวิท) : แหล่งเกษตร-

กรรม, ที่อยู่อาศัยของคนท้องถิ่น

- บริเวณฝั่งขวาของถนนลูขุมวิท : แหล่งอุตสาหกรรม, ที่อยู่อาศัยของ

คนท้องถิ่น

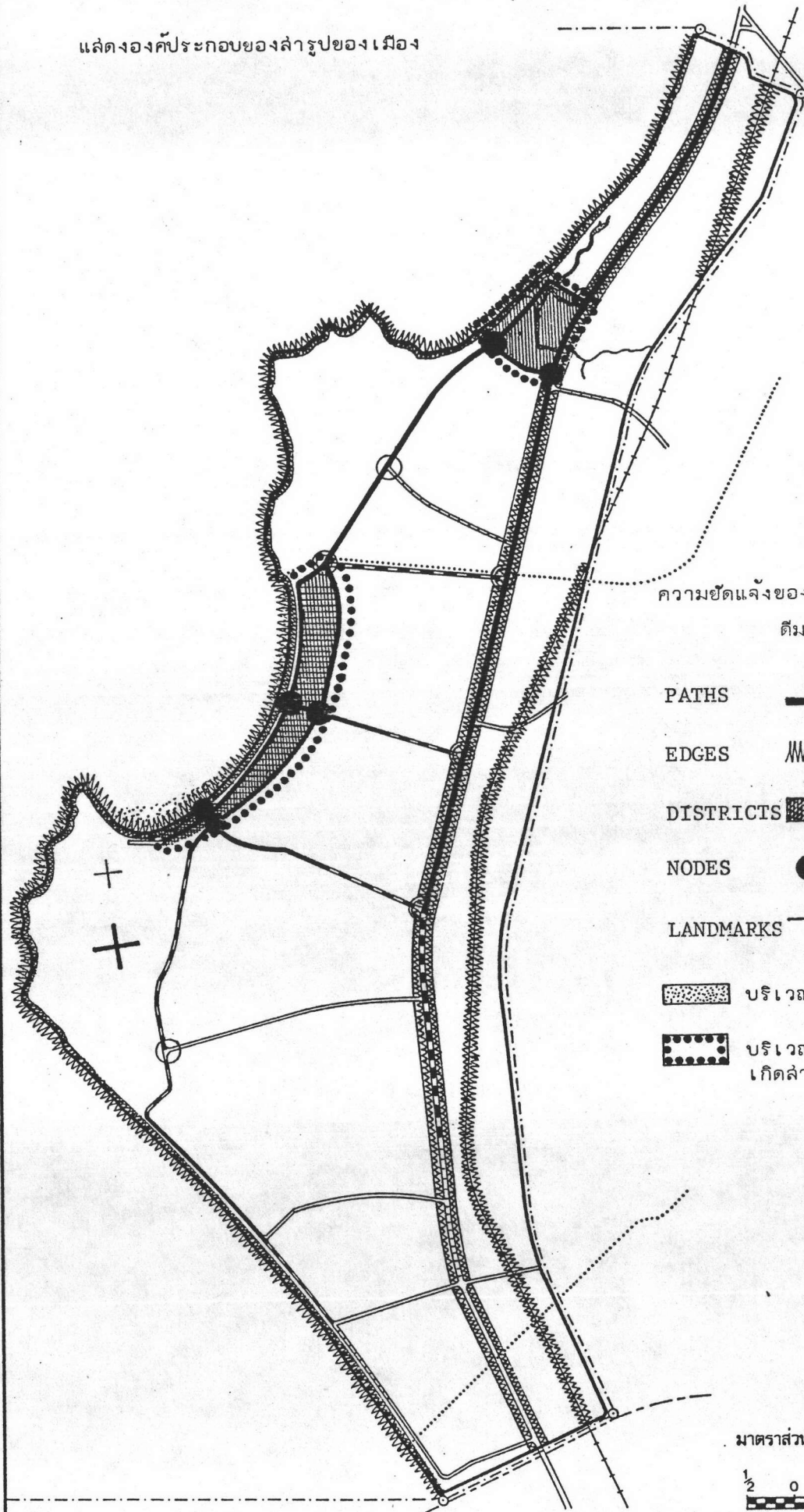
จากสภาพสิ่งแวดล้อมและสำรูปของเมือง สามารถบ่งบอกถึงบริเวณที่มี
ปัญหาทางทัศนภาพของเมือง ได้ดังนี้ (ดูแผนที่ 3.11 และแผนภูมิ 3.10)

- บริเวณพญาใต้ มีปัญหาทางด้านผังเมืองและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะ
มีการรุก้าที่สำธารณะและชายหาดของตึกแถวและอาคารพาณิชย์กรรม

- ชุมชนประมงริมคลองนาเกลือและชุมชนแออัดบริเวณคลองและช่อย

เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ได้แก่ การรุก้าแนวคลองสำธารณะ, ที่สำธารณะ การ

แสดงองค์ประกอบของสำรูปของเมือง

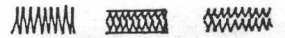
ความขัดแย้งขององค์ประกอบ

ดีมาก ดี ปานกลาง-ต่ำ

PATHS

EDGES

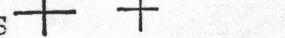
DISTRICTS

NODES

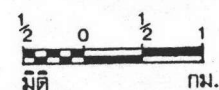
LANDMARKS

 บริเวณที่เกิดปัญหาภูมิทัศน์เด่นชัด

 บริเวณที่มีภูมิทัศน์ขัดแย้งก่อให้เกิดสำรูปของเมือง

มาตราส่วน 1:65,000

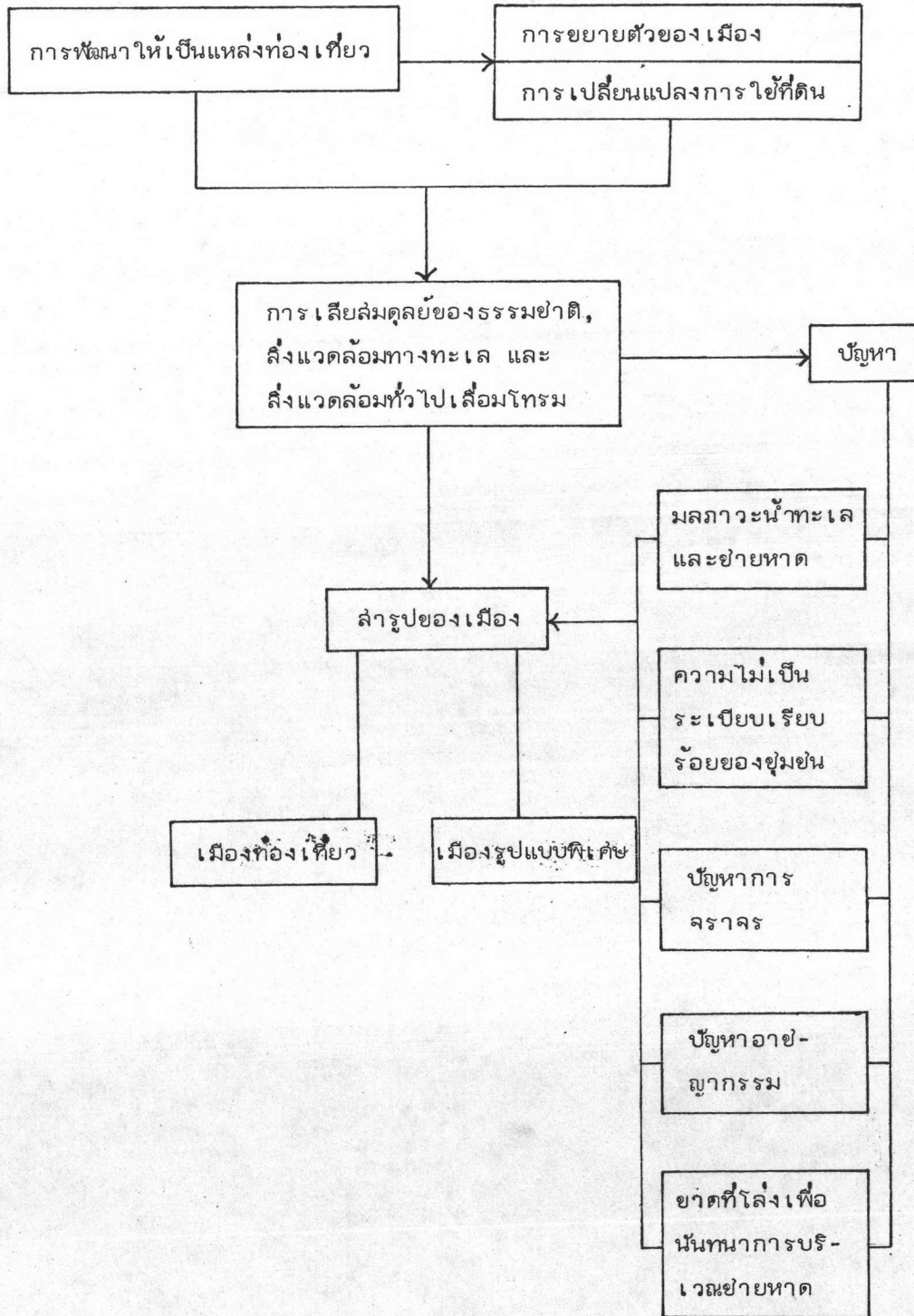

มิติ กม.

แผนที่ 3.11

แผนภูมิ 3.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อม สำรูปของเมือง และปัญหาทางทัศนภาพ
ของเมืองพิกาย

ลำธารลุ่มไม้ดี ระบบลำธารอุปโภคไม่ทั่วถึง

- ความไม่สัมพันธ์ของสภาพแวดล้อม บริเวณชุมชนทำเรือประมงบริเวณ
พื้ชญาใต้มีลักษณะที่ดั่งและสภาพกายภาพขัดแย้ง เนื่องจากตั้งอยู่ในแหล่งบ้นเทิง เริงรมย์ มี
ปัญหาจากการขนส่งสินค้าและปลาตรงทางเข้าออกซึ่งเป็นทางเข้าแคบ ๆ

- บริเวณชายหาดไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยอันเกิดจากผู้ประกอบ
อาชีพทำให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

- ตัวปิดล้อม ใต้แก๊ หาดบางบริเวณนั้นถูกปิดกั้นให้เป็นหาดส่วนตัวโดย
ไม่มีการขออนุญาต

- ที่เว้นว่างที่ทำให้เกิดวิวทิวทัศน์สำหรับนักท่องเที่ยวบริเวณหาดพื้ชญา
ใต้มีน้อย

บทบาทและความสำคัญของเมืองพื้ชญา

ก. การบริหารท้องถิ่น

1. การสั้ดตั้ง เมืองพื้ชญา

"เนื่องจากเขตลุ่มชญาภิบาลสนาเกลือ อำเภอบางละมุง สั้หวัดชลบุรี ได้
เจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และเป็นสถานที่พักตากอากาศที่มีชื่อเสียงที่สุดแห่ง
หนึ่งของประเทศ มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศคั้ณมมาพักผ่อน สั้งทำรายไต้
ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก การที่ท้องถิ่นได้สร้างความสำเร็จก้าวหน้าอย่างรวดเร็วเช่นนี้
ได้ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม สิ่งแวดล้อม การผังเมือง และการควบคุมการก่อสร้างอาคารพร้อม
กัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่เกี่ยวข้องเฉพาะกับประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบเกี่ยว
โยงไปถึงผลประโยชน์และรายไต้ของชาติ โดยเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
เกี่ยวอีกด้วย....."

* เหตุผลที่แถลงประกอบพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพื้ชญา พ.ศ.

2521, รายชั้กจลจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 95 ตอนที่ 120 ลงวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ.

2521.

เมื่อพิจารณาปัญหาของเมืองพญา ดังข้างต้นอาจแยกเป็นประเด็นที่สำคัญ ๆ

ดังนี้

① - ปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย เนื่องจากเป็นที่รวมของบุคคลหลายอาชีพมีทั้งว่างงาน คนจรจัด และคนขอทาน ราษฎรในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีการเอารัตเอาเปรียบนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคุณภาพของสินค้าและบริการความปลอดภัยเกี่ยวกับการใช้เรือ การกำหนดเขตสำหรับเล่นน้ำทะเล เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สร้างปัญหาให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างยิ่ง

② - ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม เนื่องจากยังไม่มีระบบการกำจัดน้ำเสียและระบบการกำจัดขยะมูลฝอยที่ดี น้ำเสียจากโรงงานแปงมันสำปะหลัง จากสถานบริการต่าง ๆ รวมทั้งน้ำทิ้งจากบ้านเรือนราษฎรได้ถูกปล่อยลงทะเลโดยตรง ในด้านขยะมูลฝอยก็สร้างความสกปรกให้แก่ชายหาด

③ - ปัญหาเกี่ยวกับผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง เนื่องจากการเติบโตของพญาเป็นไปอย่างรวดเร็ว ขาดการวางแผน และควบคุมดูแล จึงก่อให้เกิดปัญหาด้านการวางผังเมืองและการใช้ที่ดิน มีการก่อสร้างที่รุกล้ำที่สาธารณะ และก่อสร้างบ้านเรือนยื่นออกไปในทะเล อาคารแออัดขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย บดบังความสวยงามตามธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่จอดรถและที่จอดเรือ

④ - ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ถนนส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐาน การประปายังไม่เพียงพอกับความต้องการ ระบบระบายน้ำไม่มี ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน การจราจรติดขัดในย่านชุมชน

จากปัญหาข้างต้น พญาครั้งยังเป็นลู่ชาภิบาลนาเกลือซึ่งประสบกับปัญหานานัปการ ทั้งปัญหาสังคม และปัญหาทางกายภาพ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกินกำลังความสามารถที่ลู่ชาภิบาลนาเกลือจะแก้ไขได้โดยลำพัง รูปแบบการบริหารลู่ชาภิบาลเองยังขาดประสิทธิภาพ เพราะขาดปัจจัยการบริหาร กอปรกับรัฐบาลมีนโยบายที่จะฟื้นฟูพัฒนาพญาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติ การรื้อร่างไว้ซึ่งรูปแบบการปกครองตนเองในรูปลู่ชาภิบาลจึงไม่เหมาะสมกับสภาพและปัญหา จึงจำเป็นที่จะต้องหันไปหารูปแบบการปกครองรูปอื่นที่ดีกว่าและเหมาะสมกว่า

ดังนั้นรัฐบาลโดยกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการ

บริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 736/2519 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 และคำสั่งที่ 811/2519 ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 สืบตั้ง "คณะกรรมการศึกษาหาข้อมูลสำหรับพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษที่ศึกษา" เพื่อศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศึกษาในอันที่จะพิจารณาหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป และมีอำนาจพิจารณากร่างกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นที่ศึกษาขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะแห่ง

ในที่สุด "คณะกรรมการฯ มีความเห็นพ้องกันว่า ควรจะจัดการปกครองท้องถิ่นที่ศึกษาในรูปเทศบาลแบบผู้สัจการ (City Manager) เพราะเหตุผลว่า เทศบาลแบบผู้สัจการนั้นใช้ผู้บริหารอาชีพที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารสูง เหมาะสมกับภารกิจที่ศึกษาจะต้องรับผิดชอบ ประกอบทั้งเทศบาลแบบผู้สัจการนั้น ผู้บริหารคือผู้สัจการ (ศึกษาเรียกตำแหน่งนี้ว่า ปลัดเมืองศึกษา) ปลอดภัยจากการถูกแทรกแซงทางการเมือง รวมทั้งการเข้ารับตำแหน่งหรือการพ้นจากตำแหน่งก็เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญาจ้าง มิใช่โดยวิธีทางและเหตุผลทางการเมือง จึงทำให้เทศบาลแบบผู้สัจการอันเป็นรูปการปกครองท้องถิ่นที่คณะกรรมการฯ พิจารณาเลือกมาใช้กับศึกษา เป็นหนทางที่จะแก้ปัญหาของศึกษาอย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ" (ประหยัด หงษ์ทองคำ 2523 : 180-181)

จึงได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองศึกษา พ.ศ. 2521 เพื่อยุบเลิกขงาภิบาลนาเกลือ และจัดตั้งเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นพิเศษขึ้นใหม่เรียกว่า "เมืองศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

- เพื่อส่งเสริมกิจการท้องถิ่นเนื่องจากศึกษาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ และรายได้จากการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศและของราษฎรในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว ซึ่งจำเป็นต้องมีหน่วยงานระดับท้องถิ่นเพื่อรับผิดชอบในเรื่องนี้ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และสำนักผังเมือง เป็นต้น

- เพื่อปรับปรุงการบริหารงานในระดับท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารของราชการบริหารส่วนท้องถิ่นทั้งเทศบาลและลุ่มาภิบาล ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะลุ่มาภิบาล ลุ่มาภิบาลนาเกลือประสบปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ อัตราค่าส่งเจ้าหน้าที่มีน้อย และอำนาจหน้าที่ของลุ่มาภิบาลมีอยู่จำกัด ลุ่มาภิบาลไม่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

สภาพของพืชยาจึง เลื่อมโทรม และมีปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมต่อการท่องเที่ยวหลายประการ

- เพื่อพัฒนาระบบการปกครองท้องถิ่น เนื่องจากเมืองพืชยามีลักษณะพิเศษแตกต่างจากท้องถิ่นอื่น ๆ เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและมีการลงทุนในกิจการท่องเที่ยวจำนวนมาก การที่จะนำรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วมาใช้กับเมืองพืชยา ย่อมไม่เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเมืองพืชยา จึงจำเป็นต้องออกกฎหมาย เพื่อนำรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ โดยนำระบบที่เรียกว่า "ระบบผู้จัดการเทศบาล" (City Manager) มาปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

2. การตัดองค์การบริหารเมืองพืชยา (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพืชยา 2521)

มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ระบุให้การบริหารเมืองพืชยาประกอบด้วยโครงสร้าง 2 ส่วน สำคัญ ๆ ดังนี้ (ดูแผนภูมิ 3.11)

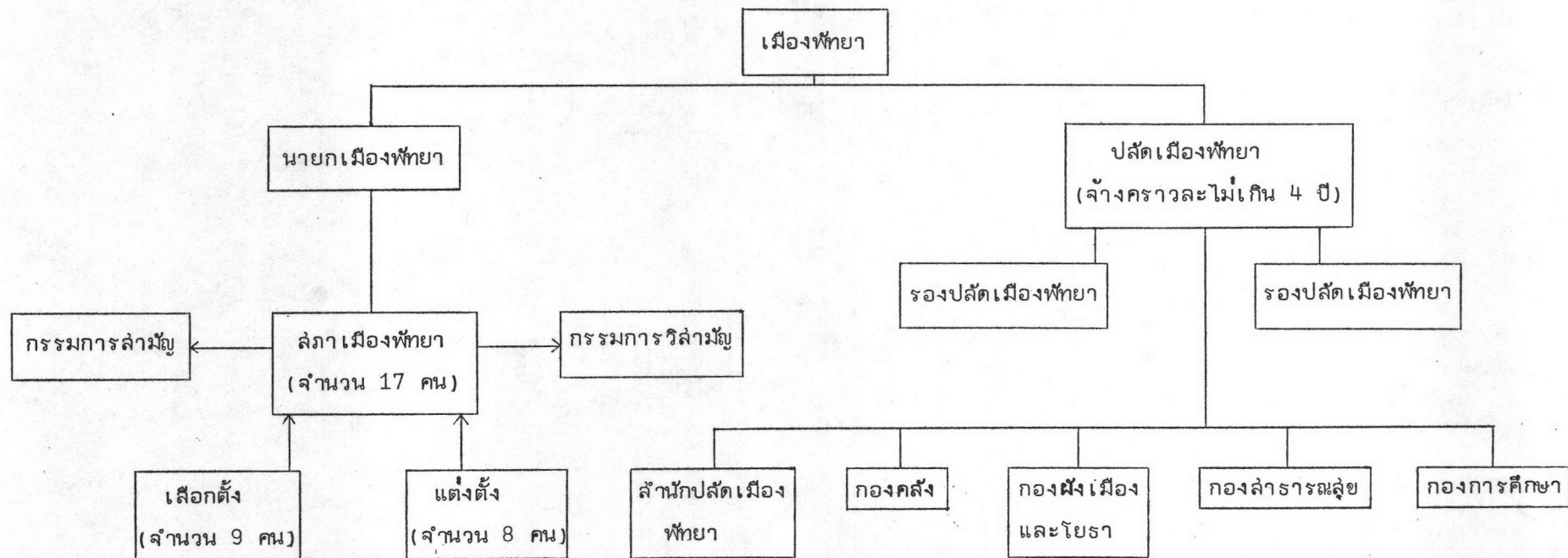
- สภาเมืองพืชยา เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ
- ปลัดเมืองพืชยา เป็นฝ่ายบริหาร

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของเมืองพืชยานั้นเป็นการกำหนดให้สภาเมืองพืชยา ทำหน้าที่นิติบัญญัติของท้องถิ่นและควบคุมการบริหารงานของปลัดเมืองพืชยา ส่วนปลัดเมืองพืชยานั้นเป็นนักบริหารอาชีพ ซึ่งสภาเมืองพืชยาอนุมัติให้ลงมาทำหน้าที่บริหารกิจการของเมืองพืชยา โดยมีสัญญาจ้างเป็นหลักฐาน อายุสัญญาจ้างคราวละไม่เกิน 4 ปี

ในการบริหารราชการของเมืองพืชยา ปลัดเมืองพืชยาต้องรับผิดชอบต่อสภาเมืองพืชยา และสภาเมืองพืชยาต้องรับผิดชอบต่อประชาชนในท้องถิ่น การบริหารงานเมืองพืชยา จึงเปรียบเสมือนการบริหารธุรกิจคือ ปลัดเมืองพืชยาปฏิบัติหน้าที่ผู้จัดการเมืองพืชยา เสมือนคณะกรรมการบริหาร (ผู้บริหาร) และปลัดเมืองพืชยามีผู้ช่วยคือ รองปลัดเมืองพืชยาจำนวน 2 คน ส่วนราษฎรในท้องถิ่นเสมือนผู้ถือหุ้นในธุรกิจนั้น ๆ

สำนักนายกเมืองพืชยา คือ สมาชิกสภาที่สภาเมืองพืชยาเลือกตั้งขึ้นมาทำหน้าที่เป็นเพียงผู้นำในทางพิธีการที่เรียกว่า Ceremonia Head หรือ Symbolic Head เท่านั้น มีตำแหน่งเป็นประธานสภาเมืองพืชยา และเป็นผู้เสนอรายชื่อ ผู้สมควรเป็นปลัดเมือง

แผนภูมิ 3.11 แสดงการบริหารงานของเมืองพิทahaya

ที่มา : พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพิทahaya พ.ศ. 2521 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดส่วนการบริหารของเมืองพิทahaya และอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการเมืองพิทahaya ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2521

พิกษาให้ลัภาเมืองพิกษาพิกษา

ฝ่ายบริหารหรือปลัดเมืองพิกษา มีส่วนราชการในบังคับบัญชาเพื่อดำเนินงานในหน้าที่ ดังนี้คือ

- สำนักปลัดเมืองพิกษา
- กองการศึกษา
- กองสาธารณสุข
- กองผังเมืองและโยธา
- กองคลัง

อำนาจหน้าที่ของเมืองพิกษา เมืองพิกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการภายในเขตเมืองพิกษา (ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพิกษา พ.ศ. 2521 มาตรา 67 ในเรื่องดังต่อไปนี้

- การรักษาความสงบเรียบร้อย
- การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- การวางผังเมือง และการควบคุมการก่อสร้าง
- การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- การรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน และที่สาธารณะ
- การจัดทำน้ำสะอาด หรือน้ำประปา
- การจัดทำมีและควบคุมทำ เทียบ เรือและที่จอดรถ
- การควบคุมอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงแรมหลัพ และสถานบริ-

การอื่น ๆ

- การควบคุมและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว
- หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระบุว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาลนครหรือของ

เมืองพิกษา

จะเห็นว่าหน้าที่เหล่านี้มุ่งเน้นการผังเมือง การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นพิเศษกว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น

3. ปัญหาการบริหารราชการเมืองพัทยา

การบริหารถือเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานล่าธารณะของการปกครอง
ทุกระบบ เมืองพัทยาใช้รูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบผู้ส่ดการเทศบาล (City Manager)
เพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจและสภาพปัญหาของท้องถิ่นเป็นประการสำคัญ ซึ่งจากผลของการ
ศึกษาวิสัยถึงคุณประโยชน์ของ เทศบาลแบบผู้ส่ดการในสหรัฐอเมริกาเป็นที่ยอมรับกันว่า เทศบาล
แบบผู้ส่ดการมีคุณประโยชน์ทั้งในด้านประสิทธิภาพของการบริหารงาน การประหยัดรายจ่าย
และผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น ซึ่งสำหรับเมืองพัทยามีการนำระบบนี้มาใช้เป็นแห่งแรก
นั้น หากประสบผลสำเร็จก็จะยังประโยชน์ให้กับท้องถิ่นและประเทศชาติอย่างมหาศาล แต่
ปัจจุบันปรากฏว่าเมืองพัทยายังประสบกับปัญหาความไม่คล่องตัวของการบริหาร ซึ่งสามารถ
สรุปปัญหา ดังนี้

- ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเมืองพัทยากับหน่วยราชการอื่น หรือหน่วย
งานที่เกี่ยวข้องยังไม่ดีพอ ยังมีความสับสนในเรื่องบทบาทของกันและกัน แม้ว่ากฎหมายจะ
กำหนดว่าสิ่งใดบ้าง เป็นหน้าที่ของเมืองพัทยา แต่อำนาจในการควบคุมดำเนินการกลับเป็นของ
หน่วยงานอื่นเช่น ถนนบางลำย ประปา ไฟฟ้า ทะเล และชายหาด อยู่ในความรับผิดชอบของ
กรมทางหลวง การประปาลุ่มภูมิภาค การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กรมเจ้าท่า และอำเภอ ตามลำดับ
เป็นเหตุให้งานด่วนหรือโครงการเร่งด่วนบางโครงการต้องล่าช้าหรือหยุดชะงัก ไม่สามารถ
ดำเนินการให้เกิดผลเท่าที่ควร การบริหารของเมืองพัทยาส่งขาดประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อมีผู้ฝ่า
ฝืนหรือกระทำผิดต่อข้อบัญญัติเมืองพัทยา อำนาจในการจับกุมก็เป็นของตำรวจในขณะที่เจ้า
พนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ช่วยเหลือการจับกุมในกรณีที่เกิดการกระทำความผิดซึ่งหน้าเท่านั้น

- ปัญหาเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีไม่เพียงพอ เมืองพัทยามีเจ้าหน้าที่ทุก
ประเภทรวม 691 คน (ปี 2524) หากหักพนักงานครุออกเสีย 201 คน ก็เหลือเจ้าหน้าที่ให้
บริการแก่ประชาชน (36,507 คน) ของเมืองพัทยามีเพียง 490 คน และเมื่อเปรียบเทียบกับ
สถิติปริมาณพื้นที่ จำนวนประชากร และนักท่องเที่ยวที่ต้องใช้บริการของเมืองพัทยาแล้ว จะ
เห็นว่ายังขาดแคลนอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ที่จะให้บริการแก่ประชาชนผู้มาติดต่ออีกมาก

- ปัญหาทางด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อบัญญัติ เมืองพัทยา
มีภารกิจหน้าที่ครอบคลุมงานของท้องถิ่นทุกด้าน แต่ข้อบัญญัติของเมืองพัทยายังมีไม่เพียงพอ
ไม่ครอบคลุมภารกิจที่ต้องรับผิดชอบ ทั้งข้อบัญญัติที่มีอยู่หลายฉบับจากทั้งหมด 13 ฉบับก็ยังไม่
สมบูรณ์ จึงเกิดช่องโหว่ให้ประชาชนหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติ เจ้าหน้าที่จึงปฏิบัติงานให้

เป็นไปตามข้อบัญญัติด้วยความยากลำบาก ทั้งการยกร่างข้อบัญญัติเข้าสภา เมืองพิททาก็ยังกระทำ
ได้จำกัด เนื่องจากขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนิติกร

- ปัญหาด้านอาคารสำนักงาน บัลลูนเมืองพิททขาดสำนักงานถาวรของ
ตนเอง สำนักงาน (ศาลว่าการเมืองพิทท) ที่ใช้อยู่เป็นตึกแถว 7 คูหาโดยเช่าเป็นการ
ชั่วคราว ตัวอาคารคับแคบไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน

- ปัญหาโครงสร้างการปกครองเมืองพิททในการจัดตั้งเมืองพิทท มี
วัตถุประสงค์จะให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาการบริหารราชการ
ส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม คือเทศบาลและสุขาภิบาล ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อส่งเสริมกิจการท้องถิ่น
เมืองท่องเที่ยว เช่นพิทท บรรดาประชาชนทั่วไปตลอดจนหน่วยงานทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง
ต่างพากันเข้าใจว่าเมืองพิททเป็นเมืองพิเศษ มีโครงสร้างและการดำเนินงานคล้ายรูป
บริษัทเอกชน ที่ไม่ต้องมีขั้นตอนแบบราชการมากมาย มีความคล่องตัว ต่างหวังในความสะดวก
รวดเร็วในการติดต่องานรับบริการ แต่ข้อเท็จจริง บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
และคำสั่งต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับเมืองพิททส่วนใหญ่ยังเป็นฉบับเดียวกับเทศบาลทั่วไป ซึ่งถูกกำหนด
จากส่วนกลางและไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่น มีขั้นตอนทางราชการผ่านงานต่าง ๆ
มากมาย ทำให้การบริหารราชการเมืองพิททมีปัญหาและอุปสรรคขัดข้อง ประชาชนผู้รับ
บริการก็ยังคงมิได้รับความสะดวก รวดเร็วเท่าที่ควร และโทษว่าเป็นความบกพร่องของผู้บริหาร
ที่ไม่สามารถทำงานตามระบบผู้สัดการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลของระบบราชการยังคงมี
ผลกระทบต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการบริหารระบบผู้สัดการ นั่นคือ "กฎเกณฑ์เกี่ยว
กับบทบาทการบริหารอำนาจหน้าที่ของผู้สัดการที่ทำให้ขาดความเป็นอิสระ ความคล่องตัวในการ
บริหาร ซึ่งจะมีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานของผู้สัดการเป็นอย่างมาก ยิ่งไปกว่านั้น
ระบบราชการยังได้กำหนดขั้นตอน ในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การปกครอง
ท้องถิ่นไว้ค่อนข้างกวดขันและหลายขั้นตอน ทำให้ผู้ปฏิบัติต้องมีภาระที่จะต้องตรวจสอบว่า เรื่อง
ใดต้องดำเนินการอย่างไร เรื่องใดต้องขออนุมัติผู้มีอำนาจระดับใด ทำให้เกิดความล่าช้า
(red-tape) ในการปฏิบัติงาน ประกอบทั้งข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการ
ของเมืองพิทท ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการจากส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคก็ตาม ย่อมจะมีอิทธิ
ต่อการบริหารของเมืองพิททอยู่ไม่น้อย ถ้าบุคคลเหล่านี้ใช้อิทธิพลครอบงำการบริหารกิจการ
เมืองพิททมากเท่าไร ยิ่งทำให้หลักการเกี่ยวกับความเป็นอิสระ ความคล่องตัวในการบริหาร
ของปลัดเมืองพิททสูญเสียไปมากเท่านั้น" (ประหยัด หงษ์ทองคำ 2523 : 212-216)

- ภาครัฐกิจเอกชนเจริญรวดเร็วกว่าภาครัฐบาล การควบคุมสิ่งไม่ทั่วถึง เมื่อเป็นเช่นนี้สิ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมา ได้แก่ ปัญหาการใช้ที่ดินและปัญหาการควบคุมการก่อสร้างตลอดจนปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ

- ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอ แม้ว่าเมืองพัทยาจะได้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากรัฐบาลอีกปีละไม่เกิน 30 ล้านบาท และเงินรายได้ของเมืองพัทยาสั่งจัดเป็นงบไว้พัฒนาอีก 25 % ก็ยังไม่เพียงพอ เป็นเหตุให้การบริหารงานไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร

จากปัญหาดังกล่าว นับเป็นอุปสรรคข้อขัดข้องในการบริหารงานของเมืองพัทยา ซึ่งทางเมืองพัทยามีแนวทางแก้ไขดังนี้ ได้แก่ การฝึกอบรมข้าราชการให้มีทัศนคติ เป็นผู้ให้บริการที่ดี ประชาสัมพันธ์และจัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างเมืองพัทยากับประชาชน โดยใกล้ชิด สสำรวจทัศนคติของประชาชนในต่างต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน ปรับปรุงระบบงานให้เจ้าหน้าที่มีงานทำอย่างเต็มที่ ปรับปรุงด้านสวัสดิการให้เจ้าหน้าที่มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพิ่มอัตราค่าส่งเจ้าหน้าที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม ปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมข้อบัญญัติเมืองพัทยาให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงาน เสนอให้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติบริหารราชการ เมืองพัทยา พ.ศ. 2521 ให้มีลักษณะการปกครองท้องถิ่นรูปผู้สัดการ เทศบาลแบบเต็มรูปแบบแท้จริง โดยเฉพาะให้อิทธิพลของระบบราชการเข้าไปมีบทบาทแทรกแซงการปฏิบัติงานของผู้สัดการ เทศบาลหรือปลัดเมืองพัทยาให้น้อยที่สุด และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ขอเพิ่มงบประมาณจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจของรัฐบาลเพื่อให้การบริหารงานคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การคลังและการบริหารงานคลังของเมืองพัทยา

การคลังนับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาหน่วยการปกครองท้องถิ่นไม่ว่าลุ่มชาภิบาลหรือเทศบาล สำหรับเมืองพัทยางบประมาณเป็นทรัพยากรด้านการบริหารที่จะช่วยให้การดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ และตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จและรวดเร็ว เมืองพัทยাপระลอบปัญหาทางด้านคลังเหมือนกับท้องถิ่นอื่น ๆ

แหล่งที่มาของงบประมาณ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ เมืองพัทยา พ.ศ. 2521 มาตรา 81-91 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในส่วนนี้ของเมืองพัทยาดังนี้ คือ

- รายได้จากภาษีอากร ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีการค้า ภาษีบำรุงเมืองพิกัดที่เก็บจากน้ำมันเบนซิน (ไม่เกินลิตรละ 5 สตางค์) ภาษีค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน อากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์เนื่องในการฆ่าสัตว์ และ อากรมหรลัฟ

- รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าใบอนุญาต รายได้ประเภทนี้ เมืองพิกัดได้รับเช่นเดียวกับเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยรายได้ของเทศบาล เช่น ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ค่าใบอนุญาตในกิจการที่อยู่ในเขตเมืองพิกัดและกฎหมายให้เมืองพิกัดเป็นเจ้าหน้าที่ ดำเนินการตามกฎหมาย เช่น ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่น การพนัน

- รายได้ประเภทอื่น ได้แก่ รายได้จากทรัพย์สิน รายได้จากการสาธารณูปโภค รายได้จากการพาณิชย์ รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร รายได้จากเงินกู้ รายได้จาก เงินอุดหนุน และเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีมูลค่าให้

- รายได้พิเศษของเมืองพิกัด เมืองพิกัดมีรายได้ของเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยรายได้เทศบาล ได้แก่ เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่าง ประเทศ เงินช่วยเหลือและค่าตอบแทน รายได้จากทรัพย์สินของแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจที่ ดำเนินการเพื่อมุ่งแสวงหากำไรในเมืองพิกัดตามที่กฎหมายบัญญัติ และรายได้จากการให้บริการ ซึ่งโดยปกติเป็นบริการที่มีค่าตอบแทน

สำหรับแหล่งที่มาของงบประมาณที่สำคัญ มีดังนี้คือ

- รายได้จากเงินอุดหนุน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

เงินอุดหนุนเฉพาะกิจการ เป็นเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่เมือง พิกัดปีละไม่เกิน 30 ล้านบาท ตามมติคณะรัฐมนตรีสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการพัฒนา เมืองพิกัด เกี่ยวกับกิจการก้าวหน้าเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวพิกัด แต่สำหรับปี 2525 เมืองพิกัดได้เสนอขออนุมัติ เพื่อวงเงินอุดหนุนเฉพาะกิจการปีละไม่เกิน 30 ล้านบาทต่อปี เป็นไม่เกิน 50 ล้านบาทต่อปี เพื่อนำมาใช้จ่ายในกิจการก้าวหน้าด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

เงินอุดหนุนเพื่อการศึกษา เป็นเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่เมือง พิกัดเพื่อการศึกษาอื่นได้แก่ เงินเดือนครู ค่าจ้างภารโรง ค่าใช้สอยและค่าตอบแทนต่าง ๆ รวมทั้งค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคารเรียน อาคารประกอบและโรงอาหาร เป็นต้น ตาม

โครงการที่ได้รับอนุมัติเงินอุดหนุน

- รายได้จากเงินกู้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

เงินกู้จากต่างประเทศ เมืองพัทยามีวัตถุประสงค์ที่จะขอเงินจากต่างประเทศเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาเมืองในภาครัฐ เพื่อให้สอดคล้องและทันกับการลงทุนในภาคเอกชน โดยการจัดตั้งหน่วยงานภายในขึ้นโดยความเห็นชอบจากสภาเมืองพัทยา เพื่อดำเนินการในเรื่องโครงการเงินกู้โดยเฉพาะ และใช้ชื่อหน่วยงานนี้ว่า "สำนักงานโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาเมืองและสิ่งแวดล้อมเมืองพัทยา" (Office of Pattaya Urban and Environmental Development Loan Project) ทั้งนี้เป้าหมายของการกู้เพื่อนำมาพัฒนาเมืองพัทยาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ ได้มาตรฐานของเมืองตากอากาศล้ำกล รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่าง ๆ ของท้องถิ่น เช่น ระบบถนน ระบบกักน้ำเสีย ระบบระบายน้ำฝนและป้องกันน้ำท่วม และระบบกำจัดขยะมูลฝอย

เงินกู้ภายในประเทศ เมืองพัทยามีวัตถุประสงค์ที่จะขอเงินจากแหล่งเงินทุนภายในประเทศ เพื่อจัดทำเทศบาลชัยของเมืองพัทยา เป็นการหารายได้เพิ่มเติมอีกทางหนึ่ง

งบประมาณรายรับ-รายจ่ายของเมืองพัทยา ได้แก่

- งบประมาณรายรับ เมืองพัทยามีรายรับจากการเก็บภาษีตามรายการต่าง ๆ และจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ดังนี้คือ

- หมวดค่าภาษีอากร
- หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต
- หมวดรายได้จากทรัพย์สิน
- หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด
- หมวดเงินอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาล
- เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ
- งบประมาณรายจ่าย เมืองพัทยาได้ใช้จ่ายเงินโดยแบ่งออกเป็น 2

ลักษณะ คือ

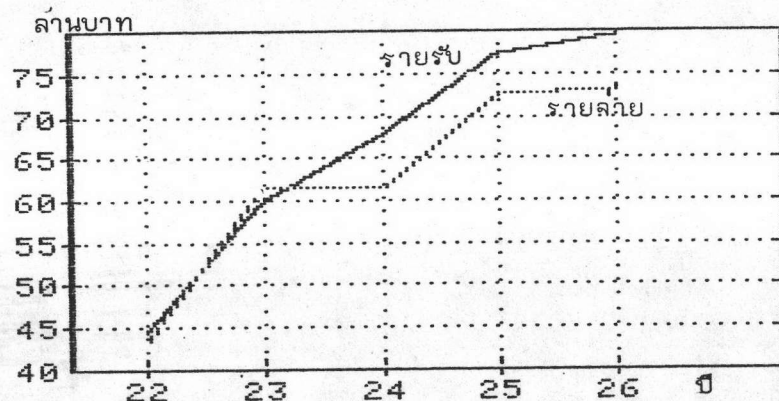
- รายจ่ายประจำหรือรายจ่ายของหน่วยงาน เป็นรายจ่ายจากเงินรายได้และเงินอุดหนุนทั่วไป
- รายจ่ายพิเศษซึ่งเป็นรายจ่ายจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจการหรือเงินกู้

จากตาราง 3.21 และ 3.22 แสดงรายรับและรายจ่ายตามเทศบัญญัติงบประมาณปี 2522-2526 จะเห็นว่า งบรายรับของเมืองพัทธยาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่หากพิจารณารายรับทั่วไปปี 2526 ลดลงจากปี 2525 และแหล่งรายรับส่วนใหญ่ได้จากหมวดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากรัฐบาลและหมวดภาษีอากร

สำหรับงบรายจ่ายทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นจากเดิมทุกปี ยกเว้นปี 2524 ที่ลดลงจากเดิม และงบประมาณทั่วไปสูงในหมวดเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ค่าวัสดุฯ และหมวดรายจ่ายพิเศษ

ยอดที่เหลือทั้งสิ้น เมื่อหักงบรายจ่ายออกจากรายรับปรากฏว่า รายรับสูงกว่ารายจ่ายแทบทุกปี ซึ่งงบเหลือจากมากไปหาน้อยในปี 2524, 2526, 2525 และ 2522 ตามลำดับ (ดูแผนภูมิ 3.12) ทั้งนี้เนื่องจากหมวดรายรับจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากรัฐบาลเพิ่มสูงขึ้นในปีดังกล่าว มีเพียงปีเดียว (พ.ศ. 2523) ที่รายจ่ายมากกว่ารายรับทั้งสิ้นถึง 1,674,824 บาท

แผนภูมิ 3.12 แสดงการเปรียบเทียบรายรับและรายจ่ายตามเทศบัญญัติงบประมาณ ปี 2522-2526 เมืองพัทธยา

ที่มา : ตารางที่ 3.21 และ 3.22

ตาราง 3.21 แล้งรายรับตามเทศบัญญัติงบประมาณปี 2522-2526 เมืองพิทahaya

ประเภท	งบประมาณรายรับจริง									
	2522		2523		2524		2525		2526	
	บาท	สตางค์	บาท	สตางค์	บาท	สตางค์	บาท	สตางค์	บาท	สตางค์
<u>รายรับทั่วไป</u>										
หมวดภาษีอากร	12,852,965	65	14,148,447	30	24,546,110	76	28,143,349	81	30,896,378	90
หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต	1,054,552	05	1,960,504	80	2,511,663	90	2,120,102	20	2,403,294	-
หมวดรายได้จาก ทรัพย์สิน	107,049	19	176,642	61	439,965	08	1,114,477	71	1,896,135	08
หมวดสาธารณูปโภค และเทศพาณิชย์	-	-	-	-	-	-	-	-	42,834	39
หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	183,189	40	461,624	91	482,725	85	688,031	32	198,173	-
หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป จากรัฐบาล	3,712,083	01	18,863,115	07	10,159,529	98	12,219,679	67	8,512,060	82
รวมเงินรายรับทั่วไป	17,909,839	30	35,610,334	69	38,139,995	57	44,285,640	71	43,948,876	19
<u>รายได้อื่น ๆ</u>										
เงินสะสม	-	-	-	-	-	-	1,300,000	-	1,380,000	-
เงินกู้	-	-	-	-	-	-	2,000,000	-	-	-
เงินอุดหนุนเพื่อการ ศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-	5,152,996	22
หมวดเงินอุดหนุนเฉพาะ กิจจากรัฐบาล	26,346,770	-	24,422,100	-	29,772,900	-	29,947,000	-	29,257,000	-
รวมเงินรายรับทั้งสิ้น	44,256,609	30	60,032,434	69	67,912,895	57	77,532,640	71	79,738,872	41

ที่มา: กองคลัง เมืองพิทahaya

ตาราง 3.22 แสดงรายจ่ายตามเทศบัญญัติงบประมาณปี 2522-2526 เมืองพิทahaya

ประเภท	งบประมาณรายจ่ายจริง									
	2522		2523		2524		2525		2526	
	บาท	สตางค์	บาท	สตางค์	บาท	สตางค์	บาท	สตางค์	บาท	สตางค์
<u>งบประมาณทั่วไป</u>										
หมวดค่าชำระหนี้เงินกู้ และดอกเบี้ย รายจ่าย ตามข้อผูกพัน เงินส่ว รองจ่าย	479,388	-	1,403,536	45	1,842,038	26	1,740,697	83	2,495,743	80
หมวดเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนต่าง ๆ	7,516,578	04	11,890,804	43	15,048,918	99	18,786,075	29	21,954,890	38
หมวดค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูป โภค	5,970,980	95	7,669,516	35	7,617,968	21	8,243,390	71	9,490,473	36
หมวดค่าที่ดินและสิ่ง ก่อสร้าง	1,922,581	80	2,637,100	-	6,053,000	-	6,989,700	-	2,841,685	-
หมวดเงินอุดหนุน	-	-	-	-	5,000	-	-	-	-	-
หมวดรายจ่ายอื่น ๆ	942,583	-	981,701	88	822,767	51	3,842,881	28	2,684	91
หมวดรายจ่ายพิเศษ	26,346,770	-	34,468,941	-	29,772,900	-	33,247,000	-	35,789,996	22
รวมรายจ่ายงบประมาณ ทั่วไป	43,178,881	79	59,051,600	11	61,162,592	97	72,849,745	11	72,575,473	67
<u>งบประมาณเฉพาะการ</u>										
หมวดรายจ่ายเฉพาะ การลดถนนขนาด	-	-	2,655,658	85	-	-	-	-	748,505	30
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	43,178,881	79	61,707,258	96	61,162,592	97	72,849,745	11	73,323,978	97

ที่มา : กองคลัง เมืองพิทahaya

จะเห็นว่าโดยส่วนรวมแล้ว การคลังของเมืองพิทยามั่นคง งบประมาณรายรับมากกว่ารายจ่าย แต่ในความเป็นจริงแล้วเมืองพิทยาก็มีปัญหา เช่นเดียวกับท้องถิ่นอื่น เนื่องจากการบริหารงานคลังของเมืองพิทยาไม่อยู่ในฐานะที่จะแก้ไขได้ด้วยตนเอง เพราะมีข้อจำกัดด้าน ระเบียบ กฎหมายหลายประการ ที่กำหนดไว้ในลักษณะที่ไม่สามารถทำการยืดหยุ่น และปรับปรุงตัวเองได้ซึ่งจะเห็นได้ชัดในเรื่องรายรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ที่เมืองพิทยาได้รับจากรัฐบาลเพื่อนำมาพัฒนาเมืองในด้านต่าง ๆ นั้น เมืองพิทยาได้รับวงเงินปีละไม่เกิน 30 ล้านบาท ซึ่งนับว่าไม่เพียงพอโดยเฉพาะเพื่อใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการอันเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น เมืองพิทยาก็มีแนวทางแก้ไขโดยเสนอยุทธศาสตร์เงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพิ่มขึ้นเป็นไม่เกิน 50 ล้านบาทต่อปี รวมทั้งมีการปรับปรุงหาแหล่งรายได้เพิ่มเติม ปรับปรุงระบบการบริหารงานพัสดุให้มีประสิทธิภาพและประหยัดงบประมาณในปัจจุบัน เมืองพิทยาได้สำรวจจัดทำและปรับปรุงแผนที่ภาษี ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ ทำให้การสกัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างยุติธรรมและรัดกุมยิ่งขึ้น

ข. บทบาทและความสำคัญของเมืองพิทยา

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศไทยมาเป็นเวลานาน มีการขยายตัวทำรายได้และดึงเงินตราต่างประเทศให้แก่ประเทศไทยได้อย่างเป็นที่น่าสนใจ เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าออกที่สำคัญของไทย อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงทวีความสำคัญและมีบทบาทในการช่วยแก้ไขปัญหาและ เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทยได้มากขึ้นเป็นลำดับ (ดูตาราง 3.23, 3.24 และแผนภูมิ 3.13, 3.14)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวนอกจากจะช่วยในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศแล้ว ยังช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงิน รวมทั้งมีส่วนที่สร้างสภาพให้มวลรวมรายได้ประจำชาติเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากอันเป็นการส่งผลต่อสถานการณ์ทางสังคมโดยตรงและทางอ้อม กล่าวคือ เป็นการสร้างงานและกระจายรายได้ให้กับคนในชาติ ทั้งนี้เพราะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต้องใช้จ่ายกับคนในลักษณะงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งงานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยตรงนั้น ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม บริษัทนำเที่ยว การบิน ร้านค้าของที่ระลึก มีคฤหาสน์ ร้านอาหาร สถานเริงรมย์ และการบริการอื่น ๆ เป็นต้น และในลักษณะงานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางอ้อม ได้แก่ การผลิตพืชผลทางเกษตรกรรมเพื่อการประ

ตาราง 3.23 แสดงสถิติเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืนในประเทศไทย พ.ศ. 2511-2526

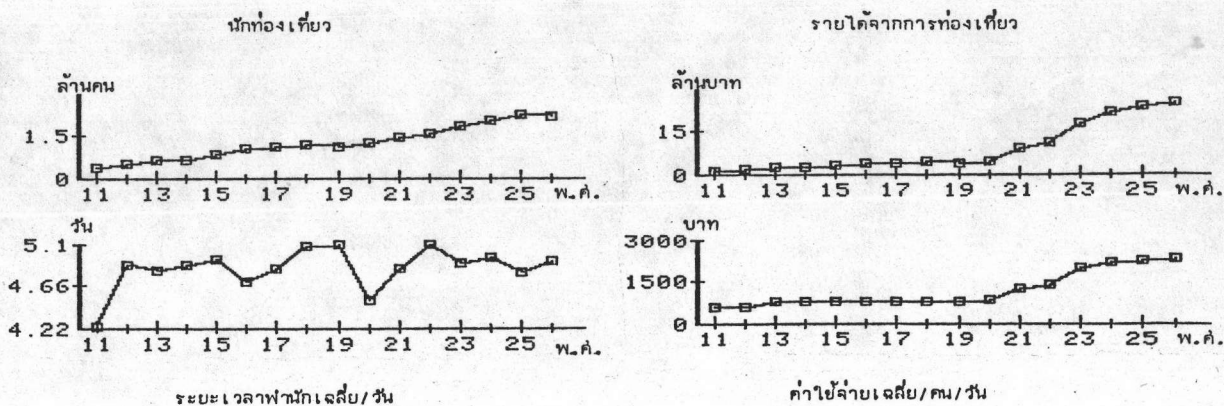
พ.ศ.	นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืนเดินทางมาเยือนประเทศไทย		ระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยว	รายได้จากการท่องเที่ยว		ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วันของนักท่องเที่ยว	
	จำนวน (คน)	อัตราเพิ่ม-ลด (ร้อยละ)	(จำนวนวันเฉลี่ย)	จำนวน (ล้านบาท)	อัตราเพิ่ม-ลด (ร้อยละ)	จำนวน (บาท)	ปีที่สำรวจ
2511	377,262	+11.33	4.23	1,200	+28.15	} 600	2507
2512	469,784	+24.52	4.88	1,770	+45.08		
2513	628,671	+33.82	4.82	2,175	+22.88		
2514	638,738	+ 1.60	4.87	2,214	+ 1.79	} 765.19	2513
2515	820,758	+28.50	4.93	2,718	+22.76		
2516	1,037,737	+26.43	4.70	3,457	+27.18		
2517	1,107,392	+ 6.71	4.83	3,852	+11.42	} 765.45	2517
2518	1,180,075	+ 6.56	5.07	4,538	+17.50		
2519	1,098,442	- 6.19	5.09	3,990	-12.08		
2520	1,220,672	+11.12	4.51	4,607	+15.56	836.40	ปรับค่าจากปี 2517
2521	1,453,839	+19.10	4.84	8,894	+93.05	1,263.80	2521
2522	1,591,455	+ 9.47	5.09	11,232	+26.29	1,386.51	ปรับค่าจากปี 2521
2523	1,858,801	+16.80	4.90	17,765	+58.16	1,950.92	2523
2524	2,015,615	+ 8.44	4.96	21,455	+20.77	2,146.00	ปรับค่าจากปี 2523
2525	2,218,428	+10.06	4.79	23,879	+11.29	2,248.11	2525
2526	2,191,003	- 1.24	4.91	25,050	+ 4.90	2,328.56	ปรับค่าจากปี 2525

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : "นักท่องเที่ยว" ไม่รวมนักโดยสาร ที่เดินทางผ่านและนักท่องเที่ยวที่พำนักน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

: รายได้จากการท่องเที่ยว = จำนวนนักท่องเที่ยว X ระยะเวลาพำนัก X ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน

แผนภูมิ 3.13 แสดงสถิติเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืนในประเทศไทย พ.ศ. 2511-2526

ที่มา : ตาราง 3.23

ตาราง 3.24 แสดงการเปรียบเทียบรายได้จากนักท่องเที่ยว กับสินค้าออกที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2513-2526

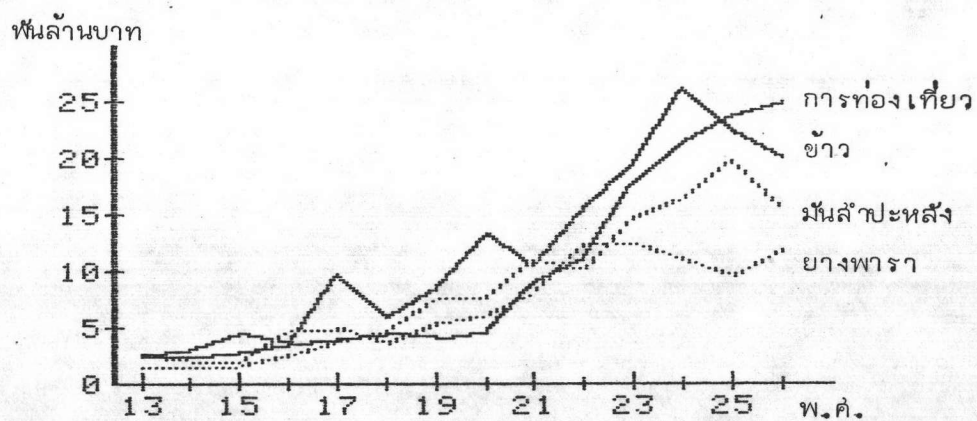
ลำดับที่	2513		2514		2515		2516		2517		2518		2519	
	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท
1	ข้าว	2,516	ข้าว	2,909	ข้าว	4,437	ยางพารา	4,573	ข้าว	9,778	ข้าว	5,848	ข้าว	8,609
2	ยางพารา	2,232	ข้าวโพด	2,286	การท่องเที่ยว	2,718	ข้าว	3,594	ข้าวโพด	6,078	ข้าวโพด	5,701	มันสำปะหลัง	7,512
3	การท่องเที่ยว	2,175	การท่องเที่ยว	2,214	ข้าวโพด	2,085	การท่องเที่ยว	3,457	ยางพารา	5,035	น้ำตาล	5,695	น้ำตาล	6,842
4	ข้าวโพด	1,969	ยางพารา	1,905	ยางพารา	1,862	ข้าวโพด	2,969	การท่องเที่ยว	3,852	มันสำปะหลัง	4,591	ข้าวโพด	6,676
5	ตีบูก	1,618	ตีบูก	1,569	ตีบูก	1,664	มันสำปะหลัง	2,537	มันสำปะหลัง	3,836	การท่องเที่ยว	4,538	ยางพารา	5,280
6	มันสำปะหลัง	1,223	มันสำปะหลัง	1,240	มันสำปะหลัง	1,547	ตีบูก	2,035	น้ำตาล	3,757	ยางพารา	3,449	การท่องเที่ยว	3,990

ลำดับที่	2520		2521		2523		2524		2525		2526		2526*	
	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท
1	ข้าว	13,428	มันสำปะหลัง	10,892	ข้าว	15,546	ข้าว	19,562	ข้าว	26,367	การท่องเที่ยว	23,879	การท่องเที่ยว	25,050
2	มันสำปะหลัง	7,706	ข้าว	10,425	ยางพารา	12,346	การท่องเที่ยว	17,765	การท่องเที่ยว	21,455	ข้าว	22,504	ข้าว	20,142
3	น้ำตาล	7,445	การท่องเที่ยว	8,894	การท่องเที่ยว	11,232	มันสำปะหลัง	14,836	มันสำปะหลัง	16,446	มันสำปะหลัง	19,769	มันสำปะหลัง	15,387
4	ยางพารา	6,122	ยางพารา	8,030	มันสำปะหลัง	9,906	ยางพารา	12,399	ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	12,531	ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	14,049	ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	14,346
5	การท่องเที่ยว	4,607	ตีบูก	7,229	ตีบูก	9,527	ตีบูก	11,347	ยางพารา	10,840	น้ำตาล	12,933	ยางพารา	11,787
6	ตีบูก	4,541	ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	6,800	ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	8,795	ข้าวโพด	7,192	น้ำตาล	9,571	ยางพารา	9,490	ข้าวโพด	8,486

ที่มา : รายได้จากนักท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : *ปี 2526 รายได้จากสินค้าออกเป็นข้อมูลเบื้องต้นจากธนาคารแห่งประเทศไทย

แผนภูมิ 3.14 แสดงการเปรียบเทียบรายได้จากนักท่องเที่ยวฯ กับสินค้าออกที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2513-2526

หมายเหตุ : เลือกเฉพาะสินค้าออกที่มีสถิติทุกทุกปี จาก พ.ศ. 2513-2526

มาเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยว

ที่มา : ตาราง 3.24

กอบอาหาร การก่อสร้างบ้านที่พัก การธนาคาร และการบริการอื่น ๆ เป็นต้น

จะเห็นว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญดังกล่าวแล้ว ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยว เช่น พักขาที่ขยายตัวและเติบโตกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลที่มีชื่อเสียงของไทยตราบเท่าทุกวันนี้ จึงมีบทบาทและความสำคัญในตัวเองทั้งในระดับจังหวัด กล่าวคือเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก* ของจังหวัดชลบุรี ในระดับภาคตะวันออกและระดับประเทศ รวมถึงระดับนานาชาติด้วย

และจากการที่พัทยามีลักษณะทางกายภาพที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวประเภทชายหาด เมืองพัทยาส่งยกฐานะจากกลุ่มชานาภิบาลนาเกลือขึ้นเป็นเมืองพัทยา ด้วยเหตุผลเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว (ดังกล่าวแล้วในหัวข้อการบริหารท้องถิ่นของเมืองพัทยา) ฉะนั้นหน้าที่ของเมืองพัทยาส่งมีบทบาทเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ โดยที่นำเอาระบบ "ผู้จัดการเทศบาล" มาใช้ เป็นการนำนักบริหารอาชีพที่มีความสามารถมีประสบการณ์มาบริหารเมืองเพื่อเสริมสร้างคุณภาพประโยชน์ให้กับท้องถิ่น ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของการบริหารเมืองจึงเน้นการผังเมือง และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เมืองพัทยาคงความเป็นหนึ่งขงเมืองตากอากาศชายทะเลที่มีชื่อเสียงสืบไป

1. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเมืองพัทยา

ปี พ.ศ. 2522 เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองพัทยากับของประเทศ (ภายหลังจากที่ตั้งเมืองพัทยาในปี 2521) จากการสำรวจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย** ประมาณว่ารายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาเท่ากับ 4,995 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45 ของรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศ คือ 11,232 ล้านบาท โดยที่จำนวนนักท่องเที่ยวที่มายังพัทยา 330,173 คน คิดเป็นร้อยละ 21 ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทยทั้งหมดคือ 1,591,456 คน

* พัทยาเป็นหนึ่งในศูนย์กลางระดับจังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี สันทบุรี พัทยา สุโขทัย พิษณุโลก ตาก ภูเก็ต ขอนแก่น และอุบลราชธานี รวมทั้งเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวหลักของไทยอันได้แก่ พัทยา ภูเก็ต เชียงใหม่ และสงขลา/เชียงใหม่

** สสำรวจเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งรายได้คิดจากวันพักเฉลี่ยเปรียบเทียบกับกรุงเทพฯ กรุงเทพฯ = 5.09 วัน, พัทยา = 6.25 วัน

จากการเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว
 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศของพหุวิทยาและของประเทศ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญ
 ของเมืองพหุวิทยาที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่รายได้ให้กับประเทศ ซึ่งเป็นจำนวนเกือบครึ่ง
 หนึ่งของรายได้จากการท่องเที่ยวที่เข้าประเทศทั้งหมด จึงได้จัดให้มีการดำเนินโครงการพัฒนา
 ท่องเที่ยวพหุวิทยา โดยว่าจ้างกลุ่มผู้ดำเนินงานชาวญี่ปุ่นร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ไทย ทำการศึกษา
 และวางแผนพัฒนาพหุวิทยาโดยกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำการศึกษา (มีพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ของเมือง
 พหุวิทยาปัจจุบัน) เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพหุวิทยาและเพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวของ
 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของพหุวิทยา และในการศึกษาคั้งนี้ได้มีการคาดประมาณตลาดนักท่องเที่ยว
 ที่จะมาพหุวิทยาในอนาคต* โดยพิจารณาจากอุปสงค์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ซึ่ง
 ประมาณได้จากการคาดคะเนถึงจำนวนนักท่องเที่ยวนานาชาติทั่วโลกในอนาคต และจากนัก-
 ท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาในภูมิภาคแปซิฟิกและเอเชีย และส่วนที่จะเดินทางมาประเทศไทยจาก
 จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมา
 พหุวิทยานั้นได้ประมาณการไว้ทั้งส่วนที่เป็นนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ และนักท่องเที่ยวชาวไทย
 โดยวิเคราะห์จากจำนวนนักท่องเที่ยวนานาชาติของประเทศไทยที่เดินทางไปพหุวิทยา และจาก
 แบบแผนการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยในอนาคตด้วย สรุปผลได้ดังนี้

จำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต	2519	2524	2521	2534	2539
ของโลก (จำนวนล้าน)	213.0	268.3	309.3	360.5	417.0
ของภูมิภาคแปซิฟิกและ เอเชีย (จำนวนล้าน)	7.1	9.0	11.3	13.5	16.0
ของประเทศไทย (จำนวนพัน)	1,180	1,600	2,000	2,500	3,000
ของพหุวิทยา (จำนวนพัน)	400	600	800	1,000	1,200
นานาชาติ	210	352	500	588	660
พำนักอยู่ในประเทศไทย	190	248	300	412	540

* ใช้ข้อมูลปี 2519 เป็นปีฐาน

สำหรับความต้องการห้องพักในโรงแรมที่พัทยานอนาคคตนั้น ค่ามวลจาก อัตราการเข้าพักประจำปี อัตราการเข้าพักในเดือนที่จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดและต่ำสุด อัตราพักเฉลี่ยแยกเป็นสำหรับนักท่องเที่ยวนานาชาติ และนักท่องเที่ยวชาวไทย และอัตราเฉลี่ยการให้เข้าพักในวันเดียวกัน ปรากฏผลดังนี้

<u>ปี</u>	<u>จำนวนห้องที่ต้องการทั้งหมด</u>	<u>จำนวนห้องที่ต้องการเพิ่มเติม</u>
2524	2,300	-
2529	4,300	700
2534	6,600	3,000
2539	8,700	5,100

จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปพัทยา และกลับในวันเดียวกันในอนาคต ประมาณไว้ดังนี้

	<u>2524</u>	<u>2529</u>	<u>2539</u>
ตลอดปี (จำนวนพัน)	4.58	6.25	9.60
จำนวนมากที่สุดของวัน (จำนวนพัน)	5.5	7.5	12.0
เฉลี่ยวันละ (จำนวนพัน)	1.3	1.7	2.6

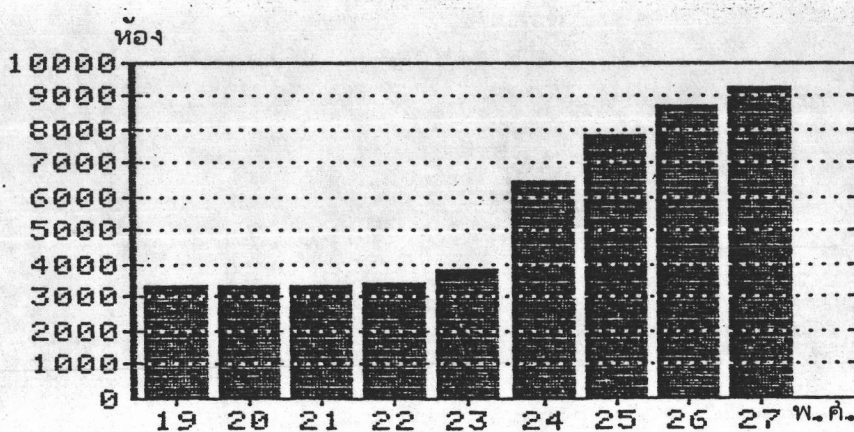
จากการวิเคราะห์ตลาดการท่องเที่ยวที่พัทยาและการคาดการณ์อุปสงค์ด้านการท่องเที่ยว ในลักษณะของจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต ความต้องการด้านห้องพักในโรงแรม และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไป-กลับในวันเดียวนั้น จะเห็นว่าในอนาคตจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมาก ดังนั้นโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวพัทยาจึงได้กำหนดขอบเขตของที่ดินเพื่อสร้างโรงแรมเพิ่มจำนวนห้องพักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งความต้องการจำนวนห้องพักในปี 2529 ถึง 700 ห้อง ปี 2534 ถึง 3,000 ห้อง และในปี 2539 มีมากถึง 5,100 ห้อง

และถึงแม้ว่าจำนวนห้องที่ต้องการทั้งหมดในปี 2529 เท่ากับ 4,300 ห้อง ซึ่งต้องการเพิ่มเติม 700 ห้อง แต่การคาดประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ได้กล่าวว่า จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาถึง 2.2 ล้านคน ซึ่งจากสถิติที่ได้จากแผนพัฒนาพญา จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเกือบครึ่งของทั้งหมดเดินทางมาพญา เพราะฉะนั้นจึงมีการคาดการณ์ว่าภายในปี พ.ศ. 2526-2527 ความขาดแคลนห้องพักของโรงแรมจะเกิดขึ้น ด้วยเหตุผลนี้จึงสนใจให้เกิดความสนใจและมีการลงทุนในกิจการของธุรกิจการโรงแรม ตั้งแต่ปี 2521 เป็นต้นมา ซึ่งโดยความเป็นจริงในปัจจุบัน จำนวนห้องพักทั้งหมดในเมืองพญา (รวมถึงห้องพักทุกประเภท) มีมากมายจนกล่าวได้ว่า มีมากเกินไปจำนวนนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน (ดูตาราง 3.25 และแผนภูมิ 3.15) ตาราง 3.25 แสดงจำนวนห้องพักของเมืองพญา พ.ศ. 2519-2527

พ.ศ.	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
จำนวนห้องพัก (ห้อง)	3,353	3,305	3,339	3,439	3,784	6,458	7,766	8,647	9,254

ที่มา : สถิติการท่องเที่ยวของเมืองพญา แผนส่งเสริมการท่องเที่ยว เมืองพญา
: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
หมายเหตุ : จำนวนห้องพักหลังจากปี 2524 เป็นต้นไป รวมห้องพักขนาดเล็กด้วย

แผนภูมิ 3.15 แสดงจำนวนห้องพักเมืองพญา พ.ศ. 2519-2527

จะเห็นว่าความต้องการห้องพักในปี 2529 ของเมืองพัทยาต้องการจำนวนทั้งหมด 1,300 ห้อง ซึ่งในปัจจุบัณปี 2527 มีจำนวนมากกว่า 9,000 ห้อง แต่ทั้งนี้ในการลงทุนด้านกิจการห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นการสนองต่อการท่องเที่ยวในอนาคตเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยที่ปัจจุบัณห้องพักของเมืองพัทยารวมถึงบังกาโลและเกสต์เฮ้าส์เริ่มสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทย ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทยเริ่มมีมากขึ้น จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประมาณว่าปี 2523 นักท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทยที่พำนักค้างคืนในพัทยานีจำนวนถึง 70,665 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2522 ร้อยละ 26 กล่าวคือ ปี 2522 มีจำนวน 56,266 คน

ในปัจจุบัณและหากย้อนกลับไปที่ 2524 และ 2525 แล้ว นักท่องเที่ยวที่มาพักพัทยานีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่เพิ่มในอัตราที่ลดลง กล่าวคือ ลดลงร้อยละ 25 ในปี 2524 และลดลงร้อยละ 19 ในปี 2525 และนักท่องเที่ยวลดจำนวนลงถึง 5,981 คน ในปี 2526 ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวที่สำรวจนี้ได้จากอัตราการเข้าพักของห้องพักโรงแรม และส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ สาเหตุที่นักท่องเที่ยวลดจำนวนลงทั้งนี้สัมพันธ์กับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังประเทศไทยที่มีอัตราลดลงด้วย (ดูตาราง 3.26 ประกอบ)

ถึงแม้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไปพัทยานีมีอัตราการเพิ่มลดลง มิได้เพิ่มสูงมากดังเช่นในอดีต แต่ก็ปรากฏว่า จำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวได้พักนานวันขึ้น โดยในปี 2523 นักท่องเที่ยวพักเฉลี่ย 4.67 วัน ปี 2524 เพิ่มเป็น 4.81 และเพิ่มเป็น 5.58 วัน ในปี 2526 ซึ่งการพักนานวันขึ้นเช่นนี้มีผลต่อกิจการท่องเที่ยวและสภาพเศรษฐกิจของเมืองพัทยาโดยตรง (การเที่ยวแห่งประเทศไทย 2525 : ข) กล่าวคือ ทำให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเงินเป็นค่าอาหาร ค่าที่พัก และอื่น ๆ มากขึ้น

การขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมืองพัทยา อันเกิดจากการลงทุนที่ส่วนใหญ่มุ่งสนองต่อกิจการท่องเที่ยวในธุรกิจโรงแรม (ห้องพัก) อัตราการเข้าพัก และวันพักของนักท่องเที่ยวเป็นดัชนีชี้ให้เห็นสภาพเศรษฐกิจของเมืองพัทยาได้อย่างดีดังตาราง 3.27

จากตาราง จำนวนห้องพักเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากปี 2519 จำนวน 3,353 ห้อง เป็น 8,647 ห้อง ในปี 2526 (ปี 2527 มี 9,254 ห้อง) อัตราการเข้าพักเพิ่มขึ้นในช่วงแรก ๆ ที่สัตั้งเมืองพัทยา หลังจากนั้นอัตราการเข้าพักเริ่มลดลง โดยเพิ่มในปี 2525 และลดลงอีกในปัจจุบัณ วันพักเฉลี่ยเริ่มลดลง และลดมากปี 2526 จำนวนคน

ตาราง 3.26 แสดงสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามายังประเทศไทย พักยา และรายได้จากการท่องเที่ยว พ.ศ. 2522-2526

พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ		รายได้จากการท่องเที่ยว		หมายเหตุ
	มาพักยา (คน)	ทั้งประเทศ (คน)	ของเมืองพักยา (ล้านบาท)	ของประเทศ (ล้านบาท)	
2522	330,000	1,591,456	3,135	11,232	1. รายได้จากการท่องเที่ยว ปี 2524 และ 2526 ไม่มีข้อมูล เนื่องจากไม่มีข้อมูลค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน
2523	405,888	1,858,811	1,981	17,765	
2524	408,184	2,015,615	3,405.5	21,455	
2525	599,535	2,218,429	3,597	23,879	
2526	593,554	2,191,003	-	25,050	

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตาราง 3.27 แสดงสถิติการท่องเที่ยวของเมืองพัทยา พ.ศ. 2519-2526

พ.ศ.	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	หมายเหตุ
จำนวนห้องพัก	3,353	3,305	3,339	3,439	3,784	6,582	7,766	8,647	ปี 2524 เป็นต้นไป
อัตราการเข้าพัก	42.08	50.50	64.11	70.85	67.97	54.74	55.96	48.18	รวมถึงห้องพักโรงแรมขนาด
วันพักเฉลี่ย	-	-	-	5.63	4.67	4.81	5.58	3.99	เล็กด้วย
จำนวนคนพักเฉลี่ยต่อห้อง	-	-	-	1.6	1.6	1.85	-	-	
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคน/วัน (บาท)	-	-	-	-	1,045.56	-	1,075.38	-	

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

พักเฉลี่ยต่อห้องกลับเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในปี 2525 อาจกล่าวได้ว่า ปี 2525 การท่องเที่ยวของเมืองพัทยานีมีฐานะดีขึ้นจากปีก่อน ๆ แต่กลับไม่มั่นคงนักในปี 2526

สภาวะการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาเริ่มไม่สู้ดีนัก แม้ว่าแต่เดิมมีการคาดคะเนว่านักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดอุปทานด้านห้องพักซึ่งขยายตัวรวดเร็วมาก ทำให้เป็นที่น่าวิตกว่า ห้องพักจะล้นเกินความต้องการ จนบางครั้งเป็นตัวเร่งให้ดูเสมือนว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวตกต่ำลง

การขยายตัวด้านห้องพักของเมืองพัทยาเมื่อเปรียบเทียบกับภาคตะวันออก และประเทศ เมืองพัทยานีมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูง แต่ทั้งนี้ในระยะเวลาที่ผ่านมาการขยายตัวของอุปทานด้านที่พักเริ่มอึดตัว เนื่องจากมีอัตราการเพิ่มในลักษณะที่ลดลง กล่าวคือ ปี 2524 ห้องพักเมืองพัทยาเป็นร้อยละ 76 ของภาคตะวันออก และร้อยละ 11 ของประเทศ ปี 2525 เป็นร้อยละ 82 ของภาค และคงตัวเป็นร้อยละ 10 ของประเทศ และปี 2526 มีสัดส่วนลดลงเป็นร้อยละ 77 ของภาค และร้อยละ 10 ของประเทศ และเมื่อเฉลี่ยจำนวนห้องพักของพัทยานีกับของประเทศแล้ว เมืองพัทยานีว่ามีสัดส่วนของห้องพักสูงพอควร กล่าวคือ เป็นร้อยละ 10.2 (ดูตาราง 3.28)

ตาราง 3.28 แสดงการเปรียบเทียบห้องพักโรงแรมของเมืองพัทยา ภาคตะวันออก และประเทศ พ.ศ. 2524-2526

พ.ศ.	2524		2525		2526	
	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน ร้อยละ	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน ร้อยละ	จำนวน (ห้อง)	สัดส่วน ร้อยละ
เมืองพัทยา	6,582	10.7 (76)	7,766	10.5 (82)	8,647	9.5 (77)
ภาคตะวันออก	8,632	14.0 (11)	9,444	12.7 (11)	11,210	12.3 (10)
ประเทศ	61,302	100.0	74,107*	100.0	91,389*	100.0

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : รวมห้องพักในที่พักทุกประเภท (สำรวจครั้งสุดท้าย เมษายน 2526)

* ยอดรวมทั้งหมดรวมห้องพักของโรงแรมเล็ก ๆ ในกรุงเทพมหานครด้วย

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบจำนวนห้องพักโรงแรมในแหล่งท่องเที่ยวหลัก
ด้วยกันนั้น พักยามีจำนวนห้องพักสูงสุดรองจากกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 3.29
และแผนภูมิ 3.16

ตาราง 3.29 แสดงห้องพักในแหล่งท่องเที่ยวหลัก พ.ศ. 2524-2526

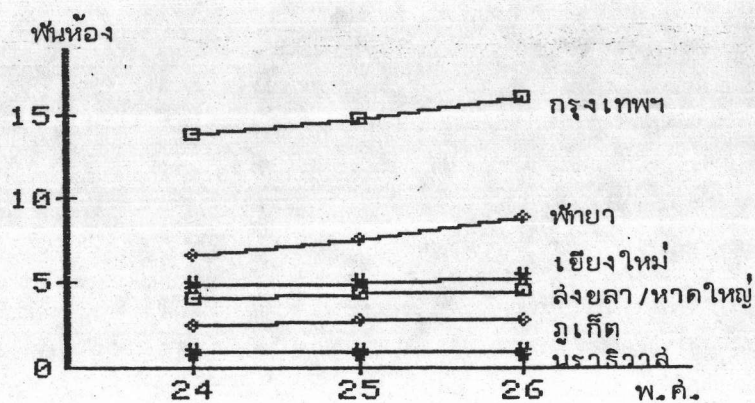
พ.ศ.	2524	2525	2526
กรุงเทพ*	13,824	14,878	16,006
พัทยาย	6,582	7,642	8,919
เชียงใหม่	4,870	5,098	5,337
สงขลา/หาดใหญ่	4,147	4,472	4,563
ภูเก็ต	2,520	2,827	2,878
นราธิวาส	958	959	959
รวม	32,901	35,876	38,662

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : รวมห้องพักในที่พักรทุกประเภท (สำรวจครั้งสุดท้าย เมษายน 2526)

* เป็นข้อมูลที่ไม่รวมห้องพักของโรงแรมเล็ก ๆ

แผนภูมิ 3.16 แสดงห้องพักในแหล่งท่องเที่ยวหลัก พ.ศ. 2524-2526

ที่มา : ตาราง 3.29

ปัจจุบัน กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ทำการสำรวจรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับที่พักแรมในเมืองพัทยา ปี 2526 (โดยวิธีการเดินทางไปสอบถามถึงแหล่งข้อมูลโดยตรง) ปรากฏดังนี้

ปี 2526 พัทยามิโรงแรม บังกาโล และเกสต์เฮาส์ รวมทั้งสิ้น 152 แห่ง รวมห้องพัก 8,647 ห้อง เพิ่มขึ้นจากปี 2525 จำนวน 28 แห่ง 1,005 ห้อง เป็นโรงแรมในกลุ่มต่าง ๆ* ได้แก่

- กลุ่มที่ 2 จำนวน 4,416 ห้อง
- กลุ่มที่ 3 จำนวน 2,455 ห้อง
- กลุ่มที่ 4 จำนวน 599 ห้อง
- กลุ่มที่ 5 จำนวน 1,177 ห้อง

สำหรับปี 2527 มีโรงแรม บังกาโล และเกสต์เฮาส์รวมทั้งสิ้น 156 แห่ง รวมห้องพัก 9,254 ห้อง เพิ่มขึ้นจากปี 2526 จำนวน 4 แห่ง 607 ห้อง โรงแรมที่เพิ่มขึ้นได้แก่ โรงแรมโกลเด้นบีช (กลุ่มที่ 2) ดริม วิลล่า, การ์เด้นท์ ลอตจ (กลุ่มที่ 3) และ ซิบรีล (กลุ่มที่ 4 เป็นโรงแรมบริเวณหาดนาจอมเทียน) จำนวนห้องพักที่เพิ่มขึ้นมีดังนี้

- กลุ่มที่ 2 เพิ่มจำนวน 205 ห้อง
- กลุ่มที่ 3 เพิ่มจำนวน 262 ห้อง
- กลุ่มที่ 4 เพิ่มจำนวน 1 ห้อง
- กลุ่มที่ 5 เพิ่มจำนวน - ห้อง

ปี 2526 อัตราการเข้าพักเฉลี่ยของที่พักแรมทุกประเภทโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 48.18 โดยเดือนกุมภาพันธ์เป็นเดือนที่มีอัตราการเข้าพักสูงสุด ร้อยละ 65.50

* การแบ่งกลุ่ม แบ่งตามระดับราคาและเป็นการคัดกลุ่มเพื่อประโยชน์ทางสถิติเท่านั้น ไม่ได้ถือตามมาตรฐานสากล

- กลุ่มที่ 1 ราคาห้องพักเดี่ยวตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไป
 - กลุ่มที่ 2 ราคาห้องพักเดี่ยวตั้งแต่ 700 บาทขึ้นไป
 - กลุ่มที่ 3 ราคาห้องพักเดี่ยวตั้งแต่ 400 บาทขึ้นไป
 - กลุ่มที่ 4 ราคาห้องพักเดี่ยวตั้งแต่ 200 บาทขึ้นไป
 - กลุ่มที่ 5 ราคาห้องพักเดี่ยวตั้งแต่ 200 บาทลงมา
- เมืองพัทยา จากการคัดกลุ่มไม่มีโรงแรมในกลุ่มที่ 1

และเดือนมิถุนายนเป็นเดือนที่มีอัตราการเข้าพักรักษาตัวร้อยละ 33.27 ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักตามที่พักรวมทุกประเภทเท่ากับ 3.99 วัน

จำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพักตามที่พักรวม 593,554 คน เป็นผู้เข้าพักโรงแรมในกลุ่มที่พักแรม ดังนี้

- กลุ่มที่ 2 จำนวน 336,072 คน
- กลุ่มที่ 3 จำนวน 172,661 คน
- กลุ่มที่ 4 จำนวน 40,562 คน
- กลุ่มที่ 5 จำนวน 44,259 คน

อัตราการเข้าพักโรงแรมในกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 47.43 วันพักเฉลี่ย 3.53 วัน

อัตราการเข้าพักโรงแรมในกลุ่มที่ 3 ร้อยละ 53.56 วันพักเฉลี่ย

4.92 วัน

อัตราการเข้าพักโรงแรมในกลุ่มที่ 4 ร้อยละ 40.72 วันพักเฉลี่ย

3.92 วัน

อัตราการเข้าพักโรงแรมในกลุ่มที่ 5 ร้อยละ 40.33 วันพักเฉลี่ย

4.77 วัน

เมื่อพิจารณารายชื่อจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพักโรงแรมแล้วจะเป็นนักท่องเที่ยวพักโรงแรมในกลุ่มที่ 2 มากที่สุด 336,072 คน ซึ่งมีจำนวนห้องพักมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ และในกลุ่มที่ 4 เป็นโรงแรมที่มีห้องพักน้อยที่สุด ส่วนใหญ่เป็นบังกาโลจำนวน 599 ห้อง มีนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นคนไทยส่วนใหญ่เข้าพัก 40,562 คน

นอกจากการขยายตัวด้านที่พักของโรงแรม บังกาโล และเกสต์เฮาส์ดังกล่าวแล้ว ในปัจจุบันปริมาณการลงทุนในด้านที่สนองต่อการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนก็เพิ่มขึ้น ๆ ภาครัฐบาลมีการลงทุนสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย ทั้งที่เป็นสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยเฉพาะเรื่องคมนาคมจากกรุงเทพฯ อันเป็นศูนย์กลางของนักท่องเที่ยวต่างชาตินั้นจะมายังพหุวิทยา รวมทั้งการลงทุนสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในพหุวิทยาเอง

สำหรับภาคเอกชน นอกจากมี โรงแรม บังกาโล และเกสต์เฮาส์แล้ว

ยังมีธุรกิจบริการ การท่องเที่ยวอีกมากมาย ได้แก่ ธุรกิจภัตตาคาร ร้านอาหาร บาร์เปียร์
 สถานบันเทิง เรียงรมย์ประเภทไนท์คลับ สถานอาบอบนวด โฮเทลต่าง ๆ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจ
 ทางน้ำ ธนาคาร ร้านขายของที่ระลึก และธุรกิจการบริการที่ล้นลงและเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว
 อีกนับไม่ถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจทางการท่องเที่ยวจะหนาแน่นบริเวณริมอ่าวพุกยา
 กับถนนพุกยาลาย 2

จากการที่พุกยามีการขยายตัวบ้านที่พักโรงแรมและธุรกิจการท่องเที่ยว
 ต่าง ๆ ดังกล่าว เมืองพุกยาจึงกลายเป็นเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญนำรายได้มาสู่ประเทศทาง
 การท่องเที่ยว เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวหลักอื่น ๆ แล้ว ในปี 2525 มีผู้เข้าพัก
 พุกยาล่าสุดคือ 450,008 คน (ร้อยละ 40.26) จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพุกยาในประเทศไทย
 ทั้งหมด 1,117,717 คน นอกนั้นกระจายอยู่ในเมืองใหญ่อื่น ๆ ดังตาราง 3.30 และ
 แผนภูมิ 3.17

และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่พุกยาในเมืองพุกยาทั้งหมด ก็มี
 จำนวนสูงสุด กล่าวคือ 599,535 คน (ร้อยละ 28) เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 149,527 คน
 ร้อยละ 15 ของนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนที่อยู่ในระดับกลาง ๆ กล่าวคือ
 รองจากเชียงใหม่และหาดใหญ่ หากคิดอัตราส่วนระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่าง
 ประเทศ จะเท่ากับ 1 : 3 จากสถิติเช่นนี้ เมืองพุกยาจึงมีบทบาทอย่างมากต่อการท่องเที่ยว
 ของประเทศ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามามากที่สุด โดยเฉพาะ
 ในฤดูการท่องเที่ยวในเดือนมกราคมและธันวาคม มีนักท่องเที่ยวสูงสุดคือ 64,445 คน และ
 50,851 คน ตามลำดับ ซึ่งหากรวมกันจะมีจำนวนร้อยละ 19 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เข้า
 มาพุกยาในรอบ 1 ปี และในเดือนมิถุนายนมีจำนวนต่ำสุดคือ 32,972 คน หรือเพียงร้อยละ
 5 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมดในรอบ 1 ปี

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย เข้ามาพุกยาในพุกยาล่าสุดเดือนเมษายนถึง
 15,811 คน (ร้อยละ 10) และน้อยที่สุดในเดือนมิถุนายน คือ 8,827 คน ร้อยละ 6 ของ
 นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมด

นักท่องเที่ยวจำแนกตามสัญชาตินั้นเป็นคนไทยมากที่สุด รองลงมาได้แก่
 ชาวฮ่องกง เยอรมัน ตะวันตก อังกฤษ ตะวันออกกลาง ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และอื่น ๆ
 (รวมนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้าด้วยกันแล้วมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่าชาวไทย)

ตาราง 3.30 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาพักในเมืองใหญ่ของประเทศไทย พ.ศ. 2526

เมือง	รวม		ชาวไทย		ชาวต่างประเทศ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เชียงใหม่ (A)	508,317	24 (100)	372,146	37 (73)	136,171	12 (27)
กาญจนบุรี (B)	134,428	6 (100)	78,304	7 (58)	56,124	5 (42)
พทยา (C)	599,535	28 (100)	149,527	15 (25)	450,008	40 (75)
ภูเก็ต (D)	195,906	9 (100)	119,892	12 (61)	76,014	7 (39)
หาดใหญ่ (E)	540,766	26 (100)	240,585	24 (44)	300,181	27 (56)
สุโขทัย (F)	149,815	7 (100)	50,596	5 (34)	99,219	9 (66)
รวม	2,128,767	100 (100)	1,001,050	100 (47)	1,117,717	100 (53)

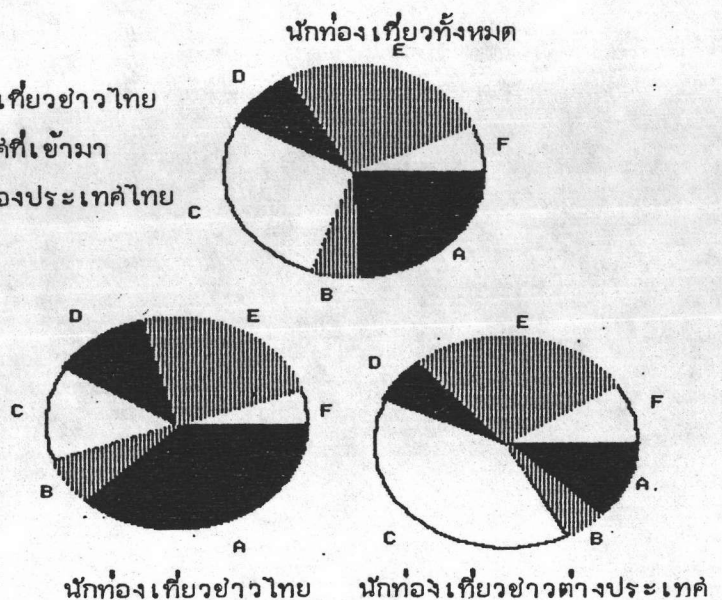
ที่มา : Annual Statistical Report on Tourism in Thailand 1982

Tourism Authority of Thailand

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละของทั้งหมดในแต่ละเมือง

แผนภูมิ 3.17 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาพักในเมืองใหญ่ของประเทศไทย พ.ศ. 2526

(ที่มา : ตาราง 3.30)

ปี 2526 เมื่อเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวกับปี 2525 แล้ว จะเห็นว่า (ดูตาราง 3.31) ลดลง 5,981 คน (ร้อยละ 0.9) กล่าวคือ จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่ศึกษา 593,554 คน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศลดจำนวนลง นักท่องเที่ยวชาวไทยกลับเพิ่มมากขึ้น จากปี 2525 จำนวน 149,527 คน เป็น 161,779 คน เพิ่มขึ้นถึง 12,252 คน (ร้อยละ 8.2) เป็นการชี้ให้เห็นว่าในปัจจุบันคนไทยเริ่มนิยมมาท่องเที่ยวที่พหามากขึ้น สำหรับนักท่องเที่ยวที่ลดลง ส่วนใหญ่เป็นชาวอิตาลี สวีเดน และไต้หวัน

จากภาวะการท่องเที่ยวในปัจจุบันของพหุชาติที่เป็นเช่นนี้ ซึ่งเป็นที่ถกเถียงกันในกลุ่มนักลงทุนและนักวิชาการว่าน่าจะมีสาเหตุดังต่อไปนี้ (ไทยแลนด์ธุรกิจท่องเที่ยว-บริการ 2527 : 4)

ประการแรก คือ การสร้างทางสายบางนา-ตราดที่ยืดเยื้อ ทำให้เกิดความล่าช้า ความรำคาญที่จะไปท่องเที่ยวยังพหุชาติ บริษัททัวร์บางแห่งจึงงดรายการท่องเที่ยว พหุชาติ ซึ่งจากปัญหานี้การทางพิเศษแห่งประเทศไทยกำลังมีโครงการทางด่วนพิเศษเพื่อเชื่อมกรุงเทพฯ-พหุชาติ

ประการที่สอง เนื่องจากการตกต่ำของตลาดด้านการท่องเที่ยวเอง นักท่องเที่ยวเดินทางมาประเทศไทยน้อยลง อาจเนื่องมาจากลดความสนใจต่อพหุชาติ หรือจะเป็นด้วยสภาพของเมืองพหุชาติที่กำลังเสื่อมโทรมทางด้านสภาพแวดล้อมที่เริ่มสูญเสียการเป็นแหล่งท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลลงไปทีละน้อย ๆ

ประการสุดท้าย เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจของโลกที่ประสบปัญหาและไม่มั่นคง โดยเฉพาะในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยมีปัญหาภายในเอง

2. ปัญหาของการพัฒนาการท่องเที่ยว

จะเห็นว่าสาเหตุทั้งสามประการดังกล่าวข้างต้นน่าจะเป็นเหตุให้ภาวะการท่องเที่ยวของเมืองพหุชาติเริ่มมีปัญหา กล่าวคือ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดน้อยลง โดยเฉพาะปัญหาประการที่สองที่นอกจากจะเกิดจากสภาพแวดล้อมที่กำลังเสื่อมโทรมแล้ว เมืองพหุชาติยังมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง (เอกสารประกอบการประชุมร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการท่องเที่ยวของเมืองพหุชาติและจังหวัดในภาคตะวันออก) ดังต่อไปนี้

ตาราง 3.31 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าโรงแรม บังกาลอ และเกสต์เฮาส์ในทศวรรษ พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2526 จำแนกตามภูมิภาคและรายเดือน

เดือน	รวม		ม.ค.		ก.พ.		มี.ค.		เม.ย.		พ.ค.		มิ.ย.		ก.ค.		ส.ค.		ก.ย.		ต.ย.		พ.ย.		ธ.ค.	
	2525	2526	2525	2526	2525	2526	2525	2526	2525	2526	2525	2526	2525	2526	2525	2526	2525	2526	2525	2526	2525	2526	2525	2526	2525	2526
รวม	599,535	593,554	64,445	57,474	55,500	63,422	50,571	54,552	55,275	51,247	40,612	38,464	32,972	33,925	45,039	48,075	53,629	49,038	34,907	40,232	50,851	46,034	54,967	53,350	60,767	57,741
1. ไทย	149,527	161,779	11,099	11,364	11,058	14,151	13,547	14,256	15,811	17,747	14,572	14,754	8,827	11,682	13,477	13,958	13,204	13,525	9,167	11,451	14,820	13,256	12,519	12,295	11,426	13,340
2. สหรัฐอเมริกา	26,132	26,255	2,033	2,655	2,156	2,054	1,799	1,623	2,132	1,652	1,776	1,240	2,886	1,361	1,687	3,512	1,515	1,934	1,448	2,913	2,912	1,857	3,152	2,150	2,636	3,304
3. คานาดา	4,376	5,317	463	585	513	527	348	396	506	402	339	193	205	158	317	370	298	276	252	289	374	541	350	747	411	833
4. ออสเตรเลีย	4,804	5,057	624	849	575	559	411	368	363	231	375	186	275	103	419	402	269	413	174	252	360	279	651	851	308	564
5. เบลเยียม	6,574	5,596	638	338	556	360	491	300	700	224	310	90	237	82	945	808	719	646	297	410	379	721	836	889	466	728
6. เดนมาร์ก	4,305	5,326	396	586	471	550	329	526	372	342	191	208	281	157	323	427	289	317	264	324	458	666	490	556	441	667
7. ฝรั่งเศส	17,410	12,621	1,823	1,537	1,929	1,929	1,427	1,487	1,840	1,108	1,085	748	355	315	921	620	1,526	1,136	545	473	748	733	2,376	1,297	2,835	1,238
8. เยอรมัน	58,523	71,141	10,285	11,832	7,383	9,328	7,095	7,857	5,309	5,879	2,611	3,963	2,003	3,592	1,857	2,721	1,867	2,788	2,410	2,440	3,356	3,972	5,737	7,880	8,610	8,889
9. อิตาลี	17,020	13,090	3,196	2,449	2,712	2,034	1,704	1,254	1,174	768	800	505	331	334	678	450	1,442	1,508	364	418	1,578	699	1,452	1,304	1,589	1,367
10. เนเธอร์แลนด์	7,546	7,511	952	779	816	552	597	537	701	406	417	189	296	172	545	717	562	621	347	597	507	793	829	1,005	977	1,143
11. สวีเดน	14,868	10,367	2,652	1,489	1,900	1,230	1,747	1,188	1,074	794	520	453	603	409	1,074	466	548	522	579	451	924	831	1,450	1,104	1,797	1,430
12. สวิสเซอร์แลนด์	11,233	12,139	2,102	2,015	1,452	1,498	866	1,028	1,073	935	421	603	435	465	606	656	614	547	442	561	801	1,145	1,135	1,216	1,286	1,470
13. สหราชอาณาจักร	40,027	46,008	3,782	3,866	3,544	3,992	3,154	5,064	3,865	3,705	2,379	2,039	1,661	2,202	2,195	2,897	4,224	4,304	2,333	2,838	4,144	4,406	5,053	6,271	3,688	4,424
14. ตะวันออกกลาง	38,709	56,251	1,630	5,273	2,161	4,742	2,089	4,588	2,442	4,185	3,737	4,224	3,977	4,029	4,356	7,764	5,198	5,238	4,806	5,675	3,460	3,215	2,819	3,521	2,034	3,797
15. ออสเตรเลีย	19,075	19,397	2,045	2,073	1,238	1,039	1,583	1,866	2,001	1,331	898	827	1,005	711	1,766	1,834	1,850	1,481	1,090	1,573	1,570	2,800	2,440	1,996	1,589	1,866
16. ฮองกง	67,566	48,099	7,769	1,866	5,134	8,297	5,160	4,385	7,158	4,906	3,699	2,503	3,345	2,844	5,622	4,185	7,029	5,427	3,596	3,474	5,838	3,696	4,731	3,000	8,485	3,516
17. ญี่ปุ่น	34,209	30,315	4,438	3,598	5,105	3,715	2,720	2,728	2,294	1,841	1,694	1,844	1,424	1,661	1,760	1,835	5,065	3,955	1,718	2,149	2,142	2,082	2,374	2,301	3,475	2,606
18. นิวซีแลนด์	2,243	1,945	378	174	143	144	78	192	172	132	115	64	131	58	342	245	159	241	203	213	132	211	166	143	224	128
19. ไต้หวัน	15,648	11,688	1,726	699	2,218	2,207	1,409	987	946	1,038	759	730	789	513	1,195	1,074	1,635	1,113	856	834	1,272	618	1,265	830	1,578	1,045
20. มาเลเซีย	7,845	6,311	754	353	742	894	562	665	1,248	612	436	533	383	578	404	283	649	325	300	248	585	332	808	650	974	838
21. สิงคโปร์	8,523	9,695	1,213	471	602	1,306	590	818	834	927	461	678	635	1,236	547	534	535	500	386	520	454	565	820	700	1,446	1,370
22. อื่น ๆ	43,372	27,646	4,442	2,623	3,092	2,314	2,865	2,439	3,260	2,082	3,017	1,890	2,888	1,263	4,003	2,317	4,432	2,221	3,330	2,129	4,037	2,616	3,514	2,574	4,492	3,178

ที่มา : กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ก) ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและประชาชน (ดูเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อยของเมืองพัทยา)

ข) ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวมีน้อยไม่สอดคล้องกับปริมาณของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเมืองพัทยามีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติคือ ชายหาดพัทยา หาดนาจอมเทียน เกาะล้าน เกาะครก และเกาะล่ำก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของนักท่องเที่ยวแล้วพบว่า มีจำนวนน้อย ทำให้ขาดสิ่งดึงดูดและล่อใจให้นักท่องเที่ยวได้หยุดพักได้นานวัน

ค) ปัญหาการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมในปัจุบันของเมืองพัทยา ส่วนมากยังไม่มีการพัฒนาให้อยู่ในสภาพดีสำหรับการให้บริการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว โดยการขาดการสนับสนุนจากภาครัฐบาลและภาคเอกชนอย่างจริงจังในการพัฒนาท่องเที่ยวให้เป็นที่พักผ่อนได้อย่างแท้จริง ประกอบกับประชาชนของเมืองพัทยายังขาดความเข้าใจและความร่วมมือเท่าที่ควรในการอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติของเมืองพัทยา

ง) ปัญหาการส่งเสริมอาชีพและบริการท่องเที่ยวของประชาชน เนื่องจากเมืองพัทยามีสภาพเศรษฐกิจที่ขึ้นอยู่กับธุรกิจการท่องเที่ยว การขายบริการให้แก่นักท่องเที่ยว ในด้านที่พัก การบริการอาหาร ฯลฯ จำเป็นต้องอาศัยบริษัททางการเกษตร แต่ชาวเมืองพัทยาก็มิได้ให้ความสนใจทางด้านเกษตรมากนัก ประกอบกับสินค้าहतถกรรมพื้นเมืองที่จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่สั่งซื้อจากแหล่งผลิตจากพื้นที่อื่น

จ) ปัญหาเกี่ยวกับการจួយโอกาสเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ปัญหานี้เป็น การทำลายบรรยากาศและภาพพจน์ที่ดีของเมืองพัทยา เนื่องจากการที่ภาวะค่าครองชีพที่เมืองพัทยาลูกกว่าท้องถิ่นอื่น ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ค่อยใช้จ่ายในการซื้อสิ่งของมากนัก และการประกอบกิจการค้าเกี่ยวกับการท่องเที่ยวก็ยังไม่มีการควบคุมกันอย่างจริงจัง เกิดการแข่งขันระหว่างธุรกิจภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวพันกับผู้มีส่วนอาชีพให้บริการต่อนักท่องเที่ยวที่คอยหาโอกาสเอาเปรียบนักท่องเที่ยวคือ การบริการของรถยนต์โดยสารสองแถวเล็ก การให้เช่ารถยนต์ รถจักรยานยนต์ และเรือลู่ตเตอร์ เรือเช่าเที่ยว หญิงบริการตามสถานบริการประเภทต่าง ๆ และบาร์เปียร์ การบริการเหล่านี้มีกำไรแล้วหาผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวเอ็ดหาราบ

แม้ว่าจะมีการจัดตั้งตำรวจเฉพาะกิจการท่องเที่ยว กองปราบปราม เพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในคดีต่าง ๆ แต่ตำรวจท่องเที่ยวยังไม่มีอำนาจในการสอบสวน

และค่าเดินคดีตัวเอง เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาแจ้งความร้องทุกข์และจับตัวผู้ต้องหาได้แล้ว ไม่สามารถจะติดตามเจ้าทุกข์มาชี้ตัวผู้ต้องหาได้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวพักอยู่ในพัทยานิรยะเวลาอันจำกัด แต่ขั้นตอนในการพิจารณาคดีต้องใช้เวลาานาน เมื่อขาดเจ้าทุกข์จึงไม่อาจเอาผิดกับผู้กระทำผิดได้ ทำให้ผู้ประกอบกิจการบางประเภทคอยฉวยโอกาสเอาเปรียบนักท่องเที่ยวอยู่เป็นประจำ

จ) ปัญหาการพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม เมืองพัทยานีการขยายตัวทางด้านทุนของภาคเอกชนทางด้านธุรกิจการท่องเที่ยวทุกประเภท แต่ขณะเดียวกันก็ยังมีขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านสาธารณูปโภค ดังนี้

ระบบโทรศัพท์ภายในเขตเมืองพัทยา ยังมีปัญหาเรื่องจำนวนคู่สายไม่พอเพียง ทำให้การสื่อสารไม่สะดวกเท่าที่ควร

โทรพิมพ์ทางไกลต่างประเทศ ยังไม่สะดวกและล่าช้าอยู่บ้าง เนื่องจากมีขั้นตอนในการติดต่อไปต่างประเทศหลายขั้นตอน

การขนส่งมวลชนยังขาดรถโดยสารประจำทางที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้บริการแก่ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องใช้บริการจากรถโดยสารสองแถวเล็กซึ่งมีจำนวนมากเกินกว่าความต้องการ ทำให้เกิดปัญหาตามมา ทั้งเส้นทางสายเสียบหาดนาจอมเทียนก็ไม่มีรถสองแถววิ่งประจำ ต้องว่าจ้างเหมาะไปทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่นักท่องเที่ยวในด้านการเก็บค่าโดยสาร

การใช้ถนนเป็นที่จอดรถ โดยเฉพาะในการจอดรถประจำทางสายกรุงเทพฯ-พัทยา ทั้งรถปรับอากาศและรถธรรมดา ไม่มีสถานที่เหมาะสมในการรับ-ส่งผู้โดยสาร ต้องจอดในที่สาธารณะซึ่งกีดขวางการจราจรและก่อให้เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

การขยายบริการยิงปืนทางทะเลให้แก่นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดอันตรายแก่เรือที่สัญจรไปมา เศษของที่แตกแล้วถูกกระแสน้ำพัดพาเข้าฝั่ง จึงเป็นการทำลายมลภาวะธรรมชาติของทะเล

ท่าเทียบเรือท่าฉัตรไชยที่ได้มาตรฐานยังไม่มี โดยเฉพาะเพื่อคอยอำนวยความสะดวกแก่เรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ ทำให้ไม่สามารถแวะจอดที่พัทยานีได้เต็มทีเรือเหล่านั้นจึงเปลี่ยนเส้นทางไปแวะประเทศอื่นแทน

ข) การลดต้นทุนการบริการ โดยเฉพาะธุรกิจโรงแรมต้องใช้จ่ายเงินลงทุนค่อนข้างสูง เนื่องจากเริ่มตั้งแต่การซื้อที่ดิน การปลูกสร้างอาคาร ตลอดจนวัสดุและอุปกรณ์เครื่องใช้มีราคาสูง ซึ่งโรงแรมต่าง ๆ มีนโยบายที่จะลดอัตราค่าที่พักและค่าบริการอื่น ๆ ให้ต่ำลงเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล แต่ในสายตาของคนทั่วไปมีความเห็นว่าโรงแรมที่เปิดกิจการมีกำไรสูง ซึ่งปัญหานี้ขึ้นอยู่กับกำลังเสริมของรัฐบาลอย่างจริงจังในการลดต้นทุนในเรื่องต่อไปนี้ คือ

อุปกรณ์เครื่องใช้บางอย่างในโรงแรมต้องสั่งซื้อมาจากต่างประเทศ วัสดุดิบ ไม้แท่ง อาหาร เครื่องดื่ม มีราคาสูงขึ้น อัตราค่าจ้างแรงงานในพื้ที่สูงกว่าที่อื่น รวมถึงการขาดแคลนพนักงานที่มีคุณภาพ

ค่ากระแสไฟฟ้า เป็นรายจ่ายที่สูงถึง 20-25 % ของรายรับ (สูงกว่าที่กรุงเทพฯ เมื่อเปรียบเทียบกับรายรับที่ยังไม่ได้หักค่าใช้จ่าย)

ภาษีซึ่งรัฐบาลเก็บในอัตราสูง ทางสมาคมโรงแรมยืนยันว่า สามารถลดราคาห้องพักและบริการได้ ถ้ารัฐบาลเรียกเก็บภาษีให้ต่ำลง

ข) การตลาดและการประชาสัมพันธ์ เมืองพัทยายังขาดงบประมาณสนับสนุนจากทางรัฐบาลเพื่อส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันธุรกิจเอกชนด้านโรงแรมในพื้ที่ ได้มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่โฆษณาให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ได้พึ่งงบประมาณส่งเสริมจากภาครัฐบาล ทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมการตลาดให้รัฐบาลในทางอ้อม

จากปัญหาทางด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวข้างต้นนี้ เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวของเมืองพัทยามาก ซึ่งทางเมืองมีแนวทางแก้ไขคือ การเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย สัตย์ยามท้องถิ่น สัมมนาอบรมเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ส่งเสริมภาคเอกชนทั้งในและนอกประเทศลงทุนเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และธุรกิจต่าง ๆ เผยแพร่ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณพิเศษ เพื่อให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้น่าชมและน่าพักผ่อนอยู่เสมอ ให้ความรู้แก่ประชาชนและนักเรียนในเรื่องการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น โดยปลูกฝังความสำนึกให้เกิดความรักท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการพิทักษ์รักษา สนับสนุนให้มีกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรม และการแข่งขัน

กีฬาทั่วไปประเภทต่าง ๆ เพื่อตั้งจุดนักท่องเที่ยวนอกจากฤดูกาลท่องเที่ยวตามปกติ ประธานงานด้านประชาสัมพันธ์และระบบสื่อสารกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนับสนุนเผยแพร่ข่าวสารการท่องเที่ยวให้กว้างขวางและรวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะงบประมาณสนับสนุนจากทางรัฐบาล เพื่อจัดงานเทศกาลกีฬาประจำปีให้ต่อเนื่องกัน* สนับสนุนเอกชนผลิตสินค้าเกษตรกรรม สินค้าอุตสาหกรรมในครัวเรือน และสนับสนุนแหล่งเงินทุน สหกรณ์สหกรณ์เพื่อการจำหน่ายให้แก่ผู้ผลิตสินค้าการเกษตร เร่งรัดปรับปรุงและอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค และที่สำคัญที่สุดคือการประสานงานวางมาตรการควบคุมเกี่ยวกับกิจการท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มีระเบียบกฎเกณฑ์อย่างจริงจัง และจัดตั้งศาลท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวให้สามารถพิจารณาพิพากษาคดีได้ภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวข้างต้นหากได้รับการแก้ไขแล้ว จะช่วยแก้ปัญหาและผ่อนคลายการท่องเที่ยวที่พยายาค่าส่งประสบภาวะวิกฤตเช่นที่เป็นอยู่ปัจจุบันลงได้

และแม้ว่านักท่องเที่ยวจะลดลงในปัจจุบัน แต่ในอนาคตสมาชิกเชื่อว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะลดลงเสมอไป เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์และขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการข้างต้น การคาดคะเนแนวโน้มของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของพญา สิ่งไม่สามารถกระทำได้อย่างเที่ยงตรงโดยอาศัยการคำนวณทางสถิติอย่างปกติได้ หากแต่ต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ของเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ ภูมิภาค และของโลกด้วย อีกทั้งสภาพปัญหา และการแก้ไขในระดับใหญ่คือ ระดับชาติ และระดับย่อยคือ เมืองพญาเอง ว่าจะมีขีดความสามารถเพียงใด ซึ่งหากพญาสามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ และถ้าสภาพเศรษฐกิจการเมืองในระดับต่าง ๆ ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงนั้น ก็น่าจะคาดว่าเมืองพญาคงจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

* งบประมาณที่จะขอสนับสนุนจากรัฐบาลตั้งไว้ปีละ 2 ล้านบาท โดยที่ 1 ล้านบาทเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายโฆษณาการตลาด ผลิตเอกสารคู่มือ ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวในต่างประเทศ ได้ทราบล่วงหน้าเป็นเวลา 6 เดือน อีก 1 ล้านบาท เป็นค่าใช้จ่ายในการตกแต่งสถานที่และดำเนินงาน ส่วนค่าใช้จ่ายที่ขาดเหลือจากงบประมาณมีธุรกิจเอกชนยินดีช่วยกันออกค่าใช้จ่าย

3. แนวโน้มอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาในอนาคต

การท่องเที่ยวของพัทยาคือเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญและมีผลต่อการจ้างงานเป็นอย่างยิ่ง โดยที่การท่องเที่ยวจะมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกที่จะให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมและแหล่งความเจริญแห่งใหม่ในอนาคต เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่พัทยาคือจะเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของประชากรที่จะเพิ่มขึ้น อันเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและเมืองที่จะเกิดขึ้นใหม่บริเวณมาบตาพุด แหลมฉบัง และชลบุรี

พัทยายังเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเลที่สำคัญของพื้นที่นี้ จึงถูกกำหนดให้มีบทบาทเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวนานาชาติ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและศูนย์ธุรกิจราชการอีกด้วย ฉะนั้นการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกจึงมีผลกระทบอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวที่พัทยา

แนวโน้มของรายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาในอนาคตสูงขึ้นอยู่กับการพัฒนา พชอ. ดังกล่าว โดยที่จากตาราง 3.32 ใน พ.ศ. 2522 มีนักท่องเที่ยวมาพัทยายใช้จ่ายเงินถึง 3,405.5 ล้านบาท (ราคาคงที่ปี 2524) หรือประมาณร้อยละ 23 ของรายได้จากนักท่องเที่ยวทั่วประเทศ ถ้าหากการท่องเที่ยวมีรายได้เป็นไปตามอัตราดังกล่าว คาดว่าการท่องเที่ยวใน พชอ. จะทำรายได้ถึง 24,000 ล้านบาท ในปี 2524 และยิ่งแนวโน้มค่าใช้จ่ายประจำวันของนักท่องเที่ยวในประเทศยุโรปและอเมริกาจะสูงกว่าประเทศในเอเชียและแปซิฟิกในอนาคตแล้ว ตลาดการท่องเที่ยวย่อมจะเปลี่ยนโฉมหน้ามุ่งมาสู่ประเทศไทยและพัทยายิ่งขึ้น

จากแนวโน้มรายได้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของ พชอ. จะเห็นว่าจะขึ้นอยู่กับรายได้และภาวะการณ์การท่องเที่ยวของเมืองพัทยา และในทางกลับกันการพัฒนา พชอ. ก็ส่งเสริมการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาดังด้วย เนื่องจากกำหนดให้เมืองพัทยามีบทบาทเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวนานาชาติ ดังนั้นมาตรการและนโยบายของ พชอ. ที่มีต่อเมืองพัทยาในด้านการท่องเที่ยวนั้นจะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างประเทศและชาวไทยให้หันมาสนใจพัทยา

ตาราง 3.32 แสดงค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในเมืองพัทยา พ.ศ. 2522

ประเภทของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/วัน (บาท)	ระยะเวลาการเข้าพักเฉลี่ย (วัน)	ค่าใช้จ่ายทั้งหมดประจำปี (ล้านบาท)
พักค้างแรม:				
ชาวต่างประเทศ	330,000	1,520*	6.25	3,135.0
ชาวไทย	130,000	672	2.53	221.0
รวม	460,000	-	-	3,356.0
เข้าไป-เป็นกลับ	750,000	66**	(1.00)	49.5
รวมทั้งหมด	1,210,000	-	-	3,405.5

หมายเหตุ : * ประเภทของการใช้จ่าย : เป็นค่าที่พักร้อยละ 32.1, อาหารเครื่องดื่มร้อยละ 24.8, ขี่รถจักรยานยนต์ร้อยละ 23, บันเทิงเริงรมย์ร้อยละ 12.6, ค่าขนส่งร้อยละ 4 และอื่น ๆ ร้อยละ 3.4

** จากการคาดคะเนของการศึกษาข่ายมุ่งทะเลตะวันออก

ที่มา : การสำรวจการท่องเที่ยวยภายในประเทศของพัทยาปี 2522

มาตรการดังกล่าวมีดังนี้

- เล็งสร้างสิ่งจูงใจที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวจากตลาดยุโรปและอเมริกาให้หันเหมายังเอเชียและแปซิฟิก โดยเฉพาะให้มาเที่ยวเมืองไทย และพัชยาให้มากที่สุด อาทิ การปรับมาตรฐานที่พักและบริการให้ได้มาตรฐานระหว่างประเทศ
- มีสิ่งจูงใจในด้านการศึกษาให้มีความสำราญแก่นักท่องเที่ยวที่มีโครงสร้างอายุและเพศกว้างขวางกว่าเดิม (นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาจากตะวันออกและพัชยาส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรป และเป็นโสดซึ่งมีอายุระหว่าง 16-35 ปี)
- รัฐบาลจะต้องเร่งแก้ปัญหาในกรณีที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเมืองพัชยาที่ยังมีไม่เพียงพอและในบริเวณเกาะล้าน, เกาะไผ่
- ให้มีการควบคุมการใช้จ่ายที่ดินในบริเวณพัชยาตอนใต้-หาดนาจอมเทียนตั้ง

แต่บัดนี้ เพื่อให้การพัฒนาในบริเวณดังกล่าวภายหลังปี 2529 เป็นไปอย่างมีระเบียบ

จากมาตรการดังกล่าว จะส่งเสริมให้พหุภาคเติบโตเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว
เกี่ยวนานาชาติที่ทำรายได้ให้กับภาคตะวันออก และประเทศเป็นจำนวนมาก

ก) การคาดคะเนจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาพหุภาค

จำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคตของ เมืองพหุภาคดังกล่าวมาแล้วว่ามีส่วน
สัมพันธ์กับการกำหนดแนวทางการพัฒนาและการท่องเที่ยวใน พหุ. อย่างยิ่ง ดังนั้นการคาด
คะเนจำนวนนักท่องเที่ยวของ เมืองพหุภาค โดยพิจารณาจากภาพรวมของการท่องเที่ยวของภาค
ตะวันออกจึงเป็นสิ่งจำเป็น และค่อนข้างถูกต้องมากกว่าการคาดการณ์เฉพาะการพิจารณาถึง
แนวโน้มการท่องเที่ยวของเมืองพหุภาคโดยเอกเทศ เนื่องจากข้างต้นที่ภาวะการณ์ท่องเที่ยว
ของเมืองพหุภาคกำลังประสบภาวะวิกฤตและภาวะไม่แน่นอน ทำให้อัตราการเพิ่มนักท่องเที่ยว
มีจำนวนลดลงในปัจจุบัน ซึ่งหากใช้ข้อมูลดังกล่าวมาคาดการณ์จะทำให้ผลที่ได้ในระยะยาวไม่
เที่ยงตรงเท่าที่ควร และการคาดคะเนการท่องเที่ยวของเมืองพหุภาคโดยการศึกษาคู่มือ
พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกนี้ ได้ใช้ข้อมูลที่ใช้เป็นปีฐานที่อยู่ในภาคปกติทางการท่องเที่ยว
(ปี 2524)

ฉะนั้นการคาดการณ์การเติบโตของการท่องเที่ยวทั้งที่อยู่ในภาวะปกติ
(Natural Growth) และเมื่อรวมการเติบโตโดยสภาพเร่งรัด (Induced Growth)
อันเป็นผลจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของเมืองรวมถึงพื้นที่ชายฝั่งตะวันออกจึงล้มเหลว
ล้มผล นำเชื่อถือ และสามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อกำหนดการใช้ที่ดินในอนาคตต่อไปได้

การคาดคะเนจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืน (ทั้งที่เป็นนักท่องเที่ยว
เที่ยวระหว่างประเทศและนักท่องเที่ยวภายในประเทศชาวไทย) ใน พหุ. มีสมมุติฐานดังต่อไปนี้

- นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาประเทศไทยจะเพิ่มขึ้น

ดังต่อไปนี้

<u>พ.ศ.</u>	<u>อัตราเพิ่มเฉลี่ย/ปี (ร้อยละ)</u>
2524-2529	8.5
2530-2534	7.0
2535-2539	6.0
2540-2544	5.0

- นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมายัง พชอ. จะเพิ่มขึ้นในอัตราเช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวที่มาประเทศไทย
- กรณีที่ข้อมูลโดยขาดช่วงไปก็ให้สันนิษฐานว่าใน พ.ศ. 2524 จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่มายัง พชอ. มายังพื้นที่นอกพัทยาร้อยละ 5 ของนักท่องเที่ยวที่มาพัทยา
- จำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่เป็นชาวไทยที่ค้างคืนใน พชอ. จะเพิ่มขึ้นในอัตราเช่นเดียวกับจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางเข้ามาพักใน พชอ.
- จำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศในพื้นที่พักนอกเขตพัทยาคะเนจากจำนวนของที่พักอาศัยประเภทบังกาโล เกสต์เฮ้าส์ และที่พักส่วนตัว

จากสมมุติฐานดังกล่าว จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืนใน พชอ. ปี 2524-2544 ปรากฏดังตาราง 3.33 ซึ่งแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะค้างคืนในเมืองพัทยา และบริเวณอื่น ๆ ใน พชอ. (ดูแผนภูมิ 3.18)

จะเห็นว่าการคาดคะเนดังกล่าวมีจำนวนมากกว่าการคาดคะเนของ JICA ซึ่งได้คาดคะเนจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่จะมาพัทยานในปี 2524 เพียง 352,000 คน ในขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาจริงจำนวนถึง 408,184 คน

ตาราง 3.33 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่ค้างคืนใน พชอ. พ.ศ. 2524-2544

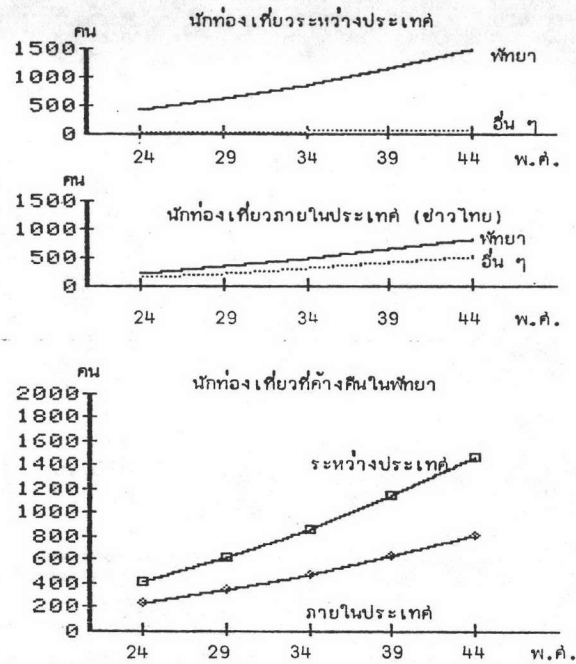
หน่วย : พันคน

พ.ศ.	ระหว่างประเทศ			ภายในประเทศ (ชาวไทย)			รวมนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางมาพักค้างคืนใน พชอ.
	พัทยา	อื่น ๆ	รวม	พัทยา	อื่น ๆ	รวม	
2524	408.2	20.4	428.6	225.5	143.4	368.9	797.5
2529	613.6	30.9	644.5	338.9	215.8	554.7	1,199.2
2534	860.5	43.4	903.9	475.4	302.6	778.0	1,681.9
2539	1,151.5	58.1	1,209.6	636.1	405.0	1,041.1	2,250.7
2544	1,469.7	74.1	1,543.8	811.9	516.9	1,328.8	2,872.6

หมายเหตุ : นักท่องเที่ยวที่เข้าพักจริงในพัทยา, ททท.

ที่มา : ESS

แผนภูมิ 3.18 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวที่ค้างคืนใน พชอ. พ.ศ. 2524-2544

ที่มา : ตาราง 3.33

ข) การคาดคะเนความต้องการห้องพักของเมืองพัทลุงในอนาคต

การคาดคะเนจำนวนที่พักที่ต้องการใน พชอ. มีสมมุติฐานดังนี้

- ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
 - ระยะเวลาพักเฉลี่ยจะเพิ่มขึ้นจาก 6.25 วัน ในปี 2524 เป็น 8.25 วันในปี 2544 (ตัวเลข 6.25 วันเป็นข้อมูลบันทึกในปี 2522)
 - จำนวนคนพักเฉลี่ยต่อห้องจะยังคงเป็น 1.8 (ตัวเลข 1.8 เป็นข้อมูลบันทึกในปี 2524)
 - อัตราการเข้าพักจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 70.6 ในปี 2524 เป็นร้อยละ 80 ในปี 2544
- ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย
 - สัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่พักในโรงแรมและเกสต์เฮาส์จะลดลงจากร้อยละ 47 เป็น 35 จากปี 2524 มาถึงปี 2544
 - ระยะเวลาการพักเฉลี่ยจะเพิ่มขึ้นจาก 2.75 วันในปี 2524 เป็น 5.0 วันในปี 2544 (ตัวเลข 2.53 วันเป็นข้อมูลบันทึกในปี 2522)
 - จำนวนคนพักเฉลี่ยต่อห้องจะมีค่าคงที่คือ 1.8
 - อัตราการเข้าพักจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 70.6 ในปี 2524 เป็นร้อยละ 80 ในปี 2544

สำหรับพัทยาระยะเวลาการพักเฉลี่ย 5.63 วันในปี 2522 และลดลงเป็น 4.67 และ 4.81 ในปี 2523 และ 2524 และเพิ่มขึ้นใหม่เป็น 5.58 ในปี 2525

ตาราง 3.34 แสดงความต้องการห้องพักใน พยอ. พ.ศ. 2524-2544

พ.ศ.	จำนวนห้องพัก ที่ต้องการทั้ง หมด	จำนวนห้องพักที่ต้องสร้างเพิ่ม			จำนวนห้องพักที่ต้องการทั้งหมด	
		พัทยา	อื่น ๆ	รวม	พัทยา	อื่น ๆ
2524	6,800	-	-	-	6,458**	342***
2529	10,750	3,157	793	3,950	9,615	1,135
2534	15,584	3,589	1,245	4,834	13,204	2,380
2539	21,690	4,436	1,670	6,106	17,640	4,050
2544	28,615	3,825	3,100	6,925	21,465	7,150
2524-2544	-	15,007	6,808	21,815	36,472	13,958

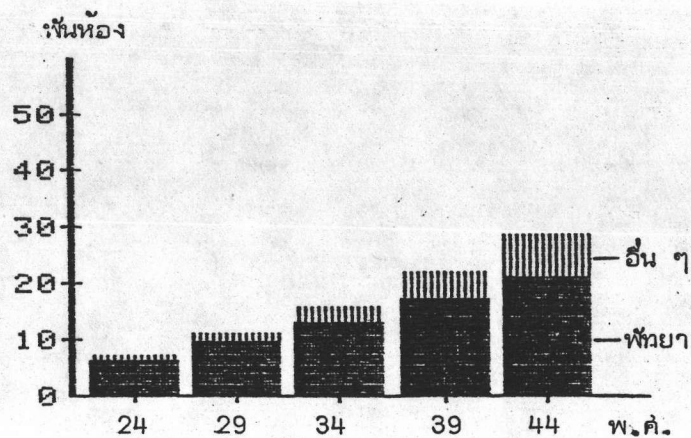
หมายเหตุ : * รวมห้องพักที่ต้องการสร้างขึ้นใหม่

** ข้อมูลปี 2524 โดย ททท.

*** คาดคะเนจำนวนห้องพักที่มีอยู่นอกเขตพัทยารวมโรงแรมในเมือง โรงแรมบริเวณชายหาดบางแสน, ที่พักบริเวณสนามบินกอล์ฟ และอื่น ๆ

ที่มา : ESS

แผนภูมิ 3.19 แสดงความต้องการห้องพักใน พยอ.

ที่มา : ตาราง 3.34

จะเห็นว่าจำนวนห้องพักที่ต้องการสำหรับเมืองพญาล่อตคล้องกับความ เป็นจริงกับปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบัน (พ.ศ. 2527) มีจำนวนห้องพักรวม 9,254 ห้อง และ คาดว่าในปี 2529 ห้องพักอาจไม่เพิ่มขึ้นเกินกว่า 9,600 ห้อง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ การคาด คະเนของ JICA แล้วปรากฏว่าในปี 2524 JICA คาดคะเนว่าจะต้องการห้องพักที่พญา ทั้งหมดเพียง 2,300 เท่านั้น ซึ่งต่ำกว่าความเป็นจริงมาก เนื่องจากปี 2524 พญา มีห้อง พักทั้งหมดถึง 6,458 ห้อง และในขณะที่ JICA คาดว่าความต้องการห้องพักเพิ่มที่พญาใน ปี 2539 ประมาณ 5,100 ห้อง ซึ่งจากตารางความต้องการห้องพักในอนาคตน่าจะลดลง กล่าวคือ ปี 2539 ต้องการเพียง 4,436 ห้อง และ 3,825 ห้องในปี 2544 การคาดคะเน โดยใช้สมมุติฐานข้างต้นของ พยอ. ได้รวมเมืองพญาด้วยจึงล่อตคล้องสามารถนำไปเป็นข้อมูล พื้นฐานต่อไป เนื่องจากปัจจุบันห้องพักของเมืองพญาล้นเกินความจำเป็นของปริมาณนักท่องเที่ยว (ดูแผนภูมิ 3.19)

- ข้อสังเกต 1. ถ้าการขยายตัวของ การสร้างอาคารต่าง ๆ เกี่ยวกับ ธุรกิจห้องพักรวมมากขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบันจะทำให้ มีห้องพักเกินกว่า 15,000 ห้อง (รวมห้องพักที่มีอยู่ ทั้งหมด) ในพญาปี 2529
2. จากข้อ 1 การคาดคะเนจำนวนห้องพักประมาณว่าหาก เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.2 ต่อปี จะทำให้มีจำนวน ห้องพักรวมเกินกว่าจำนวนที่ควรจะเป็นใน 20 ปี ข้างหน้า

จากจำนวนความต้องการห้องพักดังกล่าว ได้มีการคาดการณ์ต่อถึงประเภท ของห้องพักของเมืองพญา ดังตาราง 3.35 และแผนภูมิ 3.20

จากตารางจะเห็นว่า ความต้องการห้องพักตามประเภทของที่พักในอนาคต นั้น โรงแรมชั้น 1 ทุก ๆ ช่วงจะต้องการในจำนวนเท่าเดิมคือ 600 ห้อง และต้องการในปริมาณ น้อยที่สุด เนื่องจากห้องพักประเภทนี้มักมีราคาค่าที่พักแพง และรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นส่วนใหญ่ ขณะที่ บังกาโล และเกสต์เฮาส์ ต้องการเพิ่มขึ้นในปี 2524-2539 และเริ่มลด จำนวนลงในช่วงสุดท้ายคือ ต้องการ 800 ห้องในปี 2539-2540 สำหรับโรงแรมชั้นประหยัดมี ความต้องการสูงสุดโดยเพิ่มขึ้น ๆ จนถึงปี 2539 และจากนั้นเริ่มลดลง ปัจจุบันห้องพักประเภทนี้

มีมากและเพียงพอจนอาจล้นเกินความต้องการ แต่เมื่อคำนึงถึงนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้น (โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศที่หันมานิยมพักในที่พักประเภทนี้) จากการพัฒนา พื่อ. การคาดคะเนในอัตราการเพิ่มของจำนวนดังกล่าวจึงเหมาะสม

ตาราง 3.35 แสดงประเภทของที่พักที่ความต้องการเพิ่มของเมืองพัทยา พ.ศ. 2524-2544

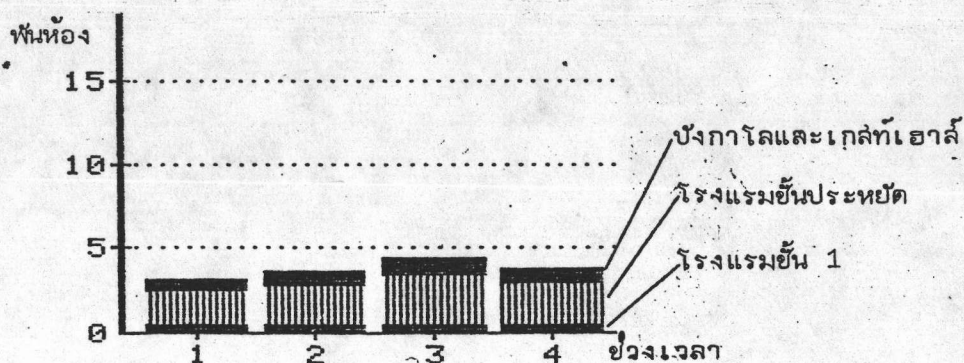
พ.ศ.	ประเภทของห้องพัก			รวม
	โรงแรมชั้น 1*	โรงแรมชั้นประหยัด	บังกาโลและเกสต์เฮาส์	
2524-2529** (1)	600	1,917	640	3,157
2529-2534 (2)	600	2,238	750	3,589
2534-2539 (3)	600	2,876	960	4,436
2539-2544 (4)	600	2,425	800	3,825
2524-2544	2,400	9,457	3,150	15,007

หมายเหตุ : * คาดว่าจะมีโรงแรมชั้น 1 ก่อสร้างขึ้นใหม่ภายในช่วง 5 ปี จำนวน 1-2
โรงแรม

** รวมโครงการที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ

ที่มา : ESS

แผนภูมิ 3.20 แสดงประเภทของที่พักที่ความต้องการเพิ่มของเมืองพัทยา พ.ศ. 2524-2544

ที่มา : ตาราง 3.35

ค) การคาดคะเนการจ้างงานในอนาคตของเมืองพัทยา

ปัจจุบันการจ้างงานทางตรงในธุรกิจท่องเที่ยวของพัทยา มีดังนี้

<u>ภาคการจ้างงาน</u>	<u>จำนวน</u>	<u>ร้อยละ</u>
โรงแรม	8,380	69.7
มัคคุเทศน์	100	0.8
ขนส่ง (เรือยนต์)	250	2.1
หัตถกรรม	500	4.2
ภัตตาคารและบันเทิงเรีงรมย์	2,800	23.3
ยามค้าสินค้าอื่น ๆ		
<u>รวม</u>	12,030	100.0

ที่มา : การสุ่มตัวอย่างการจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย โดย

ปี 2522 และโดย ททท. ปี 2523

"โอกาสการจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย" ดร. ประชุม ลู่วัตถิ

(ผู้วิจัย) ตุลาคม 2523

ESS คະเนว่าไมเกินปี 2524 ละมีคนงาน (ลูกจ้าง) ร้อยละ 50

ของจำนวนคนที่ทำงานเชิงเศรษฐกิจของเมืองพัทยา หรือประมาณ 10,475 คน ทำงานใน
ธุรกิจโรงแรม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าจำนวนดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 จากปี 2522 ในขณะที่
จำนวนนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนเพิ่มขึ้นแต่ละปีไม่เกินร้อยละ 25-30

ซึ่งในปลายปี 2524 มีจำนวนห้องพัก 6,458 ห้อง ดังนั้น

พนักงานเฉลี่ยต่อห้องจะเท่ากับ 1.62 : 1 (ประเภทของโรงแรมที่ต่างกันย่อมมีอัตราพนักงาน
ต่อห้องต่างกันด้วย เป็นต้นว่า หากจำนวน $\frac{3}{4}$ ของพนักงานโรงแรมชั้น 1 ทำงานในจำนวน
3,571 ห้องพัก อัตราพนักงานต่อห้องจะเพียง 2.2 : 1 และจากการศึกษาการวางแผน
พัฒนาภาคใต้ของประเทศไทยได้กำหนดอัตราการจ้างงานสำหรับพนักงานในโรงแรมนานาชาติ
ชั้น 1 เท่ากับ 2.0 คนต่อห้อง, 1.0 คนต่อห้อง สำหรับโรงแรมนานาชาติชั้นกลาง และ
0.5 คนต่อห้องสำหรับโรงแรมระดับมาตรฐานโดยตรงในประเทศ

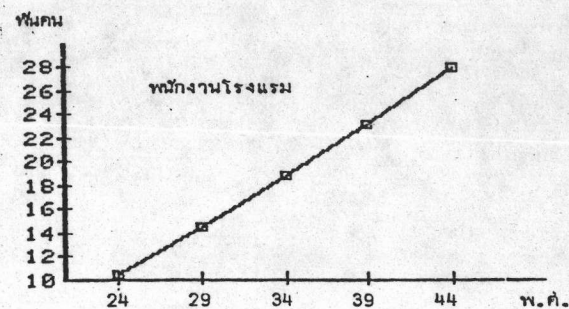
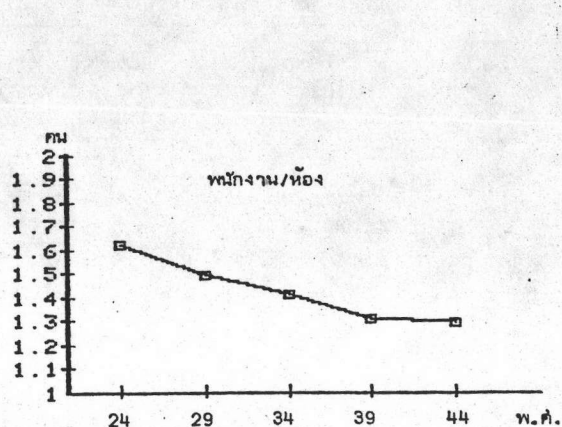
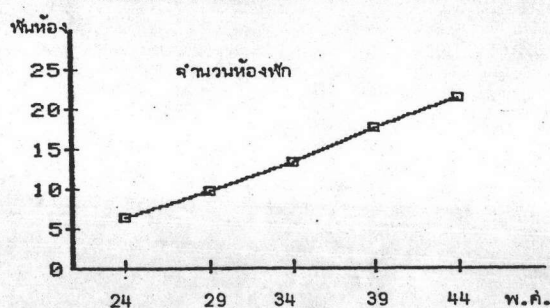
การคาดคะเนการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาใน
อนาคตนั้นจะยังคงสูงขึ้น ๆ และสูงกว่าบริเวณอื่น ๆ ใน พยอ. จำนวนคนทำงานต่อห้องพักใน
พัทยาในอนาคตเท่ากับ 1.29 ในปี 2544 ดังจะเห็นได้จากตาราง 3.36 และแผนภูมิ 3.21

ตาราง 3.36 แสดงความต้องการพนักงานที่ทำงานในโรงแรม (ด้านการบริการที่พัก)
ของเมืองพัทยา พ.ศ. 2524-2544

พ.ศ.	จำนวนห้องพัก	พนักงาน/ห้อง	พนักงานโรงแรม	หมายเหตุ
2524	6,458	1.62	10,475	* ประมวลร้อยละ 50 ของประ- ชากรที่ทำงานเชิงเศรษฐกิจ เป็นลูกจ้างในโรงแรม ซึ่ง เกี่ยวพันก่อให้เกิดผลกระทบ ทริคูลร้อยละ 2.0
2529	9,615	1.49	14,360	
2534	13,204	1.41	18,655	
2539	17,640	1.31	23,075	
2544	21,465	1.29	27,760	

ที่มา : ESS

แผนภูมิ 3.21 แสดงความต้องการพนักงานที่ทำงานในโรงแรม (ด้านการบริการที่พัก)
ของเมืองพัทยา พ.ศ. 2524-2544

ที่มา : ตาราง 3.36

จะเห็นว่า จำนวนพนักงานต่อห้องลดลง เนื่องจากอาคารเคลื่อนย้ายแรงงานจากห้องพักโรงแรมชั้น 1 ไปสู่ห้องพักของโรงแรมระดับรองลงไป ซึ่งหากว่าจำนวนพนักงานต่อห้องยังคงเป็น 1.62 ต่อไป คาดว่าปี 2544 จะมีจำนวนพนักงานโรงแรมในพญาถึง 34,800 คน จำนวนดังกล่าวนี้จะมีผลกระทบต่อการศึกษาการขยายตัวของเมือง และอัตราความต้องการในด้านที่อยู่อาศัย รวมถึงการให้บริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ (โดยเฉพาะภายหลังปี 2529)

การเติบโตของการจ้างงานในอนาคตของเมืองพญาจะสัมพันธ์กับอัตราการขยายตัวและการจ้างงานใน พชอ. ในอนาคต ดังตาราง 3.37 จากตารางการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวตามสภาพ "ปกติ" ของ พชอ. มีจำนวน 335,600 คนในปี 2544 และเป็นการจ้างงานในเมืองประมาณร้อยละ 44 โดยเฉพาะที่เกิดในชุมชนศูนย์กลาง 6 แห่ง ได้แก่ ชลบุรี ศรีราชา-แหลมฉบัง พญา ระยอง มาบตาพุด ฉะเชิงเทรา และสัตหีบ (ร้อยละ 37 ของการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นทั้งสิ้น) และพญาจะเป็นแหล่งการจ้างงานที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 รองลงมาจากชลบุรี และศรีราชา-แหลมฉบัง ตามลำดับ

การจ้างงานที่เพิ่มขึ้นจากสภาพ "เร่งรัด" ของเมืองพญา สัมพันธ์กับนโยบายและโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่รัฐมุ่งเร่งให้เกิดการพัฒนาใน พชอ. ซึ่งจะมีผลให้ระดับการจ้างงานเพิ่มขึ้นมากกว่าที่จะขยายตัวตามสภาพ "ปกติ" โดยการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นจากสภาพเร่งรัดจะเกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม

การจ้างงานโดยสภาพ "เร่งรัด" ทางตรงจะเป็นผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยว การตั้งสำนักงานและการศึกษาระดับสูง ซึ่งคาดว่าจะในช่วง 5 ปีสุดท้าย (2539-2544) พญาจะมีการจ้างงานจากสภาพ "เร่งรัด" ทางตรงเป็นอันดับ 3 (ร้อยละ 18) รองจากศรีราชา-แหลมฉบัง (ร้อยละ 40) และระยอง-มาบตาพุด (ร้อยละ 25) โดยที่จะเป็นการจ้างงานที่เกิดจากการท่องเที่ยว เนื่องจากการขยายตัวของกิจการห้องพักโรงแรมเป็นส่วนใหญ่ และจากที่เน้นให้เมืองพญาบทบาทเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวนานาชาติ ซึ่งในปี 2544 มีประมาณร้อยละ 70 (ของการจ้างงานในกิจการโรงแรมของ พชอ.) โดยที่ให้มีการขยายตัวของการจ้างงานอย่างรวดเร็วตลอด 20 ปีข้างหน้า สำหรับการจ้างงานที่เกิดจากการตั้งสำนักงาน ในช่วงท้าย ๆ จะเกิดขึ้นมาก และเกิดขึ้นมากที่สุดที่พญา (รองลงไปคือ ศรีราชา-แหลมฉบัง) จากการที่กำหนดให้ช่วงแรก ๆ ของพญาและพื้นที่อื่น ๆ ไม่มี

ตาราง 3.37 แสดงการคาดประมาณการเติบโตของการจ้างงานใน พยอ. พ.ศ. 2524-2544

พื้นที่	สภาพการเติบโต	การเพิ่มการจ้างงาน				2524-2544
		2524-2529	2529-2534	2534-2539	2539-2544	
<u>พื้นที่วางแผนพัฒนา</u>						
ชลบุรี	ปกติ	8,700	11,000	12,700	15,200	47,600
	เร่งรัด	500	500	650	850	2,500
	ทวิคูณ	500	500	700	1,000	2,700
	รวม	9,700	12,000	14,050	17,050	52,800
ศรีราชา-แหลมฉบัง	ปกติ	6,100	6,700	5,100	5,800	23,700
	เร่งรัด	1,150	4,900	7,650	13,750	27,450
	ทวิคูณ	1,100	3,750	5,650	9,800	20,300
	รวม	8,350	15,350	18,400	29,350	71,450
พิทยา	ปกติ	5,300	5,700	4,800	4,600	20,400
	เร่งรัด	1,300	2,450	3,500	4,000	11,250
	ทวิคูณ	1,100	1,650	2,450	2,950	8,150
	รวม	7,700	9,800	10,750	11,550	39,800
ระยอง-มาบตาพุด	ปกติ	2,400	3,500	4,900	6,800	17,600
	เร่งรัด	2,500	3,300	4,050	5,750	15,600
	ทวิคูณ	1,800	2,350	2,700	3,850	10,700
	รวม	6,700	9,150	11,650	16,400	43,900
ฉะเชิงเทรา	ปกติ	2,600	2,800	2,300	2,100	9,800
	เร่งรัด	500	500	500	500	2,000
	ทวิคูณ	400	400	400	400	1,600
	รวม	3,500	3,700	3,200	3,000	13,400
สัตหีบ	ปกติ	1,300	1,200	900	700	4,100
	เร่งรัด	450	750	-	-	1,200
	ทวิคูณ	200	200	-	-	400
	รวม	1,950	2,150	900	700	5,700
<u>พื้นที่อื่น ๆ</u>						
เขตเมือง	ปกติ	6,500	6,700	6,500	5,800	25,500
	เร่งรัด	300	500	800	1,000	2,600
	ทวิคูณ	300	500	800	1,000	2,600
	รวม	7,100	7,700	8,100	7,800	30,700
เขตชนบท	ปกติ	77,000	68,800	34,700	6,400	186,900
	เร่งรัด	-	-	-	-	-
	ทวิคูณ	3,900	4,750	5,550	7,500	21,700
	รวม	80,900	73,550	40,250	13,900	208,600
รวมทั้งที่ พยอ.	ปกติ	109,900	106,400	71,900	47,400	335,600
	เร่งรัด	6,700	12,900	17,150	25,850	62,600
	ทวิคูณ	9,250	14,150	18,300	26,500	68,200
	รวม	125,850	133,450	107,350	99,750	466,400

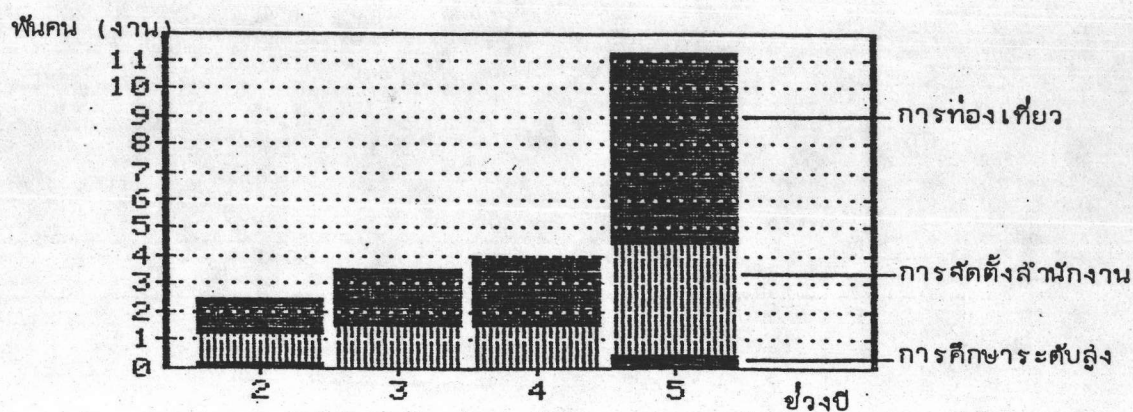
การจ้างงานประเภทนี้หรือมีการจ้างงานประเภทนี้น้อยมาก เนื่องจากการโยกย้ายสำนักงาน เป็นไปได้ยากในช่วงแรก ๆ ซึ่งอาจทำให้เฉพาะหน่วยราชการที่รับผิดชอบงานบริหารและไม่ เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน สุดท้ายคือ การจ้างงานที่เกิดจากการศึกษาระดับสูง เป็นผลจากความต้อ่งการที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนไป พักยาจะมีการจ้างงาน ประเภทนี้เพิ่มขึ้นในระยะแรก ๆ คือช่วง 2524-2534 จำนวน 500 คน (จากจำนวนทั้งหมด 6,000 คน ซึ่งเกิดขึ้นที่ระยอง-มาบตาพุดมากที่สุด ที่เหลือได้แก่ ศรีราชา-แหลมฉบัง และ พักยา (ดูตาราง 3.38 และแผนภูมิ 3.22)

ตาราง 3.38 แสดงการเติบโตของการจ้างงานตามสภาพ "เร่งรัด" ของเมืองพักยา พ.ศ. 2524-2544

พ.ศ.	การจ้างงานตามสภาพเร่งรัด			รวม
	การท่องเที่ยว	การติดตั้งสำนักงาน	การศึกษาระดับสูง	
(1) 2524-2529	1,000	-	300	1,300
(2) 2529-2534	1,050	1,000	200	2,450
(3) 2534-2539	2,000	1,500	-	3,500
(4) 2539-2544	2,500	1,500	-	4,000
(5) 2524-2544	6,750	4,000	500	11,250

ที่มา : ESS

แผนภูมิ 3.22 แสดงการเติบโตของการจ้างงานตามสภาพ "เร่งรัด" ของเมืองพักยา พ.ศ. 2524-2544

ที่มา : ตาราง 3.38

การจ้างงานที่เกิดจากผลกระทบวิกฤตของสภาพเศรษฐกิจเป็นผลทางอ้อม และต่อเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการจ้างงานต่าง ๆ ในปี 2544 จะมีการจ้างงานประเภทนี้เพิ่มขึ้นทั้งหมด 68,200 คน เป็นการจ้างงานที่พื้ทหายร้อยละ 12 รองจากการจ้างงานที่ค้ำรัราช่า-แหลมฉบัง (ร้อยละ 30) ระยอง-มาบตาพุด (ร้อยละ 16)

การจ้างงานในเมืองพื้ทหายจะเป็นไปตามคาคตามหมายต้งกล่าวหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับนโยบาย มาตรการ และการปฏิบัติ เพื่อพัฒนา พยอ. ซึ่งพื้ทหายจะมีการจ้างงานทั้งหมดที่เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 9 ของการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในคูนัยชุมชนเมืองต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นว่าอุตสาหกรรมการท่องเทียะเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดของเมืองพื้ทหาย และเป็นบทบาทที่เด่นที่สุดของเมือง ซึ่งกล่าวได้ว่า เป็นเมืองท่องเทียะตากอากาศชายทะเลทั้งระดับภาค ระดับประเทศ และในอนาคตคือ ระดับนานาชาติ ฉะนั้นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะชี้ให้เห็นถึงความมอยู่รอดของเมืองก็คือ การท่องเทียะ หรืออุตสาหกรรมการท่องเทียะ การศึกษานี้จึงสามารถสรุปได้ว่า เมืองพื้ทหายพัฒนาเติบโตขึ้นมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันก็ด้วยเหตุผลทางด้านการส่งเสริมการท่องเทียะนั่นเอง